

HIOA/bokselskap.no, 2013

Dikken Zwiilmeyer: *Som kvinder er*

Teksten følger 1. udgave (1895) og er basert på skannet og ocr-lest fil fra Nasjonalbiblioteket/Bokhylla.no. Korrekturlest og tilrettelagt av HIOA-studentene Arbror Qeriqi, Asbjørn Tveit og Sindre Bjelland Welde.

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Dikken Zwiilmeyer

Som kvinder er

Seks fortællinger

1895

□

[Drømme](#)

[Familieinteriør](#)

[Spildte liv](#)

[Paa egne ben](#)

[Om sommeren](#)

[Tante Gitta](#)

Drømme.

Det er kvinder; som lever paa drømme hele sit liv, bogstavelig paa indbildninger, fostrede i deres egen hjerne uden rod i virkeligheden. Og det er disse drømme, der gjør dem lykkelige. Deres liv vilde ellers være en graa flade, saa langt øiet kan række frem og tilbage, – graat i graat. Men drømmene lyser op, der bliver solstreif og guldskjær, og sindet bliver fornøiet, og øinene kan lyse i et lidet vissent ansigt.

Det er drømmene, min ven! Intet andet.

Der er kvinder, som lever i en stor indbildning om et andet menneske, helst da hustruer om sine mænd. De ser, og de drømmer, og de lægger stor uegennyttig kærlighed og ømhed ind i hans liv, som andre mennesker med det stærkeste forstørrelsesglas ikke kan se. Men der findes ogsaa kvinder, der har hele rækker og rader af drømme opigjennem aarene; aldrig saa snart er én brusten, saa er straks en anden paa stabelen, – det er de ugifte kvinder, der gaar og pusler med den slags.

Bare om kærlighed naturligvis.

Saadan er det med Sine Filipsen. Om du møder hende paa gaden, du husker hende ikke to-tre minutter efter, – det er tusener med Sine Filipsens ydre. Rødtligt haar, halvstor, hellere mager, ingen øienbryn, smaa, lyse øine. Det er intet individuelt, intet at fæste sig ved; kanske hun ser yngre ud, end hun er. For Sine Filipsen er nu tre og firti aar.

Ni aar gammel var hun blevet forældreløs og kom i huset til fru Mangor. Den gamle fru Mangor i det hvide velstelte hus oppe ved kirken.

«Jeg tog hende lige ud af fjeldet, kan jeg sige,» pleiede fru Mangor at udtrykke sig, naar hun omtalte Sine Filipsens ankomst til hendes hus. Ved denne billedlige udtryksmaade vilde fru Mangor antyde Sine Filipsens aandelige niveau, da hun blev optaget i den Mangorske familie. Forsaavidt havde vistnok fru Mangors opdragelse været heldig. Sine Filipsen var nu den, der holdt det hele hus i gjænge. Den lillebitte duftende have bag det hvide stakit, de snorlige gange, de blanktskinnende vinduer, gardiner uden plet eller lyde, værelser, der duftede af renhed, og sølvtøi, der skinnede af puds, – alt dette skyldtes Sine Filipsen.

Trods alt dette var der dog ingen, som talte videre om Sine Filipsen, hverken indenfor eller udenfor det hvide stakit.

«Min fosterdatter,» pleiede fru Mangor at presentere Sine Filipsen, med en bevægelse med sin store fede haand, som om hun feiede sin fosterdatter bort i krogene. Og der blev fosterdatteren siddende. Fru Mangor trak hende idetmindste aldrig frem.

Fru Mangor var en gammel, tyk, ubevægelig dame med en bastant underlæbe. Den slags underlæber, der ikke viger for milde ord eller verdens stød, men har sin egen sure, uforgribelige mening om alt mellem himmel og jord. Fru Mangor sad nu plantet fast i sin lænestol den hele dag, det var, som hendes hele

person i tidens løb var surnet sammen til en eneste stor ubevægelig klump. Men fra denne sin lænestol ærgrede fru Mangor sig over alt, som foregik i den lille by og den hele verden. Det var dog især to ting, der var fru Mangors kontraparter. Det var børn og aktier.

«De vokser op til nogle gode mandeplager allesammen,» sagde fru Mangor og tittede mellem sine røde geranier ud i den stille gade efter smaapiger, der gik til og fra skolen. For igrunnen var det mest smaapiger, der var fru Mangors aversion. Gutter kunde man jo altid tænke skulde komme til at tjene penge. Men smaapiger! Ikke maatte de gifte sig, for da satte de for mange børn ind i denne verden, hvor der var lidet penge at dele paa før, og kvindesagsbevægelsen var fru Mangor mod af sit dybeste, sureste princip. Igrunden havde nok hendes fosterdatter Sine Filipsen valgt den bedste del – at være til hjælp og hygge og staa paa pinde for dem, der havde penge i verden.

Og i begrebet «aktier» laa for fru Mangor hele tidens svindel og elendighed gjemt. Naar en af hendes bekendte indlod sig paa aktier, tog fru Mangor hans borgerlige ære fra ham i en fart.

«Naa, saa ved vi, hvad vei det bærer med ham,» sagde fru Mangor i sin lænestol, «aktier og aktier og aktier,» – og fru Mangors underlæbe udtrykte en verden af haan.

Kunde der tænkes noget mere vanvittigt, end at folk spillede med aktier, som hun kaldte det, og naar det saa gik galt, kom de til hende, til Andrea Mangor, og bad hende hjælpe dem ud af den suppe?

For saadan gik det, hun havde seet det de utallige gange, skjøndt de maatte nu ogsaa engang lære, at stolede de paa hende, gik de feil i byen. Det gik endog til sine tider saavidt, at fru Mangor indbildte sig, at alle, der kom indenfor den hvidmalte havelaage, kom for at laane penge. Ja, gik nogen flere gange itræk forbi hendes hus, havde hun sine egne tanker derom.

«Sine, Sine,» fru Mangors dybe stemme gav gjenlyd i de store værelser, «kom hid og se, – hvorfor tror du han – den eller den – gaar og driver her udenfor idag. Nu er det tredje gang, han gaar opover, saasandt jeg hedder Andrea Mangor, gaar han ikke og spekulerer paa en dyst.»

Hun kaldte det altid en dyst, naar nogen kom og vilde laane penge af hende. Og for den sags skyld kunde hun saamæn ogsaa gjerne kalde det saa, om hun end

altid vidste, at Andrea Mangor blev den seirende part.

Hos fru Mangor havde Sine Filipsen boet i to og tredive aar. Ud og ind, op og ned, pudset og gnedet, stivet og vasket, – skjændt og hundset i to og tredive aar.

Sine Filipsens barndom og ungdom var en eneste kuende martyrdom fra dag til dag. Var det en eller anden ting ved hendes opførsel, der ikke huede pleiemoderen, hed det altid:

«Hvor havde du været henne nu, havde jeg ikke taget mig af dig, – død havde du været for mange aar siden, – og det bedste havde det kanske været ogsaa.»

Og den sky og hvidblege lille Sine Filipsen sad stiv og ubevægelig paa sin stol, som fru Mangor vilde, at hun skulde sidde, med den rædsomme, knugende tanke, at hun havde været død, hvis ikke fru Mangor havde været. Ikke et øieblik faldt det hende ind, at det dog maaske havde været det bedste alligevel. Hendes hjerte rummede ikke andet end en underlig, rædselsblandet taknemmelighed for pleiemoderen.

Og ungdomsaarene gik, ingen glæder, ingen lærdom, ingen mening om nogen ting maatte hun have. Det var nu Andrea Mangors begreb om, hvorledes en kvinde bedst blev skikket til livets strid.

«At føite ude mellem ungdom, jo det skulde der ogsaa komme noget ud af, – og forlibthed og sligt, – nei, lær at koge en grød, du – slige fruentimmer, der lægger sin næse op i alting og har meninger, uf, det byder mig imod – det gjør det. Jeg «tænker» jeg, Sine, og mere end én tanke behøves ikke i et hus,» og fru Mangors rødviolette underlæbe veg ikke en linje. «Men forresten, vil du have mere fornøielse, end mit hus kan byde, saa gaa du –, gaa du –, jeg holder saamæn ikke paa dig, det er flere af din sort –!»

«Nei, tante, jeg har det jo saa godt, – jeg er jo saa taknemmelig.»

«Jasaa, du kalder det taknemmelighed, bare ud og ud og ud vil du –.»

Det var ikke mange saadanne forsøg, Sine Filipsen havde gjort i aarenes løb, hun var forskræmt og ræd, og hvor skulde hun hen, hvis tante Mangor slog haanden af hende? Veninder havde hun ikke havt mange af, det var blot to eller tre opigjennem aarene, der ikke havde begaaet altfor mange vidtløftigheder i retning af forlovelser og sligt, der naadigst blev approberet af fru Mangor.

En gang havde hun virkelig ogsaa holdt et ungdomsselskab for sin fosterdatter. Tænk, et virkeligt selskab – men det var jo ogsaa noksaa længe

siden. To og tyve aar sidst Mikæli, men Sine Filipsen maatte endnu takke, naar det kom paa bane.

«Tolv unge piger paa et brett, Sine, og hvisking og tisking om kjærestier og mandfolk hele aftenen, jeg undres bare, jeg stod det over,» siger fru Mangor endnu den dag idag.

Sine var forresten hin aften for to og tyve aar siden den hele aften i kjøkkenet og kogte og anrettede, medens de tolv havde siddet rundt det store mahognibord i den bedste stue og spillet skjæbne om unge herrer!

Men efter hvert som Sine Filipsens jevnaldrende blev gifte og lykkelige, fik børn og saa glade ud, kom drømmene til Sine Filipsen.

Det var naturligvis om kjærlighed altsammen, bare kjærlighed, men af en forunderlig ulegemlig sort. Der fandtes end ikke det fjerneste spor af sanselighed indenfor Sine Filipsens flade, lille bryst. Trods at hun nu var oppe i firtiaarene, var Sines sind saa rent og uberørt som et barns.

«Jeg ved det jo ikke,» pleiede Sine Filipsen sige, naar et eller andet thema kom paa bane, som børn ikke netop maa høre, «men tante Mangor har jo fortalt mig noget af hvert, naar vi sidder saadan og arbejder om aftenerne, og verden er fæl, – jo, mændene maa være grusomme,» sagde Sine.

Sine Filipsen havde aldrig havt noget egteskabstilbud, aldrig havde nogen mand ønsket at holde hende i sine arme, aldrig havde hun kysset et eneste menneske. Uf da, nei, paa saadant tænkte Sine Filipsen ikke. Nei, det var mændenes stille ubesvarede kjærlighed, hun drømte om. For aldrig, aldrig vilde hun hengive sig til nogen mand. Nei, tante Mangor havde fortalt altfor meget, – altfor, altfor meget! Fy da, – nei tak!

Men de skulde sukke for hende, fortæres af kjærlighed, – aa, alt det Sine Filipsen i sine egne tanker havde været udsat for i den retning. Jo, hun kjendte nok mandfolkene, Sine!

Den første var skolelæreren her lige over, der siden giftede sig med enken efter købmand Hodne. Ja, det var ogsaa en historie.

Stod han ikke i det aabne vindu hver eneste morgen og stirrede lige ned i kjøkkenvinduet, hvor hun netop paa den tid stod og gjorde frokosten istand. Sandelig var hun ikke saa kjed de øinene saa, – og engang tog han sogar en kikkert og saa lige lukt ned paa hende. En virkelig theaterkikkert var det. Men da

blev det formeget, da satte Sine Filipsen op halvgardiner. For det kan nu være maade paa kurtise ogsaa, tænkte Sine.

Men en dag – Sine glemte det aldrig – stod ikke skolelæreren i egen person i kjøkkendøren! Hun troede, hun skulde faldt om, og maatte holde sig i kjøkkenbænken. Det var da en frækhed uden lige at komme lige ind til hende.

Han bad saa meget om undskyldning, men om han fik lov til at tage en gren af det espalier, der slyngede sig rundt kjøkkenvinduet. Han interesserede sig for botanik, og nu havde han saa længe spekuleret paa den plante, at han maatte have greie paa den og kanske skaffe sig nogle stiklinger.

Jo, han er god, rigtig en af de udspekulerede, tænkte Sine Filipsen.

«Jo da, værsgod;» men Sine var vred, snudde raskt ryggen til og skar op brød, saa det susede. Og siden var han, ikke to gange – nei, sandelig var det ikke tre gange, og det i løbet af fjorten dage, ude i haven for at se paa hendes plantninger.

Og en gang raabte han fra vinduet: «Deiligt veir idag, frøken!» Og den lille magre, udkjørte Sine Filipsen laa og kunde ikke faa sove om natten for al den kjærlighed. En gang foldede hun hænderne og takkede Gud, fordi alt var saa deiligt.

Og om dagen tindrede øinene, og foden fløi lettere trapperne op og trapperne ned. Jo – jo san!

Men ikke et ord turde hun sige til fru Mangor. Tante Mangor, som var saa streng ligeover for saadant noget, hun var istand til at jage hende ud af huset, fik hun idé om en saadan stormende kurtise.

Den hele dag slap ikke Sine Filipsen skolelærerens vindu af øie eller tanker. Havde han gardinet oppe, vilde han have udsigt til haven og hende i det længste, var gardinet nede, saa maatte han endelig engang bryde overtvert og arbeide.

Stakkaren! tænkte Sine Filipsen. Saa kunde hun ikke længer gaa alene med sin store hemmelighed. Hun maatte betro sig til Aagot Monsen, den eneste veninde, der fuldt ud vandt fru Mangors bifald. Grunden til denne velvilje var først og fremst, at hun havde penge, mange penge, og dernæst, at det lod til, at hun ikke vilde gifte sig, men foretrak at holde hus for sin broder.

«Det er sjelden at finde et fornuftigt menneske nu for tiden,» sagde fru

Mangor, «men jeg maa sige saa stort et ord, at Aagot Monsen har forstand.»

Sine gik i to dage og betænkte sig, før hun turde bede tante Mangor om lov at gaa en tur, men saa raabte skolelæreren en morgen fra sit vindu: «Det ser ud til, at løgen kommer pent op, frøken,» – saa kunde ikke Sine Filipsen mere, nu maatte hun have luft! For en saadan tilnærmelse havde vel aldrig nogen været ude for før.

Om hun fik lov til at gaa en liden tur, bare en liden stund, ned til Aagot?

«Nei, nu bliver du for svær, det er jo ikke otte dage siden, du spaserede, – men kan du være hjemme til klokken syv – du har tre kvarter at løbe paa –, saa gaa du, ingen skal sige, at jeg holder dig for strengt.»

Saa pilede Sine nedover til sin veninde og traf hende heldigvis. Aagot Monsen var en ferm, stor kvinde med et mandhaftigt væsen og en tryk maade at være paa, som pengenes rygstød giver. Sine Filipsen sad der, liden og graa med tindrende øine, og fortalte sin store historie.

«Det er noksaa rart,» Sine Filipsen syntes i det hele taget, at alting var rart, «det er noksaa rart, at han gaar der, stakkaren, og bærer sig slig, og tante Mangor har ikke mere idé om det end som saa –,» og Sine Filipsen slog ud med haanden og saa udfordrende paa veninden.

Det havde generet hende lidt under hendes meddelelse, at Aagot Monsen intet havde sagt, ikke et ord, hun bare syede, som det gjaldt livet, paa en lang linsømfald. Men da Sine holdt op – hun havde ikke mere at berette – brød Aagot tausheden.

«Og saa da?»

«Saa, nei, jeg har jo fortalt dig altsammen, – det er jo ikke mere end en to-tre dage siden, han raabte igjen fra vinduet, – hvad synes du om det?»

«Ja-a, – men tror du, han mener noget med forlovelse da, – noget alvorligt da, Sine, hvorledes kan du bare efter dette vide, om han bryder sig om dig?»

«Bare efter dette, – jeg ser jo paa hans øine, at han elsker mig.»

«Ja, kanske da, – det var kanske godt for dig, Sine, om det blev noget af?»

«Blev af? Kan du tænke, jeg vil have ham, aa nei,» Sine kastede med nakken, «men det er noksaa rart alligevel.» Sine følte sig skuffet. Aagot Monsen havde ikke modtaget hendes meddelelse med den interesse, hun saa sikkert havde

ventet. Kanske det var bare jalousi, for alle sagde jo, at Aagot, trods alle hendes penge, ikke vandt herrernes bifald. Nei, herrerne vilde have nogen mere kvindelige, nogen fine, smaa blege – Sine Filipen kastede et lidet skjult blik paa sig selv i speilet.

«Ja, jeg kan ikke sige mere jeg, Sine, end at det kanske var godt for dig, hvis han vilde have dig, – saa kom du da idetmindste ud af den trædemøllen hos tante Mangor.»

«Kjære dig, – trædemølle, – jeg er jo hendes fosterdatter.»

«Ja, det er jo godt; naar du er fornøiet saa, jeg faar nu høre, hvorledes dette udvikler sig, for dette, du har fortalt, er jo ingen ting, Sine mor.»

Uf nei, Aagot var rigtig blevet saa lei i det sidste, nei, det havde ikke været det ringeste morsomt at fortælle hende om skolelæreren. Hun skulde vist ikke saa snart gaa til Aagot Monsen igjen. Nei, det var bedre at have det for sig selv, meget, meget bedre.

I to dage saa hun ikke skolelæreren. Kanske han var reist bort og vilde skrive til hende. Sine gik som i en lyksalighedsrus.

Men hele tiden sagde hun til sig selv: Jeg vil ikke have ham, naturligvis, nei naturligvis, – men ved siden deraf var det en frydefuld, mægtig følelse: Jo, jo, jeg vil have ham, – aa for en usigelig lykke!

Hvor hun ventede paa postbudet i de dage, talte minutterne til posten kunde ventes, tænkte ikke paa andet.

«Idag er det brev – idag – idag.»

Nei, intet brev! Kanske han heller siger det mundtlig, tænkte Sine, saadan en aften, naar det er lidt tussmørkt og fugtigt af duggen. –

«Har frøkenen hørt forlovelsen da?,» spurgte tjenestepigen.

Nei, Sine Filipen havde ingen forlovelse hørt. «Skolelæreren herover og enken efter købmand Hodne.»

Sine slap gaffelen, hun holdt i haanden: «Puh, javist – aa nei, folk lyver saa meget.»

«Jeg mødte dem saamæn arm i arm igaar kvæld i tussmørket.»

Det var et slag, men det knuste ikke. I to timer kunde Sine Filipen ligesom ikke tænke, men saa samlede hun sig. «Stakkaren, – han vovede sig ikke til at

snakke til mig, aa nei, jeg viste ham nu tydeligt nok, at det ikke nyttede noget, – og saa trængte han kjærlighed – jo, jeg saa det paa øinene hans, – han har nok havt sine egne tanker, der han har gaaet, han, stakkar.»

Og naar Sine siden mødte skolelæreren og hans frue, saa hun medlidende paa hende. «Aa ja, det er noksaa rart, men den første kjærligheden er nu den bedste.»

Det var Sine FilipSENS første erobring. Siden havde det været mange; det var melkemanden, der satte saadanne underlige øine og gav saadant rigeligt godt maal, som aldrig nogen melkemand før havde gjort. Hvad mente han med det?

Og bybudet nede ved kirken, der sprang som en vind for hende og hilste, – nei slig som han hilste, naar han saa hende paa lang afstand.

Det kan nu være maade paa alting ogsaa, tænkte Sine FilipSEN.

End gartneren da? Vilde han ikke paa død og liv sætte det rosentræet netop udenfor hendes vindu, – for det var saa pent at se paa for frøkenen, – stakkaren, hvad mente han med det? Han kunde jo ikke vise det paa anden maade, han.

Saa var det handelsbetjenten hos købmand Greve. Det var en lang historie og de tusen rare ting: Om afslag i priser og godt maal, og saadan som han hviskede, naar han sagde, at hun skulde faa sukkeret for den og den pris, og at prisen paa olje var nedsat. Og saa underlig øm han var i tonen.

Det er noksaa rart, tænkte Sine FilipSEN. For aldrig hviskede handelsbetjent Ørum til andre, det hun saa, og købte hun drops, vilde hun ikke engang snakke om, hvor store poser, hun fik for 10 øre.

Men fru Mangor surnede mere og mere i sin lænestol og ærgrede sig over verden. Hver dag lod hun sig kjøre rundt i stuerne i sin rullestol og pegte med sin stok efter flekker og støv, og Sine FilipSEN laa paa knæ og børstede og gned med lykken i sit hjerte, for idag havde handelsbetjent Ørum gaaet fra alle de andre kunder – bogstavelig – og lige hen til hende. Nu var det da tydeligt nok, det var bare rart, at ikke alle saa det. Handelsbetjent Ørums kjærlighed overvældede hende ganske, hun trængte ikke mere, Sine FilipSEN, i de dage. Og hver dag var det noget, som hun nødvendigvis maatte til købmanden efter. Traf hun ikke Ørum, var hele den dag ganske sort uden et eneste lyspunkt.

Men en vakker dag var Ørum reist, ingen vidste hvorhen. Det sivede ud, at der havde været noget bedrageri med i spillet, men at købmand Greve havde ladet naade gaa for ret.

Saa tomt det blev efter handelsbetjent Ørum! I lange tider drømte Sine om, at hun vilde se til at faa ham opspurgt og bede tante Mangor om penge og hjælpe ham, – hvorledes han vilde se ud, naar hun gav ham de pengene, – hvor glad han vilde blive, hun syntes hun hørte stemmen hans da! Men aldrig hørte hun et ord om ham mere.

Da Sine Filipsen kom op i trediveaarene, begyndte prestesværmeriet. Presten Berg var ugift. Naar han sagde: «Gud velsigne Dem,» og saa paa hende med de mørke hængende øinene sine, lagde det sig som et slør af deilighed rundt hele Sine Filipsens magre lille skikkelse. Aa Gud, for en mand!

Engang kom han gaaende fort efter hende paa gaden og sagde, at han netop havde gaaet og tænkt paa hende. Om hun ikke vilde deltage i en missionsforening?

Nei, de presterne, de er gode, – tænkte Sine, – det var en deilig mission, han tænkte paa; nei begynder ikke han ogsaa nu, ja, jeg har nu al tid hørt, at presterne ikke var borte i den retning.

Var det muligt at komme i kirken, fik Sine med én gang en stor længsel efter at gaa did; hun havde fundet en plads ret ned for prædike stolen; der var saa lyst og saa fredeligt paa den pladsen, og det var jo altid hyggeligt at kunne se presten, – og sandelig, ja, Sine Filipsen skulde gjerne give sit liv paa, at presten Berg saa paa hende under hele sin prædiken. Uafbrudt, længe og dvælende, medens de milde ord strømmede fra hans læber.

Og Sine Filipsen gik ud fra kirken i en forunderlig henrykkelse over Guds kjærlighed og presten Bergs brune, dvælende øine.

Men hvorledes maatte hun ikke gaa omveie, lirke og lure sig frem hos tante Mangor for at faa lov til at deltage i pastor Bergs missionsforening. For tante Mangor var i det hele taget ikke for noget som helst, der havde med prester at gjøre. Det skulde man undgaa i det længst mulige, mente fru Mangor.

Pastor Berg havde opfattet denne hendes modstand mod geistligheden og fik ikke ro i sin sjæl, før han gik til hende. En søster af fru Mangor var nylig død, og han greb denne leilighed til at aflægge hende et besøg. Fru Mangor havde netop sit spilleparti, da pastoren traadte ind. Tre andre bastante fruer sad rundt det blanktpolerede spillebord under hængelampens milde skjær.

Pastoren udtrykte sin medfølelse i anledning dødsfaldet og lod falde nogle ord

om døden og dommen, der ventede os alle.

Fru Mangors underlæbe var ikke at spøge med: «Lad de døde hvile i fred, hr. pastor, – og saa giver vi kortene rundt.» Og de nye glatte kort gled henover den blanke flade, – og der sad pastoren!

Men efter denne dag fandt han, at det var en samvittighedssag for ham oftere at se indom den gamle dame. To gange om ugen kunde det hænde han kom. Og Sine aabnede døren for ham med bævende hjerte. Aldrig havde nogen prest været indenfor dette hus før, det kunde blot være én mening i dette, – en eneste stor mening. Og altid kom han i tusmørket; hvad mente han med dette?

Der fandtes ikke koketteri i Sine Filipsens hjerte. Aldrig, nei aldrig var en eneste tilnærmelse skeet fra hendes side, men det var ogsaa unødvendigt, da den anden part, i hendes øine, rigelig besørgede den ting for sin del.

Presten kunde sidde en times tid ad gangen; Sine Filipsen sad stum som en vokstfigur med sit strikkeset. Kunde saa presten ved afskeden sige: «De sidder saa stille, frøken, at man rent glemmer deres tilstedeværelse,» saa bævede Sines hjerte. Ja, Sine kunde ikke faa andet ud af dette end en halv kjærlighedserklæring, og naar saa presten i den mørke gang trykkede hendes haand og hviskede: «Gud velsigne og styrke dem i deres vanskelige stilling,» – saa kunde Sine gjerne faldt ham om halsen.

Hvor hun længtedes efter de stille stunder, naar presten kom, endda hun fik det dobbelt svært efter. For fru Mangor var aldrig saa slem, som naar pastoren rigtig havde læst hende Pauli ord. Da syndede hun siden mod kjærlighedens bud, saa det forslog.

I syv maaneder levede Sine Filipsen paa pastorens besøg og haandtryk i den mørke gang. Han turde øiensynlig ikke nærme sig hende mere af respekt for tante Manger; aa, Sine følte sig forvisset om, at det var saa. Hans kjærlighed var nok af den egte sort.

Saa kom slaget. Pastoren giftede sig, løste sogar kongebrev, saa han alt havde været gift et par dage, før nyheden naaede indenfor fru Mangors stille hus. Sine gik som i en bedøvelse, kunde ikke, vlde ikke tro det, – til pastoren selv ud paa aftenen kom og fortalte den glædelige tidende. Han var lige blød og venlig i sin tale mod Sine, og haandtrykket i gangen lige inderligt.

«Aa, de falske, falske mandfolk,» jamrede Sine og fik ikke sove paa to nætter.

Den skuffelse var svær at komme over for den lille Sine Filipsen.

Saa kunde der gaa lange tider, hvor Sine med sin bedste vilje intet saa i retning af erotik, absolut intet. Ikke engang bybudene hilste længer, og den nye melkemand var grov og uhøflig.

Da blev livet med engang saa underlig tomt og tørt. Intet at haabe og intet at længes efter. Slid ude og skjænd inde, og Sines liv lignede en ørken. Og Sine blev gammel, hul i kinderne og gul i huden, men selv saa hun det ikke. Hjertet var lige ungt og aabent som en blomst i en kjelder, der strækker sig efter det mindste solstreif, – saaledes strakte Sines sind sig efter kærlighed.

Men varede de tomme, tørre tider for længe, blev Sine Filipsen bitter.

Livet kan være brydsomt nok, tænkte Sine, aa jo, det er nok saa rart, hvad er det, én gaar og slider for?

Men saa kom de barmhjertige drømme igjen og tog lille Sine Filipsen i sit skuffende favntag.

Fru Mangors brodersøn kom i huset for en tid, en ung kavalleriløitnant, bare livsmod, bare moro. Naar hans sporer klirrede gjennem gangen, og trappen knagede af hans hurtige skridt, bragte han som et stormveir af liv. Det var en tyk, blomstrende ung mand, der elskede denne verdens glæder, kvinder, vin og et godt bord, og han opdagede snart, at Sine Filipsens gunst var nøglen til tante Mangors spisekammer. De faa stunder, han var hjemme, kredsede han om kjøkkenet og Sine som en flue om honning.

Og Sine laa øieblikkelig under; det var ikke den stille given-sig-hen i bløde stemninger, som pastoren bragte over hende, det var kavalleriløitnantens livsmod, der greb Sine Filipsen med sin mægtige haand. Hun blev næsten overgiven, trallede og sang visestumper, medens hun pudsede kobbertøi og pletsager, saa det skinnede. Og altid passede hun paa at have noget ekstra til løitnanten. Hun lavede i smug hele smaa anretninger til ham. Tante Mangor sad i sin stol, for hende var de sikre, og løitnanten sad paa kjøkkenbordet og delikaterede sig.

«Du er den mest mageløse kvinde, jeg har truffet i mine dage, Sine,» – løitnanten tyggede og snakkede, – «det er et tab for egtestanden, at du ikke er bleven gift, – formelig et tab.»

Hvor længe Sine Filipsen levede paa disse ord, kan ikke godt beregnes, det

strakte sig gennem flere aar.

Sines fantasi var alt paa flugt. Hun var tolv aar ældre end ham, men saa galt havde man seet før; det var nu noget, enhver kunde se, at han satte pris paa et ordentligt stel, og hvad kunde de pyntedukkerne nu for tiden. Sine Filipsen var dengang otte og tredive aar, men hendes hjerte var atten de to-tre maaneder, kavalleriløitnanten opholdt sig i fru Mangors hus. Han spiste den delikateste roastbeaf paa kjøkkenbænken, snurrede Sine rundt paa kjøkkengulvet, og engang han tørrede sine mustacher, udbrød han: «Sandelig kunde jeg ikke have lyst til at kysse dig, Sine.»

Sine huskede det hele sit liv og tænkte paa det næsten hver eneste dag. Men kavalleriløitnanten reiste uden at erklære sig.

Aa ja, det er noksaa rart, tænkte Sine.

Men hvem der i Sines tanker rent ud angreb hendes dyd, var gamle postmester Grude. Tænk, han havde en aften ude i gangen kysset hende paa halsen. Paa halsen! Det var rædsomt, og dog ved siden deraf en liden, en bitte liden triumferende følelse. Nei, dette holdt Sine ikke ud at gaa med alene. Hun maatte meddele sig til nogen, – det var nok dem, der gjorde af hende ogsaa, jo, jo san, – til Aagot Monsen vilde hun endnu samme dag gaa ned og fortælle om postmester Grudes kys. Historien med skolelæreen var rent gaaet i glemmebogen, der var gaaet flere aar siden hin dag.

«Isch,» sagde Aagot Monsen, «den gamle, ækle postmester Grude, der findes nu vel ikke den dame i byen, han ikke har forsøgt sig med. Pas dig for ham, Sine.»

Uf ja, det var grusomt, tænkte Sine. Den næste dag, da postmesteren kom, lukkede hun saavidt gadedøren paa klem, at hendes næse kunde komme imellem. Det var noget af en hoverende følelse i dette at staa der og ikke vise sig en gang. Nu kunde han have det saa godt. Men da hun saa postmesterens ryg bortover havegangen, var det, som om noget af en skuffelse sneg sig over hende alligevel.

Sine Filipsen er nu godt og vel over de firti, men drømmene er endda i fuldt flor.

Dagen er tungsom og mødig, og himmelen er graa. Møder du hende, saa giv hende et venligt ord. Hun vil tage det frem igjen og atter igjen, der hun staar

mellem skyllevand og opvask, og pudse dine ord og dit smil blankere end en kjerte.

Ja, for du kjender vel Sine Filipsen?

Familieinteriør.

Det var visitter hos fru agent Vaage. Hendes ungdomsveninde, frøken Hansine Meylænder, sad paa en taburet meget stiv i ryggen, kneisede med det lille hoved og saa ufravendt paa fru Vaage med nogle lyse øine.

Fru Vaage sad foroverbøiet i en lav stol, hvilede albuerne paa knæerne og saa ned. Hun var aldeles voksbleg med en overordentlig fint skaaret næse og et tyndt pandehaar sterkt isprængt med graat. Der var et øieblikks taushed.

«Der er en til ogsaa nu,» sagde fru Vaage, hun saa op og smilte.

«En til! Du er ikke gal vel!» Hansine Meylænders øine udvidede sig og blev mørkere.

«Jo, det er sandt – han friede i theatret iforgaars.»

«Hvem er det da?»

«Student Lange, – du ved han, den pene sorte –.»

Hansine Meylænder rettede sig om muligt endnu mere i ryggen og skjøv først med høire, saa med venstre haand til bøger og albumer, der laa i nærheden af hende paa bordet.

«Pyh, – frier siger du, – deilige friere, tænker jeg, – de mener aldrig det gran med det, ser du.»

«Mener, – jo kjære dig da –.»

«Og du vil indbilde mig, at en ung pige som din Jenny har tre friere den første vinter, hun er konfirmeret?» – Hansine Meylænder børstede nervøst sit ene kaabeærme. – «Nei, Jetten, det raader jeg dig til at tie stille med.»

«Ja, du kan da vide, jeg siger det ikke til andre end dig, – men tre stykker har nu friet til hende, det er sikkert det.»

«Ja, naar du regner slige som den Magelsen saa –.»

«Aa, Hansine – nævn ham ikke, – hvad skal jeg gjøre, giv mig et godt raad, – du kan være glad du, der ingen børn har.»

«Nei, Gud bevare mig vel.»

«Det er ikke greit, kan du tro, alt dette med Jenny de sidste par aarene, – ja, for det begyndte jo, før hun blev konfirmeret, ved du, med al den kurtisen, – det var jo derfor, vi maatte konfirmere hende saa tidlig; – har du hørt, om folk har snakket noget om hende i det sidste, Hansine?»

«Aa, du ved, folk snakker saa meget, Jetten – men leit er det, naar en ung pige faar sligt ord paa sig, som din Jenny.»

«Uf, har du hørt noget, siden jeg saa dig sidst, Hansine?»

«Aa nei, jeg hørte bare Louise Mørch sige igaar, at det var en skandale, saa koket som Jenny havde været mod løjtnant Storm paa isen ivinter.»

«Louise Mørch, – det er bare den pure misundelse, fordi Jenny er mere i vinden end hun, – bare derfor, – Lovise Mørch er nu vel en tre-fire og tyve aar nu, hun?»

«Ja, jeg anser det bare for min pligt at sige dig, hvad jeg hører, ser du.»

«Ja, det er snilt af dig, – men det er ikke greit for saadanne unge piger, som alle herrer vil have fat i heller, Hansine.»

«Aa, det er da andre, der har været feteret ogsaa, – jeg tænker, nogen hver har gjort sine erfaringer i den retning.»

«Ja, den vinteren, du var saa optaget, Hansine, da du kom hjem fra Odense.»

«Pyt, den vinteren var det ikke værst.»

Fru Vaage havde fundet en liden uldtraad paa gulvteppet, som hun plukkede og travsede op. «Men kan du sige mig, hvad jeg skal gjøre med Jenny, du?»

«Nei, du skulde seet de aarene, efterat du var blevet gift og flyttede til Trondhjem,» vedblev Hansine, «da tror jeg nok, jeg fik vide, hvad kurtise var.»

«Ja, du var vist svært i vinden, Hansine.»

«Ja, det gik saa vidt, Jetten, at kandidat Juell, han som er storthingsmand nu, sagde til mig, at han aldrig havde seet noget saa sødt som mig, – men jeg var saa uskyldig, jeg, saa jeg forsikrer dig paa – det gjorde mig ikke mere end som saa.» Hansine strøg sine violetbehanskede hænder mod hinanden og saa udfordrende paa fru Vaage.

«Nei, du havde en fast karakter, du Hansine, – men jeg studerer paa Jennys karakter nat og dag, hun er ikke som andre, ser du, – men sagde hun ikke noget

mere, Louise Mørch?»

«Jo, hun lo spodsk, og saa sagde hun: Men nu gjør jo Jenny Vaage et glimrende parti, hun skal jo være forlovet med Magelsen' – ja, hvorledes er det egentlig med Jenny og denne Magelsen, du Jetten?»

«Ja, Vorherre maa vide det, – alt hvad jeg ved er, at jeg ivinter nogle gange saa Jenny spasere forbi her med en herre i lysebrun frakke, som jeg ikke kjendte. Da jeg spurgte hende, sagde hun, at det var en arkitekt Magelsen. Jeg tænkte ikke mere paa ham, før hun kommer her og fortæller mig, at han havde friet til hende, og at det nok kunde hænde, hun tog ham.»

«Den simple fyren, Jetten.»

«Uf, er han saa simpel, Hansine?»

«Simpel? – Hans moder luder fisk nede i Drøbak, og saa udsvævende, Jetten, en frygtelig fyr; – men dere har nu vel givet baade Jenny og Magelsen ordentlig besked?»

«Ja, du kan da skjønne, vi ikke vil vide noget af det. Vaage var indom ham forleden dag og sagde, at han paa ingen maade vilde vide af nogen tilnærmelse fra hans side – ja, han skyldte paa Jennys ungdom da, ser du.»

«Hvad syntes din mand om ham?»

«Aa, papa var saa oprørt, at jeg ikke vilde spørge ham.»

Der kom nogen ind i spiseværelset ved siden af; begge damerne inde i dagligstuen bøiede sig paa én gang frem og kikkede mellem portiererne. Det var en ung pige, der kom ind, – hun blev staaende med ryggen til og syede paa noget.

Det var en ung spæd figur i en grøn kjole med fillede albuer og en nakke med askeblondt haar, der var virret og lagt op paa hovedet i en spids knude. Fru Vaage puffede lidt til Hansine:

« Hys-s! »

«Snak, Dere,» raabte den unge pige, fremdeles med ryggen til, «jeg ved godt, Dere snakker om mig alligevel.» Stemmen var skarp, hun snakkede høit og lidet behersket.

«Nei, hun er god, – nu tror hun, vi snakker om hende,» – fru Vaage blinkede til Hansine. Jenny Vaage kom frem i døraabningen mellem portiererne, – hun syede paa en hanske.

«Negt, om Dere kan, at Dere har siddet og snakket om mig hele tiden; jeg synes, jeg hører dig, mama, hvorledes du lægger ud, – ikke sandt, tante Hansine?»

»

Det var noget vekt ved hende, saadan i en fart seet, armene var uforholdsmæssig lange og tynde, hovedet bitte lidet. Ansigtifarven blændende smuk, hele ansigtet noget rundt, blødt, mygt. Øinene var ikke store, men glimtede og lyste; hun saa forresten mest ned, en og anden gang hurtig op, da gjorde øinene stor virkning. Øienlaagene var smukke, aarerne lyste sterkt igjennem i tindingerne.

«Din moder vil dit vel, Jenny,» sagde Hansine høitidelig.

«Ja, hun er saa inderlig sød, saa,» – Jenny syede fremdeles.

«Ja, du bliver nu aldrig i verden saa vakker, som din moder var,» brast det noget umotiveret ud af Hansine.

«Nei, jeg ved noget, som er saa nydelig paa mama, – tænderne.»

Fru Vaage lo lidt med lukket mund, saa sagde hun et øieblik efter: «Ja, mamas tænder er daarlige nu.»

«Du skulde skamme dig, skulde du,» sagde Hansine.

«Hvorfor det, tante Hansine, – fordi mine tænder er penere end mamas? – Isch, disse hanskerne, – jeg maa have et par nye hansker, mama.»

«Kjære dig, det er jo ikke mere end en uges tid siden, du fik de, du har, – og du ved, at papa har liden raad, Jenny, – det hullet der kan godt syes pent igjen.»

«Ja, sy det du da, – al tid har jeg saa fæle hansker, – det sagde løitnant Storm ogsaa engang, jeg burde hellere gaa barhændt, sagde han, for hænderne var penere end hanskerne.»

Hansine Meylænder stirrede paa Jenny Vaage. Hvad var det, – hvad ialverden var det ved Jenny, som alle herrer likte. Seksten aar, og tre friere alt!

Og hun, Hansine, var en og firti og havde ikke havt et eneste tilbud i alle sine dage! Jo, det var nogle kloge mandfolk, der vilde gifte sig med Jenny Vaage.

«Kan du ikke give mig til et par hansker da, mama.»

«Synes du ikke, de hanskerne godt kan gaa an, Hansine?» spurgte fru Vaage.

«Jo, det skulde jeg mene, – for en saadan ungdom som dig, – takke til skulde du.»

Jenny var atter forsvundet bag portieren inde i spisestuen. «Skal én ikke have pene hansker, før én har naaet din ærværdige alder kanske, tante Hansine,» raabte hun derindefra.

Fru Vaage holdt haanden for munden for ikke at le høit: «Uf, Hansine, der kan du høre, hvorledes hun er.»

Hansine blæste og skjød paany alumer og bøger fra sig.

«Ja, det er ikke greit med den barneopdragelsen.» begyndte fru Vaage, som om hun faldt tilbage i noget, der altid var i hendes tanker.

«Ja, men du har jo en bog om opdragelsen,» kom Jennys stemme inde fra spisestuen, «læs i bogen din, mama.» Fru Vaage fik igjen et lydløst anfald af latter, selv Hansine trak paa smilebaandet.

Inde i barnekammeret begyndte i det samme et lidet barn at ilskrige.

«Aa, der skriger Haakon, Jenny, – tag ham du, medens jeg snakker lidt med Hansine.»

«Det kan jeg ikke, – jeg skal møde nogen præcis kl. 12, – jeg skal ringe paa Sofie.»

«Nei, Sofie vasker barnevask idag, – det ved du godt, – og Trine er paa bryggen efter fisk.»

Jenny stod allerede med hatten paa foran speilet.

«Nei, jeg har ikke tid til at passe unger –, kan jeg gaa med denne gule kuften, moder?»

«Nei fy, den slaar folder i ryggen, nei ved du hvad, den kan du umulig gaa med,» moderen glattede og trak i kuften, – «synes du vel, Hansine?»

«Jo, det synes jeg rigtignok, hun kan,» sagde Hansine, hun saa ikke paa den, men kneisede med nakken.

«Jeg er ikke forfængelig,» sagde fru Vaage, «det skal ingen beskyldte mig for, men den kuften skal du ikke gaa med paa gaden, Jenny, du kan tage regnkaaben.»

«Ja, saa faar du give mig en ny kufte da.»

«Ja, du kan jo se efter, om du finder en, du liker.»

Det lille barn inde i barnekammeret vedblev at skrige. Ind igjennem spisestuen kom tre børn stormende, to smaapiger og en gut, de havde fine, blege

ansigter og lange armer og ben alle tre.

Aa, Haakon skriger, Haakon skriger saa fælt saa.»

«Jeg faar tage ham da, – snak med tante Hansine imedens du Jenny.»

«Ja, men jeg har jo ikke tid, jeg skulde møde nogen præcis kl. 12.»

Frøken Meylænder kavede fra sig med begge hænder: «Nei langt fra, gaa du, – gaa du bare.»

Du skal se, hun skal til et stævnemøde, tænkte Hansine, – stakkars Jetten, med slig en datter, – men hun har vel arten i sig, – Vaage har vist ikke været af Vorherres bedste børn – slig en dameven.

Fru Vaage raabte fra soveværelset: «Det er skam, Hansine, at gaa fra dig, naar du kommer her paa visit, kom herind, saa kan vi snakke, medens jeg steller lidt med Haakon.» Fru Vaage sad paa en lav stol med den mindste ved brystet. Jenny gik fra speilet i soveværelset til speilet i dagligstuen og tilbage igjen.

«Uf, en bliver saa fæl i det speilet der,» saa med en eneste gang til moderen:

«Moder, jeg maa have et par hansker.»

«Ja, tag pungen min da – hvor henne er den da, – den ligger vist i sofaen, – hun maa jo være skikkelig klædt,» sluttede hun undskyldende til Hansine, – «du hørte jo ogsaa, løjtnant Storm havde snakket om hanskerne hendes, – du skulde bare vide, hvor pengene er udrøie, Hansine.»

«Jenny, Jenny,» raabte hun et øieblik efter, «du snakker ikke med Magelsen, hvis du ser ham, hører du det –, du ved, fader og moder vil ikke det, Jenny.»

«Bæ, bæ,» sagde Jenny og stak det friske, unge ansigt ind igjennem døren. Der smeldte entredøren, og Jenny var gaaet.

«At hun ikke har mere respekt for dig, end at hun tør sige saadan bæ, bæ til dig,» sagde Hansine.

«Aa, hun mener ikke noget med det, kan du vide, det er bare for morro.»

«Hm,» kremtede Hansine og saa sig rundt i soveværelset, – sandelig begyndte det ikke at se pjusket ud hos Jetten nu! Der blev et øiebliks pause.

«Det er det, at børnene bliver saa misfornøiede hjemme, naar de bliver store, der er saa leit,» begyndte fru Vaage igjen og dækkede over den lille bylt i sit skjød.

«At du skulde faa en til ogsaa,» sagde Hansine og stirrede med sine lyse,

runde øine paa det lille barn, – «jeg synes, du havde nok før, – jeg troede, det var slut nu.»

«Ja, én siger altid, at det skal være slut,» sagde fru Vaage med et mat smil, – saa krystede hun pludselig den lille op til sig: «Er mama lei over, at du er kommet, du deilige, deilige deiligheden min –.»

Et øieblik fór det gennem Hansine: «Aa, om jeg havde en saadan liden en at kryste, og kjæle, som var mit eget, – mit eget. Der blev en bitte liden pause.

«Ja, udslidt bliver du før tiden, – Jetten,» sagde Hansine og reiste sig, – «uf, den giftingen, Jetten.»

«Aaja, det er jo baade det ene og det andet ved egteskabet, men det er der jo ved alt i verden,» sagde fru Vaage, – «du passede bedst til ikke at gifte dig, du Hansine.»

Hvorfor ialverden skulde ikke jeg passe til at gifte mig, tænkte Hansine og blev end mere stram i ansigtet, – uf, gifte damer blev ligesom saa overlegne ogsaa; hvad ialverden havde de at være overlegne af, – Jetten kunde sandelig tie stille med at passe og ikke passe til at gifte sig; var det nogen, der ikke passede til at gifte sig, saa var det vel hende, – saa svag baade i sind og skind.

«Ja, adjø da, Jetten, – du kommer vel paa soiréen iaften?»

«Nei, – nei, det gjør jeg ikke, – jeg har ingen kjole, og jeg er kommet saa væk fra alting, – jeg kan ikke snakke med nogen, synes jeg, – nei, papa følger Jenny.»

«Du skulde ikke give op alting saadan, Jetten, – kjære dig da, – du er da i din bedste alder, – og putte dig saadan væk.»

«Uf jo, jeg tænker bare paa Jenny nu, – det er jo hun, som skal frem, – jeg – jeg er jo færdig jeg.»

«Færdig,» blæste Hansine – fru Vaage var et par aar yngre end Hansine, – «nei, ved du hvad; uf, du sidder for meget inde og bliver nervøs; kom og gaa ud en tur.»

«Aa, er du gal, – gaa fra Lillegut og Aslaug og middagsmaden, – og ingen af pigerne er tilstede.»

«Uf, hvor bundet den er, der er gift; – ja adjø da, – jeg gaar paa soireén, jeg skal have den grønne silke –.»

Da Hansine alt var nede i trappen, raabte fru Vaage ovenfra: «Du, Hansine,

aa se lidt efter Jenny iaften, – tag dig lidt af hende.»

«Ja, det kan du være sikker paa; sid nu ikke saa meget inde og bliv nervøs da, Jetten, – adjø da.»

Og Hansine Meylænder spankulerede opover gaden, satte benene udad og holdt op sin kjole akkurat, som en fin dame skal holde kjolen oppe. Aa den stakkars Jetten, tænkte Hansine, uf, hun ser ud, som hun er femti aar, – Gud fader ske lov og tak, at jeg ikke er gift, – og saa den vidtløftige datteren, – men hvorledes ialverden bar den jentungen sig ad med at faa alle herrer indtaget i sig, – ja for Hansine Meylænder maatte jo indrømme, saa nødig hun vilde, at det saa ud ialfald, som Jenny Vaage havde en mærkelig tiltrækning paa det andet køn. Aa, det var vel bare fjas og latter, – naar én bare koketterede, kunde nogen hver faa herrerne efter sig, – nei, hun havde været for fin og ren en natur hun, Hansine Meylænder, derfor havde ingen turdet nærme sig hende; – jo, Jetten skulde være viss paa, at hun nok skulde se pigebarnet efter i sømmerne iaften, – ikke et øiekast skulde undgaa hende.

Klokken blev halv tre, halv fire, – endda var ikke Jenny kommet. Vaage havde brummet lidt, der blev spist, fru Vaage holdt levningerne varme i stegeovnen, gik fra og til og puslede og lukkede, ret som det var, paa vinduet og saa ned ad gaden: «Den Jenny, – den Jenny.»

Klokken slog fire, og der kom Jenny.

«Men hvor har du været saa længe?»

«Ude og spaseret.»

«Men, at du ikke passer madtiden, da.»

«Nei, vi havde ikke uhr paa os nogen af os, – vi plukkede blaaveis, Inga, Maja og jeg, – oppe i skogen.»

«Papa var vred,» sagde fru Vaage.

«Pyt san, da, han bliver nok god igjen,» Jenny kastede hovedet bagover og lo, saa man saa hende langt ned i halsen.

«Ser du den, du,» sagde hun pludselig og holdt en finger med en ring, hvori der var en rød sten, op for moderen.

«Hvad er det, – hvem har du faaet den af?»

«Ha, ha, ha,» hun spiste og lo og talte paa fingrene. «Den fingeren er lovet

bort til en ring, – og den fingeren er lovet bort, – og den fingeren er lovet bort, – fire fingre lovet bort til ringe, – hurra!»

«Hvad er det, du siger, – lovet bort fingrene?»

«Ja, til ringe til mine beundrere.»

«Jenny, – Jenny, jeg mener, du er –»

«Er det noget galt i at have beundrere, da, – aa, det er saa forfærdelig morsomt at gjøre dem jaloux, alle de andre veninderne, – ingen af dem har havt nogen frier ivinter, – og nu har jeg havt tre, – og iaften faar jeg den fjerde, – Aimar Christensen frier iaften, jeg er saa viss, saa viss paa det.» Hun havde reist sig fra bordet og hoppede rundt i værelset.

«Tre friere og snart den fjerde, – hurra.»

«Uf, men Jenny da, jeg mener, de gjør dig rent fortullet,» men hun smilte i det samme.

«Du synes, det er morsomt, du ogsaa, moder, at de elsker mig, – aa, der findes ikke noget saa rasende morsomt, som naar herrerne ligger paa knæ for én, – ja, der har vel ingen ligget paa knæ for dig, moder, – jo, kanske fader, – tænk, fader paa knæ, – aa – aa, – jeg tror, jeg dør af latter.»

Fru Vaage vidste hverken op eller ned, – hvorledes ialverden skulde hun tage dette; aa, om hun bare havde vidst, hvorledes hun skulde tage hende, men altid tog hun feil, altid stødte hun datteren mere fra sig, naar hun allerhelst vilde nærme sig hende. Og det var vist bare hendes egen skyld, tænk, saa aaben som Jenny var nu, det var bare hun selv, der var saa klodset, – kanske det var bedst, hun begyndte at snakke om Magelsen nu.

«Naar det er saa mange, der er glad i dig, Jenny min, – at du da kan bryde dig om denne Magelsen da, – han skal jo være saa dum ogsaa, Jenny.»

«Han er klog nok for mig.»

«At du vil gjøre os denne sorgen og alt det leie, jeg har om dagen, saadan som folk snakker om dig, hvordan du løber paa gaden med herrer.»

«Det er vel det gamle hespetræet Hansine, der løber her og sladrer, – jeg tænker, hun var inderlig vel fornøiet, jeg, om løjtnant Storm spaserede med hende en times tid, – uf, moder, sid nu ikke der med det begravellesansigtet. Læs en prædiken, du moder, saa bliver du fornøiet igjen.»

Jenny Vaage sprang fra bordet og ind i sit eget værelse. Fru Vaage hørte, at hun dreiede nøglen om. Hun stod et øieblik og stirrede ud for sig, saa bøiede hun sig ned og tog op datterens serviet, som hun havde slængt fra sig paa gulvet, lagde den sammen og begyndte at tage af bordet.

– Klokken var 8 om aftenen, lampen var tændt i spisestuen, ind igjennem værelserne stormede der fem smaa Vaager, ind den ene dør og ud den anden. Hængelampen under taget svingede sterkt, Aslaug havde kastet en sofapude paa den. Mama og Jenny var indelukket paa den sidstes værelse; Jenny skulde paa soiré i lyseblaa kjole. Hun sprang ud og ind et par gange med en varm kroltang, – naar nogen af børnene kom i hendes vei, puffede hun dem voldsomt og gav dem endda en to-tre knubs i hovedet. «Ekle ungerne.»

Men der kom papa i døren, en svær, slap mand med tunge øienlaag.

«Nei, nei, smaabarn, ikke saadant spektakel, smaabarn.» Aslaug og Svein brølte i vilden sky og trampede, saa gulvet dissede.

«Nu skal smaabarna lægge sig,» sagde den store, slappe papa.

«Nei, vi vil ikke, – vi vil ikke lægge os!» Vaage stillede sig med ryggen mod ovnen, hans læber bevægede sig lydløst, det var nu saadan en vane, han havde. Naar han tiede stille, var hans store tykke mund i en uafladelig bevægelse. Men det var endnu aldrig nogen, der havde opdaget, hvad disse Vaages lydløse taler dreiede sig om.

Det ringede paa entredøren. Fire smaa Vaager sprang paa én gang ud og rev hverandre omkuld for at komme først ud og lukke op.

«Det er tante Hansine, mama, hun vil ikke komme ind, men hun vil snakke to ord med dig.»

Nei, frøken Meylænder vilde paa ingen maade ind, alle børnene blev skydset ind igjen fra entreen.

«Nei, jeg maa skynde mig hjem for at klæde, mig, jeg blev opholdt hos fru Gran, – jeg vilde bare op og sige dig, – jeg synes, det er min pligt, at sige dig det, – at fru Gran havde mødt Jenny og Magelsen idag klokken 3 oppe i Rødskogen, – og fru Gran lagde til, at saa ondt det gjorde hende for din skyld, maatte hun forbyde sin Ellen at gaa med Jenny mere, – det er min pligt at sige dig dette, Jetten.»

Der kom en trods op i fru Vaage: Skulde hun staa her rolig og gang paa gang

tage imod disse Hansines beretninger om Jenny, – og saa, at nogen skulde forbyde sin datter at gaa med hendes Jenny!

«Ja, du maa undskylde, Hansine,» kom det tilslut med sammenkneben mund, «men altid at skulle tage imod den slags rapporter om sit barn, kan du vide, er alt andet end behageligt.»

«Kjære dig da, Jetten, – jeg mente virkelig at gjøre dig en tjeneste, jeg, – du selv er jo aldrig ude og ser ingen ting, – men undskyld, – jeg skal ikke genere med nogen «rapport» mere. Adjø, Jetten!»

Men inden Hansine var nede ad trappen, havde det mildnet sig i fru Vaages sind mod veninden. «Hansine!» – raabte hun nedover trappen – «kom snart op igjen, da!»

«Er det værdt, jeg kommer her mere, da,» lød tyk og fornærmet frøken Meylænders stemme op fra det mørke portrum.

Du store verden, var det kommet saa vidt, at folk forbød sin døtre at gaa med Jenny paa gaden! Det kunde saamæn godt hænde, at Jenny havde været sammen med Magelsen idag igjen. Men hun havde ikke holdt ud at høre paa denne Hansines spodske maade at fortælle det paa. Skulde hun snakke til Vaage om det. Nei, hun turde ikke det heller, saa slap og indolent han var, kunde han faa aldeles uberegnelige anfald, saa han formelig gik berserkergang. Skulde hun nu forstyrre hele fornøielsen for Jenny iaften, slig som hun glædede sig til denne soiréen, – det var vist bare noget sladder altsammen, – ligefra hun var ung pige, havde Hansine havt det med det, at hun saa gjerne vilde fortælle ubehagelige ting.

«Hvad var det, det gamle skabilken sladrede om, da,» spurgte Jenny, da moderen kom ind igjen.

«Det var om dig, Jenny,» sagde fru Vaage alvorlig, «nu har du jo spaseret med Magelsen i Rødskogen idag igjen.»

«Jeg mener, jeg er omgivet af spioner, jeg,» lo Jenny Vaage, – ja, var det noget farligt i det, da?»

«Du ved, Jenny, at papa og mama vil det ikke.»

«Ja, men han skal blive manden min, og da maa jeg vel gaa med ham.»

«Det ved du, der aldrig bliver noget af, – og at du vil udsætte dig slig for

folkesnak, Jenny!»

«Aa, jeg passer mig nok, maa du tro, – er papa færdig?»

Inde i barnekammeret var børnene imidlertid bragt i seng, men - bombarderede hinanden med puder og tepper. Ingeborg og Aslaug legte dampskib i barnepigens seng; der var ikke ørenslyd at faa.

Det var dækket i spisestuen, da der blev spist hjemme; paa soiréen fik man blot dessert. «Vær nu stille, barn, saa skal dere faa et stykke ost,» Vaage gik med en gaffel med et stykke ost paa fra sprinkelseng til sprinkelseng.

«Jeg vil have pølse, papa.»

«To stykker ost, papa, saa skal jeg ligge stille.» Vaage jabbede ud og ind i selskabsdragt med en hævet gaffel med ost og pølse.

«Skynd dig og spis, papa, ellers kommer vi for sent,» – det var Jenny, som kom brusende ind.

Hun vilde intet have, vilde ikke engang sidde ned, havde ikke ro paa sig til det, spillede et par takter af en vals. «Tra-la-la. Aa, som jeg glæder mig, – spis papa, spis, – tra-la-la.»

Faderen fulgte hende med sine tunge øine. «Hun er knusende vakker iaften,» fik han anbragt i al hemmelighed til sin kone.

«Pas paa hende, papa,» gav fru Vaage tilbage med bekymrede øine.

«Puh, – passe paa, – hvad vil du, jeg skal gjøre?»

Der var Jenny i slængkaabe og balhætte, nydelig og frisk. «Ja, vi skal vel kjøre?»

«Nei, jeg har ingen vogn bestilt,» sagde Vaage.

«Nei, du er værre end værst, papa, har du ikke tænkt paa mine balsko da?»

Der gik ilbud efter vognmand. Jenny mælte ikke et ord, før vognen kom, var saa fornærmet, at hun ikke engang sagde farvel til moderen. Fru Vaage fulgte helt ned i portrummet med et uldent tørklæde, som hun vilde, Jenny skulde have om benene. Hun stod med tørklædet i udstrakt arm den hele tid. «Se her, Jenny, tag det, – tag det.» Ikke et ord fra Jenny til svar, vogn døren smeldte igjen, og vognen rullede ud gennem portrummet.

Fru Vaage gik op i spisestuen og satte sig i sofaen. Resterne af aftenmaaltidet stod endnu paa bordet, lampen var for sterkt skruet op og osede lidt, men hun

merkede det ikke. Hun stirrede ret frem for sig.

Var det hendes skyld, var det hun, som skulde være anderledes? Skulde hun have været mere streng, – eller kanske hun skulde taget hende med endda mere kjærlighed. Hvad kom det af, at Jenny var glid saadan bort fra hende, – at alle børnene gled bort, naar de voksede til. Hun greb sig i, at hun sad og tænkte paa, hvem af børnene, hun endda havde. Svein var alt begyndt at glide fra hende, og Isak, – han var fjorten aar, – han stod hende saa fjernt, hun anede ikke hans tanker, naar han sad ved siden af hende. For ikke at tale om Jenny! Hvad skulde hun gjort opigjennem aarene? Hun havde vist ikke havt forstand nok til at opdrage børn, – enhver maatte jo tages paa sin maade; – men den omtanken for hver enkelt havde hun aldrig havt tid til, syntes hun, der hun sad og tænkte tilbage. Der skulde god tid til for at tænke rigtig, det havde gaaet paa en slump altsammen.

Og saadan, som hun var kommet udenfor altsammen i verden i sit egteskab, – hvad vidste hun om alt det, der var oppe i tiden, hun havde jo stelt børn hele sin tid, – hun havde engang troet, at det var hendes kald i verden, at det var det eneste, hun duede til, at det var det, Vorherre vilde, hun skulde gjøre, og følt sig lykkelig ved den tanke, – men lidt efter lidt var det gaaet op for hende, mere og mere for hver dag, at, var det noget, hun ikke duede til, saa var det til at opdrage børn, til at være moder.

Hun havde nylig læst en bog om en moder, hvem det var gaaet op for, at hun ikke duede til at opdrage sine børn, og saa var hun gaaet sin vei fra altsammen for at opdrage sig selv.

Ja, det vilde se nydeligt ud, skulde hun gjøre det, og desforuden, hvor skulde hun gaa hen, nei, det var jo bare noget tøv, – fru Vaage ligesom rystede noget af sig, – det var jo bare noget unaturligt væv, de fandt paa, de, der skrev bøger.

Hvo, der ikke tager sit kors op, staar der i bibelen, – kanske dette var hendes kors, hun havde jo ellers havt det saa godt i hele sit liv. Lille Haakon skreg, og moderen maatte ind til ham. Gudskelov for de smaa børn, tænkte fru Vaage, da hun sad med ham, der er saadan fred med dem.

«Lille Haakon – lille Haakon.»

Det rettede sig nok kanske alt med Jenny ogsaa, hun var jo saa ung endda, – og de kunde nu sige, hvad de vilde, saa var hun mere afholdt end nogen af de

andre unge piger i byen.

– Jenny havde moret sig saa guddommeligt paa soiréen, at hun maatte ligge til klokken 12 den næste dag. Ellers fortalte hun ikke moderen nogen ting. Fru Vaage angrede paa, at hun havde stødt Hansine saadan fra sig aftenen før, der fik hun da iallefald ren besked.

Vaage havde heller ikke været meget agtpaagivende.

«Dansede Jenny meget, da?» spurgte moderen.

«Ja, det gjorde hun vist.»

«Saa du noget til denne – Magelsen, da?»

«Ja, han stod der og hang i dørene.»

«Var Jenny meget – ja, du ved – koket og vild, – du ved –.»

«Hvorledes kan du forlange, at jeg skal have greie paa det, – jeg spillede jo kort hele aftenen.»

Jenny var ude til klokken 3, og var morsk og stur, da hun kom hjem. Alle moderens tilnærmelser prellede af. Om aftenen i mørkningen hørte fru Vaage sterk latter og fjas nede i portrummet. Hun lyttede ned igjennem trappen, det var Jenny og to herrestemmer. «Skal vi vædde om et kys?» sagde den ene herrestemme. «Ja, den slags væddemaal er meget behagelige,» sagde en skarp guttestemme, «for enten man vinder eller taber –».

«Jenny,» raabte fru Vaage, «kom op øieblikkelig.» Dyb taushed der nedefra. Fru Vaage ventede et øieblik, gik saa ned i porten. Ingen var at se, ikke udenfor paa gaden heller.

Nei, dette gik ikke længere, Jenny maatte bort. Hvad ende skulde dette tage, det var jo hele Jennys karakter, der stod paa spil. Aa, denne gyselige hemmelige forlovelse, som hun vilde sætte igjennem! Fru Vaage gik til sin mand.

«Om det var muligt at faa sendt Jenny bort –?»

«Kan du spørge slig?» sagde Vaage, – «ja, har du nogen overflødig mynt at spendere paa den ting? jeg har det ikke.»

Nei, hun vidste det nok altfor godt, der var intet at tage af, det var saavidt, det hang sammen fra aar til andet. Men hvad skulde hun da gjøre med Jenny?»

«Ja, du faar holde hende mere i ørene, – det er jo din egen skyld, der ikke har forstaaet at tage hende paa den rigtige maaden, – det er jo moderen, der maa

greie det.»

Ja, hun vidste det nok, det var hende, der fik skylden. Og for hundrede gang spurgte hun op og op igjen sig selv, hvad hun dog skulde have gjort. Jenny havde havt mængdevis af veninder paa skolen, havde ofte været buden bort, været feteret paa børneballerne, fru Vaage havde pyntet hende som en dukke og frydede sig over den lykke, hun gjorde. For ikke en eneste en af de andre var saa i vinden som hendes Jenny. Det var noget som en stolthed i dette, naar hun var sammen med andre mødre. Mere og mere rend af veninder paa dørene, guttefølge paa isen og guttefølge paa kjælketurer, – hvor fru Vaage havde moret sig, naar hun saa, at der stod en tre fire gutter i portrummet og ventede paa datteren, – saa blev det med en eneste gang voksne herrer, der kurtiserede. Jenny blev buden paa voksne baller, før hun blev konfirmeret, og tog luven fra alle de andre unge piger. Det var ligesom en trolddom ved hende, hun kan jo faa, hvem hun vil, tænkte moderen.

Var det saa ikke nogen moro, helst hjemme, blev hun sær og pirrelig, kjedede sig ved alt og gik omkring med nedtrukne mundviger den hele dag. Ude, især mellem herrer, var hun ellevild, ikke til at styre, bare liv. Saa var folk begyndt at snakke, – unge damer, hvis kurtisører hun havde taget fra dem, og forargede mødre; Jenny Vaage blev paa kort tid et uudtømmeligt samtaleemne. «Stakkar Vaages med den datteren, hvad ende skal det tage?»

Havde fru Vaage ikke havt Hansine Meylænder, havde hun staaet udenfor det hele. Hun havde seet sig saa blind paa den lykke, datteren gjorde, at vrangsidens ikke faldt hende ind. Saa fjernt stod hun sit eget barn, endda hun ikke en dag i sit liv havde været fra hende, at datterens indre liv var hende som en lukket bog. Fru Vaage var ingen skarptænkt kvinde, havde levet sin barndom og ungdom paa landet, et ensformigt liv med drømme og længsler efter beundring og kurtise og mænds altopslugende kjærlighed!

Og dette havde nu datteren naaet, og fru Vaage havde frydet sig.

Saa aabnede Hansine hendes øine. Fra begyndelsen af havde det blot været en følelse af skam over, at folk skulde snakke slig om hendes barn, det havde oprørt hende, men lidt efter lidt var hele ansvaret og alvoret dukket op for hende, og hun saa, at det var Jennys karakter og fremtidslykke, der stod paa spil. Og denne sidste vinter havde saa godt som været en uafbrudt kamp.

Det anede hende, at det var noget leit efter soiréen igjen. Hun maatte gaa til Hansine. Men frøken Meylænder var fornærmet. «Naar éns gode hensigter bliver mødt med utak, trækker man sig tilbage, Jetten; jeg har jo gudskelov intet med din datters affærer at gjøre, – eller med dit tunge ansvar som moder, – det er jo bare af venskab for dig, at jeg i det hele taget lagde mig op i – dette –.»

«Aa ja, jeg troede, du overdrev –.»

«Overdrev, – nei, ved du hvad, der skal meget til at overdrive, saadan som din Jenny – opfører sig; for naar en ung pige gaar op paa herrernes værelse og sidder der til klokken halv 12 om natten, saa –.»

Hun havde egentlig ikke tænkt at sige dette sidste; da hun igaar havde hørt det fortalt paa soiréen, havde hun tænkt, at dette vilde hun dog skaane Jetten for. Men nu var hun blevet saa oprørt, at det slap ud af hende alligevel.

«Hvad siger du, – til klokken halv 12 om natten,» gjentog fru Vaage forfærdet.

«Ja, og saa siger du, jeg overdriver,» sagde Hansine med funklende øine, – «fru Gran saa hende selv en nat, hun gik hjem.»

«Aa, Hansine, – Hansine,» fru Vaage storgræd, – «aa, jeg staar saa hjælpeløs, – saa hjælpeløs.»

«Ja, som én reder, saa ligger man, havde jeg nær sagt, – nei, nei Jetten, jeg mente ikke dig, – Jenny har vist været et vanskeligt barn alle sine dage; græd ikke saa da, Jetten, – kjære, det er ikke saa greit for en moder heller, – og det er vel ingen ulykke skeet, – faar vi haabe –.»

Jo, jo, det var hendes skyld, det var hun, der havde ført sit barn ud i dette, bare af uforstand og forfængelighed, – og nu gik Jenny til grunde, fordi hun ikke havde havt evnen til at opdrage hende, – og Vorherre vilde kræve Jenny af hende, – og da, – og da, – hvad skulde hun da sige? Og fru Vaage storhulkede, saa hun rystede, og laa nede i Hansines røde sofa.

Hansine maatte begynde at berolige: «Kjære dig da, du ved, hvor folk sladrer, – fru Gran sagde det bare til mig paa soiréen igaar, men du ved, Jetten, det kan jo godt være løgn, – spørg Jenny selv.»

Fru Vaage reiste sig op med et forstenet ansigt. Spørge Jenny ja! Ja, det vilde nytte stort, nei, nu fik faderen træde til, nu kunde ikke hun mere, hun havde længe nok dækket over og taget undaf, Vaage vilde blive rasende, han slog hende

ihjel, var han i det humør, – men nu maatte det briste eller bære!

Hansine fulgte hende bortover gaden, hun var blevet ræd den forstenede ro, der var kommet over fru Vaage, som noget haabløst fortvilet. Vaage var hjemme, fru Vaage gik lige ind paa hans kontor, i hat og kaabe.

«Vaage,» sagde hun, «Jenny er paa Magelsens værelse til langt paa nat, – fru Gran saa hende en nat komme ud derfra.» Ikke en muskel bevægede sig i hendes ansigt.

Vaage stirrede paa hende, hun saa aaren i hans pande svulme op. – Lad det komme, tænkte hun overgivet, – det raseri, hun frygtede mere end alt; nogle gange før i sit ægteskab havde hun seet det, og det var hende en forfærdelse for alle tider.

Men nu ønskede hun det formelig.

«Hvor er hun, – hvor er Jenny –,» brast det ud af hans sammenbidte tænder

«Jeg ved ikke, – ude formodentlig.»

«Og der er hun oppe til langt paa nat, hos det – det svin –.»

Op og ned fór han i kontoret: «Og du – du – du, der skulde passe dit barn –.»

«Jeg magter det ikke,» sagde fru Vaage stille, hun var sunket ned paa en stol.

«Magte, – jeg skal magte, –» han havde grebet en stor lineal og vilde ud af døren.

«Jeg tror ikke, hun er hjemme,» sagde fru Vaage lige stille.

Nei, hun var ikke hjemme. Vaage lod dørene ud til entreen staa aabne for at passe paa, naar hun kom hjem; han gik i et stormveir af raseri, – han vilde ud, – finde hende i byen, – trække hende hjem, – slaa hende, – slaa hende. –

Ikke et ord sagde fru Vaage. Hun havde taget et broderi, sat sig i dagligstuen og lukket dørene. Men hænderne skjælvede, og der gik hendes mand ud den ene dør, ind den anden og lod alle døre staa aabne.

«Skal jeg hente hende hos Magelsen, Jetten –?»

«Gjør som du vil,» – men øieblikket efter: «Nei, nei, Vaage, vent lidt, – nu kommer hun vel snart.»

Middagsmaden var færdig, men der blev ikke spist. Pigerne skjønte, at der var noget paafærde, lyttede ængstelige ved dørene og trak sig hastig undaf.

«Vorherre fri og bevare os, agenten er gaaet fra forstanden,» hviskede

kokkepigen, «han driver ud og ind med linealen i veiret.»

Der ringede det. Det var Jenny; faderen lukkede selv op.

«Har Dere spist,» sagde hun raskt. Døren blev smeldt igjen til kontoret, fru Vaage hørte ikke mere. Hun sad der i skjælvende angst, hænderne trykket mod hjertet. Han kan da ikke slaa, – han kan da ikke slaa hende ihjel, – aa Herregud! Jenny, – Jenny –!

Der hørte hun sin mands stemme, skrigende afbrudt, – saa et eneste skrig, det var Jenny! Døren til kontoret blev revet op, ilsomme skridt over entreen, det var Jenny, der løb ind i sit eget værelse. Moderen i fortvilelse efter, der stod datteren med en flammende rød plet paa det ene kind efter faderens ørefig. Hun rev hat og kufte af sig:

«Jeg hader, – jeg hader, – jeg hader Dere!» raabte hun, øinene flammede som ild.

«Hys – hys, Jenny min! lad ikke papa høre dig –.»

«Jo, han maa gjerne høre det.»

«Jenny, Jenny, vi vil bare dit vel, – vi vil ikke, du skal kaste dig bort, – hør paa din moder, – han er et stygt, daarligt menneske,» ikke om det havde gjældt hendes liv, havde fru Vaage kunnet nævne for datteren den frygtelige angst, hun havde for, at datteren var en vanæret kvinde.

«Aa,» – Jenny storhulkede, – «han er meget snillere end Dere.»

Der var Vaage i døren. «Snak ikke med det vanartede barn, moder, jeg har sagt hende, at hun har husarrest i to dage, – saa kan du tænke dig om,» sluttede han til datteren. Døren blev laaset udvendig fra, Jenny sad paa sengekanten, flammende rød.

Aa, hvor sint hun var paa papa, aa, hvor sint hun var paa mama, – daarligt, stygt menneske, sagde mama, – ja, hun vidste godt, at Magelsen havde elsket andre før hende, – hun havde ogsaa elsket andre, – papa havde vist ogsaa elsket andre end mama, men mama havde vist ingen elsket, – hun var saa rar, mama, – – men hun kunde ikke leve, uden der var nogen, som var glad i hende, – aa, den grusomme tante Hansine, der gaar og sladrer, det var bare jalousi, fordi hun ikke selv var blevet gift, – men hun vilde spørge Magelsen, om de ikke skulde gifte sig straks, ja, det vilde hun, for det var ingen ting i verden, som var saa

deiligt, som naar han var glad i hende og kyssede hende – –, men pyt san, disse to dagene gik snart, og imorgen tænkte papa kanske anderledes, og mama, – pyt, mama da. –

Nei, Jenny er ufordærvet, tænkte fru Vaage, – og i grunden saa blød, – hun blev bare lidt vond nu, – aa, Gud fader i himmelen, hold hende paa den rette vei, sukkede moderen.

Om aftenen kom Hansine. Fru Vaage var mere trøstig. «Ja, Jenny har husarrest nu, – skal ikke komme ud paa to hele dage, – du kan vide, Vaage med sine strenge principer og sit pletfrie liv blev forfærdet over dette sidste, – men Jenny med sine glimrende evner skjønner nok nu, at dette bærer galt afsted, – men ikke sig til nogen, at Jenny har husarrest, Hansine.»

Da frøken Meylænder gik hjemover, takkede hun Vorherre oprigtig – og denne gang mente hun det –, fordi hun ikke var gift og ingen børn havde.

Den stakkars Jetten!

Men hvorledes den jentungen bar sig ad med at faa alle herrer indtaget i sig, det skulde dog være ganske interessant at vide, – tænkte Hansine.

Spildte liv.

Der laa en stille gaard langt ude paa landet. Veien endte ved denne gaard; det var, som om al verdens liv var stoppet op ved den gamle allé, der førte op til huset. Det var en lang og kroget allé, der var rogn, der var selje, og der var heg, men træerne var gamle, der hang tommetykt lav og mos paa de gamle stammer, og der var fuldt af tørre grene, der sprikede ud i luften. Et og andet træ opigjennem alleen var aldeles tørt og uddøet. Men de tørre grene blev ikke hugget af, og de uddøde træer stod i ro til høststormene blæste dem omkuld, og fattigbarn hentede dem til brænde. Men under de gamle træer opigjennem alleen stod der gamle, ormstukne bænke, der var saa medtaget af vind og veir, at man maatte sætte sig forsigtig midt paa bænken, ellers vippede de i den ene ende. Det gamle hus var langt og lavt, i én etage. Det havde været hvidmalet i sin bedste tid, bordklædningen gik paa langs af huset, og der var en gammel, bred trappe med et tag paa fire tykke søiler. Og græsset groede stivt og høit paa gaardspladsen mellem de gamle udhuse, som tidens tand havde tæret saa paa, at dørene ikke

sluttede, og tagrenderne var skjæve.

Men alle gangene i den gamle have var tilgroet med græs, høit, frodigt græs mellem de krogede æbletrær, der stod altfor tæt, stængte lys og luft ude for hinanden og bar smaa, ormstukne æbler, som ingen høstede. Nederst nede i haven var der en smal, fugtig allé med him melhøie aspetrær; det ruslede og tuslede saa underlig melankolsk der høit oppe i aspetræets blade. Og det var paa stille, solhede dage den eneste lyd, der hørtes i den store have.

Der boede de tre søstre, frøken Ulla, frøken Betha og frøken Imeline, og der havde de boet alle sine dage, helt siden faderens, den gamle krigskommissærs, tid. De var nu mellem femti og seksti aar alle tre, og deres forældre var døde for aarrækker tilbage. Men lige til det sidste levede den gamle fru krigskommissær i en umaadelig forbauselse over, at hendes døtre ikke blev gifte. Hun talte ikke længe med et menneske, før denne store skuffelse kom frem: «Men kan De skjønne, at mine døtre skal gaa der ugifte? – Noget saa underligt skulde én aldrig se, – tre dannede, pene piger, uden nogensomhelst lyde; én pleier da ialfald at blive gift, –» og de smaa, lyse øine i fru krigskommissærens fede, røde ansigt saa indtrængende paa den tiltalte, «har De seet noget saa rart?»

Naar saa denne i stor høflighed antydede, at det jo ikke var saa underligt, naar fru krigskommissærens døtre selv ingen tilbøielighed havde for egteskabet, glattede den fede frue meget ivrig sin kjole og kastede sine kappebaand energisk tilbage: «Naturligvis, – naturligvis, men mellem os sagt, er det noget unaturligt altsammen.» Hun kunde jo ikke godt med rene ord beklage sig over, at hendes døtre intet tilbud fik. For det var desværre et faktum, der ikke lod sig modsige.

«Ingen lørdag uden solskin, og ingen pige uden frier,» sagde frøken Betha, naar den ting kom paa bane. Og frøken Imeline gjentog ord til andet det samme, og hver for sig syntes de, at de havde sagt noget komplet nyt. Enten de nu sagde det som en skuffelse for andre eller som en trøst for sig selv, er ikke godt at vide. Men frøken Ulla sagde intet, hun var ikke af dem, der snakkede, frøken Ulla.

Frøken Betha og frøken Imeline led forresten af den tilfældighed, at de sagde den samme bemærkning, – undertiden i munden paa hinanden eller lige efter hinanden – med det samme tonefald og den samme stemme, og ingen af dem havde anelse om den fuldstændige overensstemmelse.

«Aa, vi som er saa forskellige da,» sagde frøken Betha.

Frøken Ulla var den ældste, hun havde faaet broderparten af krigskommissærsindet i sig. Og det var et heftigt, ondt sind, der brutalt krævede sin del af livets glæder. Klog, skarp og oplagt til munterhed havde hun været i sin ungdom, men eftersom aarene gik, lukkede hun sig mere og mere inde i sig selv. Skarpere og mørkere blev hun i ansigtet, munden klemte hun sammen, saa den blev bare som en streg. Ingen skjøjnte sig paa hende der ude paa den stille gaard, og ingen brydde sig om at skjønne hende heller, forresten. Men ond var hun blevet. Og bitrere og bitrere blev hun aar for aar. Det var snart sagt ikke den ting, der holdt maal for frøken Ulla. Verden var falsk, og det var humbug og elendighed altsammen, men først og sidst falskhed.

Og alt, hvad der hed kjærlighed, hadede frøken Ulla. Hun taalte den ikke, hun vilde ikke tilstaa, at den fandtes i verden. «Var hun endda blevet skuffet i kjærlighed,» sagde folk, «saa kunde man forstaa det, for der fandtes nu vel ikke den mand, der kunde holde ud med det mørke, skarpe ansigt og den sylhvasse tunge. «Men end ikke skyggen af en kjærlighedshistorie havde frøken Ulla havt i sine dage, det vidste jo alle. En forlovelse, selv om den var hende ganske ligegyldig, kunde sætte frøken Ulla ud af humør en hel uge. Og det var altid den kvindelige part, hun beklagede.

«Ja, nu har hun levet sine bedste dage,» sagde frøken Ulla profetisk, «jeg skulde have lyst til at tale med hende om 20 aar, saa tænker jeg ikke, glæden er fuldt saa stor.»

Og smaabørn var hende en forfærdelse. De blege barselkoner paa sine halmsenge rundt i hytterne vakk rent, naar frøken Ulla traadte ind. Hun læste dem Pauli ord, den strenge frøken.

Gaarden var bortforpagtet. Det havde været dem, der havde undret sig over, at de tre frøkener ikke selv drev sin gaard. Men frøken Betha og frøken Imeline saa haanligt paa den, der ytrede en slig tanke: «Vi, – en krigskommissærs døtre, nei, ved De hvad, det skjønner vi os dog ikke paa.»

«Nei, at grave i jorden her,» sagde frøken Ulla, – «da grov jeg mig heller ned med det samme.»

Frøken Ulla havde havt store tanker. «Vorherre maa vide, hvad det er, hun har tænkt sig af livet,» sagde folk, styg som hun er.

Og folk gik afveien for hende, langt afveien. Og hun selv streifede om i

skogene i miles omkreds med opskjørtet kjole og en stor stav i haanden. «Den gale frøkenen,» sagde bygdens folk.

Men naar Ulla var i sit værste humør, krøb Betha ind mellem alle sine draaber og plastre og smørelser og kom ud og storlugtede af terpentint og nafta og betroede Imeline, at hun altid havde været ræd for Ullas forstand, helt fra den dag, da hun bed over hendes myrte træ. Det var nu mange aar siden, fra ungdommens dage, frøken Betha havde opelsket et lidet myrte træ i den hemmelige hensigt maaske, at det skulde blive hendes brudekrans. Frøken Betha havde vist det frem i sin stolthed og spurgt, om det ikke var pent.

«Pent,» sagde frøken Ulla, «jeg skal gjøre det pent, jeg.»

Og hun satte sine sterke tænder paa den lille ranke stamme, – kritsch, – kratsch, – der seilede den lille lubne krone. Men frøken Betha anede den dag idag ikke grunden. Det var dengang en ung mand, der udmerkede den stille Betha mere end søsteren likte, og myrte træet maatte undgjælde. Men den unge mand erklærede sig ikke, og nu gik frøken Betha der ude paa den stille gaard og tog nafta to gange om dagen bare til tidsfordriv. Frøken Bethas sind var forresten af det sørgmodige slags: «Verden er trang, – aa ja, – men det gaar nok, – og livet er ikke saa langt, at det er noget at syte for.»

Men frøken Imeline levede blot for sin hud. Hun havde de underligste toilettmidler under sin seng; sur melk og potetesmel og nogle mystiske, smaa deigkugler. I blæst turde hun aldrig gaa ud og aldrig i sterkt solskin. «Vorherre har bevaret mig for fregner,» sagde frøken Imeline. Det maatte være et slags overskyet, mildt veir, naar frøken Imeline skulde ud for at bevæge sig. Da gik hun med blaa knækparasol, ganske melet i ansigtet, og spaserede i den gamle, forfaldne have. Men ingen vil nogensinde faa vide alle de fantastiske tanker, frøken Imeline havde over den sure melk og de smaa deigkugler. De havde vistnok intet med virkeligheden at gjøre.

Frøken Imeline var til det yderste ærbar. Hun vilde end ikke være ved, at hun havde seet en mand gaa afsted blot i den hensigt at bade. Da hun alligevel var nødt til at konstatere dette faktum, lagde hun undskyldende til: «Ja, jeg saa det ikke, men pigen saa det.»

Livets pligter og ansvar kjendte de tre derude paa den stille gaard kun af navn. «Uf ja, det er mange mennesker, der har det ondt,» sagde frøken Betha;

«aa, det er deiligt at kunne lægge sig i sin gode seng og ikke tænke paa nogen ting.»

«Den fornøielse har du jo stadig,» sagde frøken Ulla.

«Uf, Ulla, vær ikke saa bitter, da, jeg skjønner ikke, hvad det er, du vil, saa sorgfrit og godt, vi har det, da.»

Og de lagde sig i sin gode seng og vaagnede og var lige trætte og lagde ikke to pinder i kors for et andet menneskes velvære uden sit eget.

Engang imellem brød det saa ud af frøken Ulla, hun holdt ikke ud at leve saadan, hun fortæredes af tomhed; – sorg eller glæde, det var hende snart sagt det samme, bare ikke dette ulidelige tomme. I saadanne stunder var det en forfærdelse at se frøken Ulla. Men efter et saadant udbrud strøg hun gjerne tilskogs, og søstrene saa hende ikke dagen til ende. Og frøken Betha og frøken Imeline gyste i sine hjerter: «Hun bespotter forsynet,» sagde de, «jeg fatter ikke, hvad det er, Ulla vil.»

I fjorten dage snakkede Betha og Imeline om farven paa et uldgarnsbroderi; uafbrudt talte de om det med mange, mange ord, og den femtende dag begyndte de saa at sy det med langsomme, betænkte sting, og langt om længe var saa broderiet færdigt og blev syet paa en pude og lagt under varetræk i den bedste stue. En gang om aaret blev maaske den bedste stue brugt; efter megen snak frem og tilbage blev det op- og afgjort, at saa stor stas, som at varetrækkene skulde af, var det dog ikke. De kunstige, skinnende blomster, aars arbeide, Bethas og Imelines livs arbeide, laa vel gjemt under de perlegraa træk bag de nedrullede gardiner.

Saa kunde det hænde en dag i skinnende sol, at frøken Ulla rev alle trækkene af de broderede stole, trak op gardinerne, aabnede vinduerne og lod lys og luft strømme ind igjennem de gamle værelser.

Men Betha og Imeline korsede sig: «Er du gal Ulla, solen tager farven straks,» og de fløi ængstelige og lukkede og rullede ned.

Da kom der en dag et brev fra en gammel ungdomsveninde. Hun skrev, at hendes datter var blevet lærerinde i den nærmeste by, og hun havde bedt hende reise ud og besøge hendes gamle veninder. Kanske det morede dem at se hendes datter, og saa fik hun efter alle disse aar atter høre noget fra dem.

Det blev en begivenhed. «Hvad skal det pigebarn her,» sagde frøken Ulla

hvast. Men Imeline drømte om en ny veninde; den unge pige var tyve aar. Frøken Betha vendte sin hverdagskjole i den anledning.

Den unge pige kom kjørende en sommeraften, medens akerriksen kneppede i det høie græs langs det brøstfældige gjerde, og de tre frøkener sad paa den brede trappe under de fire søiler. Det var en frisk, fregnet ung pige, paa den høire haand havde hun en skinnende guldring.

«Ja, her er deiligt,» sagde hun senere paa aftenen, hun sad i trappetrinnet ud til gaardspladsen, hænderne holdt hun foldet om knæet. «Her maatte være deiligt at være, naar man var træt og rigtig vilde hvile.»

Ja, hør nu bare en saadan bemerkning, tænkte Ulla, – hvad ved hun om træthed, – om lange dage, trætte af tanker! Men hun sagde intet, trak blot munden en smule tættere sammen, og agerriksen kneppede i det høie græs.

«Hvad gjør Dere saa her ude alle dagene?» spurgte den unge pige fremdeles.

«Vi har vort arbeide,» sagde Betha.

«Og vore tanker,» sagde Imeline.

«Men bliver det ikke saadan lidt – lidt –?»

«Fordummende, mener du,» afbrød frøken Ulla.

«Nei, nei, jeg mente bare saadan lidt ensformigt herude alene,» – hun blev lidt rød og saa brydd ud, det var ikke pent af hende at sige det til dem, der jo maatte bo her. For at faa samtalen bort paa noget andet, begyndte hun at tale om sig selv. Hvor hun havde strævet paa seminaret og arbeidet natten ogsaa undertiden, – «for jeg vilde staa paa egne ben, ser Dere, «men det var rigtig svært mange gange, jeg maatte lægge kjolen min saa meget ind, saa tynd blev jeg af alt det arbeide. Men det var morsomt ogsaa, – aa, det var herligt, var det, og saa fik jeg denne gode posten, – og nu skal jeg arbeide, kan Dere tro –,» hun slog hænderne sammen, «du store verden, hvor jeg glæder mig, – tænk, jeg skal have en klasse paa tredive gutter,» vendte hun sig med et komisk, forfærdet ansigt om til de tre frøkener.

«Ja, men du er jo forlovet, – du har jo ring,» sagde Imeline.

«Ja, – gudskelov,» sagde den unge pige straalende, hun tog om den nye, skinnende ring og holdt paa den med den anden haand. – «Gudskelov, – arbeide er herligt, – men kjærligheden er bedre endda, den,» hun blev rød igjen, men fortsatte saa fort, ligesom undskyldende, – «for Dere kan tro, det er en perle af

en gut, jeg tror ikke, hans mage findes, – han skal blive prest og vil reise til Amerika og virke blandt landsmænd der borte.»

«Til Amerika, – skal du til Amerika,» raabte Imeline, «den forfærdelige sjøreisen da, du staar den ikke over.»

«Jo, jeg har ikke det mindste mod det, naar han vil det, og jeg skal nok ikke blive en klods om hans fod der borte, nei, det har jeg lovet mig selv og ham, – synes Dere, det er en saadan gyselig ting da, at reise til Amerika med den, én holder mest af i verden?»

«Ja, det er vel noget, du skal gaa igjennem formodentlig,» sagde frøken Betha dystert. Hun betragtede egteskabet udelukkende som en prøvelsesstand, frøken Betha.

Men den unge pige løb op, kastede sig om halsen paa hende og klemte hende: «Aa, du rare frøken Betha, – tænk, noget jeg skal gaa igjennem, naar jeg elsker ham, og han elsker mig, og vi skal faa være sammen, saa længe vi puster her paa jorden, – aa, jeg er saa usigelig glad for alle ting, – – for alle ting –.»

Frøken Ulla sad med et underligt aandsfraværende ansigt og stirrede udover de lange marker.

Hun kan ikke like mig, frøken Ulla, tænkte den unge pige, da hun var kommet iseng – uh, hvor hun er bitter og kold, mon hvad det er, hun sidder og ruger over, med de underlige øinene – –

Den nat lukkede ikke frøken Ulla sine øine.

Hvorfor, – hvorfor skulde denne unge pige faa alt, alt det, hun havde sukket efter i lange aar, og hun, – hun havde intet faaet. Intet, – intet. Arbeide, frihed, kjærlighed, alt det, hun havde længtes saa saart imod, hvad ret havde dette unge barn mere til livets glæder, end hun havde havt. Jeg ser paa denne unge pige, tænkte hun, at hun synes, jeg er bitter og kold, – aa, hun skulde vide, hvad det er at tørste hele sit liv, – dage og aar, – der er ingen Gud, nei – nei, havde han været, saa havde han seet, hvor hun havde trængt alt dette, den unge pige fik kastet over sig som af et overflødighedshorn. Den femtiaarige kvinde derinde paa sin seng græd lydløst nede i puden: Hvorfor – hvorfor –, og nu var der intet mere at haabe, – nu kom alderen, den kom, den kom, og hun kunde ikke resignere, nei, – nei, nei, – hun bed i lagenet og strakte armene op i mørket: Hvorfor, – hvorfor, – bare lidt, kjære, snille Gud, bare lidt at leve paa, – lad ikke mit liv være

saa rent spildt?!

Men Betha laa alt i halvsøvn: «Jeg siger, som jeg har sagt, dette egteskabet er nu en prøvelse, hun skal gaa igjennem, stakkar, hvem ved, hvad det kan være godt for, – men gudskelov for den, der er udenfor og kan lægge sig i sin gode seng –».

Den næste dag reiste den unge pige. Da hun vendte sig i vognen og saa op mod huset, stod de tre frøkener i den fugtige aspeallé mellem de gamle stammer, hvor aspebladene der høit oppe i luften raslede saa underlig melankolsk og gjorde stilheden endnu stillere.

Da var det en af frøkenerne, der viftede, et hvidt lommetørklæde mellem mosbegroede, ældgamle træer i den gamle have. Den unge pige kunde ikke skjelne, hvem det var, men hun troede, underlig nok, at det var frøken Ulla.

Den bitre, bitre frøken Ulla!

Paa egne ben.

Det hele damepensionat var i en forfærdelse.

Fru Hoch var død inat.

Tænk, dø i et pensionat!

Gamle, upaaklædte damer med utrolig mange tørklæder anbragt paa sit legeme trippede gjennem gangene ind paa hverandres værelser for at drøfte den skrækkelige begivenhed; de yngre damer stod i flokkevis i trapperne og hviskede:

«Nei, men du verden, er hun død?»

«Det var da uhyggeligt, – uf, at det skulde hænde, medens netop jeg er her, da.»

«Uf, skal hun ligge der indenfor spiseværelset; jeg spiser ikke et maaltid mad, før hun er bragt bort.»

«Har de noget at leve af, frøkenerne, mon?»

«Hvor gamle er de? – De er nu over 30 aar begge to.»

«Den ene er fælt lidet pen.»

«Uf, bare det ikke er smitsomt.»

«Det er lidet hensynsfuldt af frøken Skabo at tage ind i sit pensionat et

saadant sygt menneske, synes jeg.»

«Ja, jeg maa sige, dette var uheldigt –.»

Det var de tilslut alle enige om. Uheldigt var det. Uheldigt for pensionatet og pensionatets ry, uheldigt for pensionærerne. Det var ikke frit for, at næsten alle pensionatets damer tog det for et varsel, at det netop skulde hænde, medens de var der. Ikke fjerdeparten af damerne mødte den morgen op til frokost i det store, skumle spiseværelse til gaarden, med den ubestemmelige lugt af kogt kaal og nafta, af støv og smør og ny maling. Og alle saa de med skræk paa en af de fire brune døre, paa de tomme, graa vægge. For der indenfor, der, – der var det.

Der inde laa den døde fru Hoch i sin seng. Ansigtet var lidet og magert og usigelig fredeligt, indrammet som det var af et hvidt lommetørklæde, der var knyttet om hovedet for at holde hagen oppe. Sengen stod med hovedgjerdet mod væggen. Paa en stol henne ved vinduet sad en ung dame med ansigtet skjult i hænderne og storhulkede. Nede ved fodenden af sengen stod den anden af døtrene, hun krammede den runde knot paa sengestolpen med hænderne; det vibrerede og trak i hendes ansigt, men hun græd ikke.

«Nei, Olga, det kan ikke være muligt, at moder virkelig er død;» det var Malli, den yngste, der talte; hun reiste sig fra vinduet og kom hen til sengen, «moder, – moder, skal du aldrig, – aldrig snakke til os mere, da.» Hun bøiede sig ned og stirrede fortvilet ned i moderens ansigt. Men det lille, fredelige, døde ansigt laa der taust og stille.

«Nei, Malli, vær rolig, – du ved jo, det er forbi.»

«Aa, at du kan være saa rolig, Olga, synes du ikke, det er skrækkeligt, da?»

«Jo.» De stive, taareløse øine stirrede paa moderen, og hun bed sig pludselig i læben, saa blodet kom frem.

«Aa, det er saa umuligt, saa umuligt.» Malli kastede sig igjen ned over moderen; saa reiste hun sig pludselig op; «men moder har det godt nu, tænk, moder er salig nu, – nu – medens vi græder saa, Olga.» Men det var, ligesom den tanke ikke gav hende glæde, bare forundring og skræk. Det var et øieblik ganske stille, saa sagde Olga lavt:

«Ja, hvis der findes nogen salighed, – hvis der findes noget godt, saa har moder det, nu.»

Malli saa forfærdet paa hende, saa hviskede hun sagte: «Tænk, at snakke sli-

medens moder ligger der, – hvis der findes salighed – –»

Olga laa nu ned over moderen i sterk graad: «Nei, nei, jeg mente det ikke, der maa være en salighed til for saadanne som moder, – ingen, ingen har havt saadan en moder som vi, Malli.»

«Og saa taalmodig, Olga, – aa, du søde, taalmodige moder!» Og Malli tog det lille, døde ansigt og kyssede og kyssede og klappede det og græd.

Efter dette blev de roligere. «Ja, hun har stridt sin kamp,» sagde Olga; «nu begynder vor, Malli.» I samme nu dukkede der en ny følelse op i Malli, en følelse, hun aldrig før havde kjendt, en underlig følelse af skræk. «Ja, saa alene vi er, Olga, – hvad skal vi gjøre?»

«Jeg ved ikke;» hun gik hen til vinduet, saa bortover de sorte skorstenspiber og den graa himmel, «Det er som en sort væg alle steder,» sagde hun stille.

For tre uger siden var de kommet til byen. Tre korte uger! Og der laa nu det, der havde været deres eneste støtte, det fredelige, lille døde legeme der borte i sengen. Faderen havde været embedsmand oppe i det trondhjemske og var død for et halvt aars tid siden. Det havde været en underlig fin, stille mand; den omgang, bygden der oppe kunde byde ham, tilfredstillede ham ikke, han holdt sig mest for sig selv, og da mandens ønsker var en lov for den lille frue, havde hele huset faaet et præg af den stille, grublende mand. Der var aldrig selskaber eller nogen moro eller liv, bygdens folk holdt sig stadig i en ærbødig afstand; gode venner, der ser indom af sig selv, med hvem man uforbeholdent taler om ve og vel, om sorg og glæde, havde dette hjem ikke. Naar døtrene Malli og Olga en sjelden gang var buden bort, modtog faderen dem ved hjemkomsten altid med de ord: «Naa, hvad udbytte har I saa havt?»

«Udbytte!» De saa paa hinanden; nei, de troede ikke, de havde havt noget udbytte. «Nei, nei,» sagde faderen, «det vidste jeg nok.»

Det var blot de to døtre, og der havde altid været paa tale, de sidste aar især, at noget burde gjøres for Olga og Malli; men aldrig strak gagen til for livets hundreder af krav, stadig var der nye og gamle huller, der maatte fyldes, og stadig hed det: «Vi faar se til næste aar, – til næste aar.»

Og Olga og Malli gik hjemme. Broderede, lavede lidt mad, spaserede og stoppede faders piber. Faderen havde læst med dem til det sidste aar før konfirmationen, da der kom en guvernante i huset. Denne guvernante led

tilfældigvis af ulykkelig kjærlighed, og var der noget, hun grundig satte sine elever ind i, var det erotik. Den slags laa imidlertid hverken for Olgas eller Mallis natur, livet i den retning laa saa underlig uvirkeligt for dem; at der virkelig kunde findes mænd og kvinder, der elskede hinanden saa forfærdelig, det var grusomt, det var sanseligt, det var synd; nei, den slags tanker var fremmede for Malli og Olga. Malli havde rigtignok engang forskrækket søsteren ved at sige: «Men det maatte da være deiligt, Olga, at blive forfærdelig elsket.»

«Uf, – fy, – snak ikke saa stygt,» sagde Olga. Siden havde lille Malli ikke ytret nogensomhelst slags kjærlighedslængsel.

Naar de saa spaserede i skumringen bortover de lange, øde veie, kunde det hænde oftere og oftere, eftersom aarene gik, at tanken paa fremtiden kom over dem. Hvad skulde de gjøre, hvis fader og moder gik bort? Malli slog gjerne det hele bort i spøg.

«Pyt san, – der kommer nok en prins til hver af os, – se bare til, Olga, vi har ham, før du faar suk for dig,» – eller saa med en pludselig overgang: «Pyt, tjenestepiger kan vi da altid blive.»

I det hele taget vilde Malli helst ikke tale om noget sørgeligt. «Kjære dig da, Olga, – fader og moder er jo friske, – det er stygt af dig altid at gaa og tænke paa, at de skal dø.» Men Olga gik som paa en vulkan, hvad skal vi gjøre, hvad skal vi gjøre. Det var ikke det gjøremaal aabent for kvinder, som Olga Hoch der oppe i ensomheden ikke havde tænkt paa, men altid stængte pengene. Ikke komme ud, ikke tage eksamener, ikke lære noget; penge, penge skulde til alt.

«Dere kommer tidsnok ud,» sagde faderen, «tak Gud for et godt hjem.»

Det ene aar gik efter det andet, og saa blev alderen en hindring. Olga var nu fire og tredive aar, og Malli fyldte en og tredive til jul, men det stille liv og den friske luft havde holdt ungdommen vedlige; de saa begge yngre ud, end de var.

Saa kom elet første slag: Faderens død. Det kom pludseligt, og de tre kvinder der oppe i den afsides bygd var som lamslaaet de første par uger. Saa reiste moderen sig først.

«Kjære smaapiger, nu er vor gode tid forbi; nu, naar den velsignede fader er borte, nu maa vi selv tage fat.» Og hun ordnede og stilledede, gennemgik regnskaber, holdt auktion og greiede det hele. Til byen maatte de naturligvis, der var nok altid noget for Malli og Olga at gjøre, «og jeg skal strikke for betaling,»

sagde fru Hoch, «Dere ved, smaapiger, hvor fort jeg kan strikke, og gudskelov for den lille enkepensionen.»

Saa var de kommet til byen, Olga og Malli, for anden gang i sit liv. Frøken Skabos pensionat var blevet dem anbefalet af lensmandens kone der oppe i bygden, hun havde ligget under lægebehandling i byen og fundet sig overmaade vel under frøken Skabos beskyttende vinger.

Det var som en befrielse og dog under et lammende tryk, at Olga og Malli sad i kupeen indover mod byen. Og graa gjerdes tører og øde marker fløi forbi deres blik. Jeg skal tage fat, – jeg skal tage fat, sagde Olga uophørlig til sig selv; aa, det skal blive en lise at tage fat paa noget ordentligt. – Men Malli sad den hele tid med en knugende følelse af, at det dog maaske var et simpelt pensionat, de havde bestemt sig til at tage ind i. For madame Grude var ikke noget nøieseende netop. Bare ikke mama har indladt sig for fort paa dette. Men noget i moderens blik, som hun sad der i kupeen med det snehvide lommetørklæde mellem de foldede hænder, afholdt hende fra at give sine tanker luft.

De var kommet til byen, og efter deres landlige begreber var frøken Skabos pensionat komfortabelt i alle retninger. Endog Malli var tilfreds, sogar portrummet følte hun sig lidt imponeret af. Havde moderen bare været frisk.

De kunde ikke fatte, hvad der feilede hende. Helst vilde hun ligge i ro, bare ligge og stirre paa den sorte røg over hustagene. Dagen efter hun var kommet, var hun begyndt at snakke om strikning, at de maatte skaffe hende noget strikning, mange gange om dagen laa hun der borte paa sengen og talte om strikning. Der gik fjorten dage, og moderen blev ikke bedre. Kanske de skulde hente dr. Horst, som fader havde kjendt saa godt, byens mest anseede læge?

«Aa nei, smaapiger, – jeg er bare mat, – kanske, hvis jeg fik noget strikning, at det vilde blive bedre, – men ikke fingervanter, smaapiger, dem greier jeg ikke nu.»

Men en aften blev Olga for alvor ræd, moderen besvimedede, de troede, det var døden. Olga sprang gjermem de mørke gader til professorens hjem. Hun sagde, hvem hun var datter af. «Hoch, Hoch,» – nei, professoren huskede ingen af det navn, «men det er det samme, mit barn, jeg skal komme til Deres moder.»

Professoren kom, det var moderens hjerte, der var sygt; det var spænding og angst, angst den hele dag. Det var at sidde ved moderens seng og stirre paa det

lille, stille ansigt; naar moderen aabnede øinene og saa dem sidde der, sagde hun stadig:

«Kjære, gaa en tur da, vennerne mine, det er trist for Dere at sidde hos mig.»

De turde ikke græde, saa moderen saa det; og ugen gik, og en aften sent, saa hun stille op paa dem, smilte, – et underligt jublende smil, syntes de siden, og øieblikket efter var den lille fru Hoch over paa den anden side.

Og nu var det morgenen efter denne aften. Det bankede paa døren. Det var pensionsvertinden, frøken Skabo. En underlig, mørkøiet kvinde, med et intenst, vedhængende blik. Man saa med et eneste øiekast, at hun var sterkt religiøs. Det var ikke den glade kristendom, frøken Skabo udøvede, det var mere et slags fatalisme, den sorteste mystik, forudbestemmelser og varsler og given sig hen i stemninger. Især var frøken Skabo en ren virtuos i stemninger. De brune, hængende øine stod aabne med et ubestemt, underligt blik, men sjælen var væk, – det hændte, at hun maatte ruskes i, før hun kom tilbage til denne verden. Hun levede forresten udelukkende for kirkegang og veninder. Naar kirkedørene et øieblik paa dagen var aabne, var frøken Skabo der, og veninder var paa op- og nedgang i pensionatets trappe den hele dag. Der var omfavnelser og kys ved hver eneste afskedstagen, og bibelsteder blev raabt ned igjennem trapperne til trøst for de bortgaaende. Uagtet disse sine religiøse interesser forstod frøken Skabo sig dog ganske godt paa denne verdens forretninger. Pensionatet gik godt, det havde ord paa sig for kristelighed, og der blev holdt morgen og aftenandagt, hvis tiden strak til, og hvis der var en emissær tilstede. Hvilket der dog næsten altid var. Langsomt talende emissærer gik ud og ind der som husvante og drak the med damerne. Aa, det var en saadan betryggelse, syntes damerne. Frøken Skabo var ikke sikrere paa sin egen eksistens end paa, at Vorherre vilde, at hun skulde holde dette pensionat. «Om det stod skrevet med guldbogstaver paa gadehjørnerne, var jeg ikke sikrere paa det,» sagde frøken Skabo, og saa saa intenst og vedhængende paa sin tilfældige tilhører, som om hun ikke vilde slippe hans blik mere i dette liv.

Henriette Skabo bankede altsaa paa frøkenerne Hochs værelse. Malli stod nærmest, og frøken Skabo faldt hende straks om halsen. Stakkars lille Malli begyndte at græde; men frøken Skabo havde formodentlig faaet en af sine stemninger, for hendes hoved kom ikke igjen op fra Mallis skulder. Malli saa tilslut hjælpeløst bort paa søsteren. Ved forenede anstrengelser fik de igjen

Henriette Skabo tilbage til denne verden. Frøken Skabo hævede langsomt sit hoved:

Om de vilde beholde værelset; frøken Skabos duggede, brændende blik hvilede paa dem begge; hun vilde ikke forstyrre dødens fred, men blot dette ene: vilde de beholde værelset?

Olga og Malli saa paa hverandre. Ingen af dem havde et øieblik tænkt paa det endnu. «Jo, foreløbig ialfald vilde vi gjerne blive boende,» Olga hørte sin egen stemme, hun havde svaret aldeles mekanisk.

Frøken Skabo gik hen og gjorde korsets tegn over den døde, tre store kors.

«Det,» frøken Skabo pegte med fingeren over sin skulder, «det maa bort idag, – op paa gravkapellet.»

«Nei, nei,» hviskede Malli, «De kan da ikke ville tage moder bort alt nu, hun døde jo inat, – er de bange for at have moders lig her?»

«Bange,» – frøken Skabo kastede et overjordisk blik ud over hustagene; «død, hvor er din braad,» – hun tog Malli og Olga i et blik som i et eneste brændpunkt, – «dette jordiske hylster maa bort –».

Frøken Skabo var gaaet, og Malli og Olga var igjen alene. «Aa, gid vi ikke var reist hjemmefra,» klagede Malli, «tænk, det er ikke et eneste menneske, der vil tage sig af os her.»

«Vi vilde være alene der ogsaa nu,» sagde Olga haardt. Hun skjønte, at dette var den første, store fordring, livet stillede til hende. Men om de kunde beholde moderen bare en dag, en eneste dag til! Og Olgas tanke fløi pilsnar til Gud. Om det kunde nytte at bede om dette, – hun vendte sig braat om, – aa langt fra, – hvor havde hun ikke tigget og tryglet om, at moderen maatte leve! Hvor syntes hun ikke, at det Kristus-billedet, hun havde i sit album, saa haardt ud i de dage, moderen var syg. Nei, hun vilde ikke bede om dette, det nyttede ikke.

Hele dagen havde de nok at gjøre. I skumringen skulde kisten komme. Den maatte ikke komme før, for at skaane de andre pensionærer mest mulig. Men alle sad de inde i sine værelser og lyttede gysende efter ligbærernes tunge, slæbende skridt. For mændenes skridt kunde nu engang ikke skjules. Malli og Olga fulgte ud paa trappen og saa moderens sorte kiste blive baaret nedover den lange vindeltrappe fra fjerde etage. De fulgte med lys fra pensionatet; længer og længer nedover i mørket, i det blafrende lys saa de moderens kiste forsvinde. Olga bed

sit lommelærklæde itu, men hun græd ikke; Malli laa over gelænderet i sterk hulken.

Der var de borte. «Malli, kom nu», – nei, Malli vilde hverken gaa eller røre sig. «Aa, Malli, nu kommer frøken Skabo og pigerne snart op igjen, lad os gaa, før nede de kommer.»

De lukkede op vinduet i sit værelse og saa efter kisten i tummelen paa gaden. Det blæste sterkt, vinduet slog igjen.

Olga sad ved bordet med hænderne for ansigtet. «Aa, Malli, hvor skal vi gjøre af os?»

«At du kan tænke paa andet end moder nu, Olga, moder i denne gyselige stormen oppe i det kokle gravkapellet, – at du kan være saa kold.»

«Kold,» Olga saa op med sine taareløse øine, «ja, kanske jeg er kold,» – øieblikket efter laa hun næsegrus over bordet, – «aa, jeg er saa fortvilet, – saa fortvilet –.»

«Nei, Olga, naar du giver dig over, er det saa skrækkeligt, – Olga min, da.»

Men det første voldsomme udbrud af sorg lod sig ikke saa let stanse. «Kjære Olga, da, vi skal skrive til onkel Emil, – du kan vide, han giver os nok et raad, hvad vi skal gjøre, – ikke vær saa fortvilet da, – kanske han vil have os op til sig begge to, – tænk det, Olga!»

Det blev besluttet at skrive til onkel Emil endnu iaften. Det var moderens eneste broder, en rig kjøbmand paa Tromsø.

De to familier havde ikke egentlig havt meget med hinanden at gjøre; men onkel Emil havde dog i tidens løb været familien Hochs piece de resistance; stod noget paa i det økonomiske, – og i det økonomiske stod altid noget paa hos familien Hoch, – hed det altid: «Ja, der maa skrives til onkel Emil.»

Olga og Malli skrev altsaa, fortalte om moderens hastige død og deres forladte stilling, – hvad raadete han dem til at gjøre? Nogen fuldstændig besked om deres økonomiske stilling gav de ham dog ikke. Nei, det var saa leit, syntes de begge.

Den næste dag kom lægen, den gamle professor, op til dem. Han talte et par ord med dem og kyssede dem begge paa haanden, da han gik. Det trøstede dem begge saa underligt. Den pene, gamle herre! Kjære, de var da ikke saa rent forladte endda.

Saa var det sørgetøi, kjoler og slør og tilbehør der maatte anskaffes. Olga holdt igjen, pruttete og betænkte sig og vilde have alt af billigste sort. Men dette oprørte Malli.

«Men, Olga, – det er moder, vi skal sørge over, – og saa kan du betænke dig paa det, – synes du, noget kan være for godt til sørgeklæder over moder?»

Begravelsen var over; Olgas og Mallis sorte slør viftede i vinden over det lille følge. Frøken Skabo og to-tre andre pensionærer fulgte den lille, trætte fru Hoch hin raakolde høstdag til hvilen.

Da alle udgifter ved begravelsen og sørgetøi var betalt, fandtes der 300 kroner igjen i moderens slidte, store tegnebog. Hvor ofte de havde seet den gamle tegnebog i faders hænder, og nu i det sidste havde moderen tidt og jevnlig havt den fremme!

«Kjære, 300 kroner er mange penge, det,» sagde Malli; – «desuden faar vi jo brev fra onkel Emil snart.» Ja, naturligvis greiede nok onkel Emil for dem; Olga og Malli tvilede ikke paa det. Det var jo altid før blevet ordnet for dem, og nogen maatte jo hjælpe dem, saa alene som de var nu.

De sluttete sig ikke til de andre pensionærer i denne tid. De var en instinktsmæssig følelse af, at alle disse tilfældig sammenhobede kvinder stod under dem i dannelse, deres indiskrete spørgsmaal og raad generede dem.

Kjære, hvad i alverden har de med os at gjøre, sagde Olga og Malli. De traf dem blot ved maaltiderne, disse triste, døde maaltider, hvor alle disse kvinder sad der tause, hver i sine sorger og glæder, rundt det lange bord, og hver især kravsede blot for sig, – for det salte, opskaarne kjød, for melkemuggen og det ferske brød. Det gjaldt jo at faa det mest mulige ud af sine 50 kroner om maaneden.

Og fælles for alle var følelsen af, at hun netop blev tilsidesat, og alle de andre foretrukket. De havde et øie paa hver finger for de indrømmelser, alle andre end de selv fik.

Livlig passiar fandt aldrig sted ved pensionatets lange bord. For ingen troede hverandre, bogstavelig ingen. Om det saa bare var stolene, var der krig om dem. «For nu ved jo enhver, – eller burde vide –,» sagde den skindmagre fru Blehr, «at den stol med den bløde pude har jeg taget til min, men tror De, jeg nogen

gang faar nyde den? – væk er den.»

Men frøken Skabo sad komplet uanfægtet bag themaskinen og lod sit brændende, beduggede blik glide dvælende omkring. Ingen af hendes pensionærer for tiden var hendes søstre i aanden, saa hun sad der uinteresseret og overlegen. Hun havde rigtignok gjort et par svage omvendelsesforsøg ligeoverfor Malli, men Malli var bleven ræd og flygtede ind til Olga, saa der var intet kommet ud af det. Frøken Skabo sad aldrig saa længe tilbords, som hendes pensionærer. Det var dem, der troede, at hun paa en fin maade vilde antyde: «Se, – dette nøier jeg mig med, – grib i Eders egen barm, – hvor meget har I nu fortæret!»

Frøken Skabo var aldrig saa snart ude af døren, før det brød løs.

«Det var margarin i saucen idag,» sagde frøken Mack og trommede med fingeren i bordet for at give sine ord mere eftertryk; – «ingen skal lure min fine smag.»

Og gamle fru Bolland skreg op paa sin bergensk:

»Ok Gud, – hun steger fisk i fedt, saa er jo intet umuligt.»

»Jeg forlanger ikke meget,» sagde fru Blehr, «men nysilet melk har jeg været vant til, – fra jeg kom til verden, havde jeg nær sagt, – og maa jeg byde Dere dette; det er ikke mere nysilet melk, – end jeg er nysilet melk.»

Alle var enige i, at fru Blehr saa ligesaa lidt ud til at være nysilet melk, som det fluidum, hun presenterede i sit glas.

«Var det muligt at faa det salte kjød her nedover, det har nu været fast stationeret ved den øverste bordende den hele aften?» sagde frøken Larsen spidst.

«Kunde vi ikke blive enige om et fast reglement for, hvem der skal bydes først ved bordet?» foreslog en falmet, bleg dame; – «nu har jeg været her en maaned idag, og endnu er det aldrig faldt i min lod, at fadene først er kommet til mig.»

«Ok Gud, spiser vi andre op for dokker!» sagde fru Bolland.

«Jeg ønsker blot at blive behandlet overensstemmende med ret og billighed,» sagde den blege frøken strengt.

«Tjen mig i, fru Blehr,» sagde frøken Larsen, «ikke at behandle hvert eneste stykke brød saa intimt, førend De kan bestemme Dem for et stykke.»

«Aa, slig som jeg vasker mig, frøken Larsen,» sagde fru Blehr, «jeg tviler paa, at De vasker Dem saa godt; jeg tror, jeg tør sige, der findes ikke en skidden plet paa mig, – nei, renlighed, frøken Larsen –» fru Blehr blev saa værdig, at hun manglede ord.

Souperen var forbi; damerne forsvandt lidt efter lidt; nogle enkelte, der var fortvilet over sine ensomme værelser, blev staaende rundt ovnen og klappede den for at varme sig. Gamle fru Bolland for ud og ind med en lampe; hun var oprørt og kastede kappebaandene tilbage.

«Ok, du milde fader, – ingen olje paa lampen, – og klokken har slaaet 8.»

«Har De ingen olje paa Deres lampe, – venter De maaske brudgommen?» sagde frøken Larsen.

«Hvor ugudelig De er, mor, – lad ikke Vorherre høre Dem,» sagde fru Bolland.

Men allesammen viste de et slags respektfuld opmærksomhed mod Malli og Olga. Det imponerede dem, at de saa fine ud, var stille og aldrig klagede over noget. Ja, det havde hændt et par gange, naar der ved bordet blev tale om folk med god raad eller folk med penge, at der blev seet hen til Olga og Malli, som om de tænkte: Der har vi kapitalen.

«Aa, de er gyselige allesammen, Olga.»

«Uf ja, – og tænke sig til, at ikke engang den slags mennesker har vi kanske raad til at omgaaes med.»

«Uf, Olga, – hvor mørkt du ser alting, du kan da vide, at onkel Emil hjælper os, vi er jo hans søsters børn.»

Men der kom intet brev fra onkel Emil. Der var gaaet 14 dage efter moderens død, – intet brev. Olga og Malli var de første i pensionatets brevkasse hver morgen; de holdt vagt ved vinduet efter postbudet, de spurgte de tyve gange om dagen efter breve. De laa vaagne om. natten og talte om det.

«Onkel Emil maa være syg –.»

«Kanske han kommer herved og henter os,» sagde Malli, – uf, det er en lang reise; men det er vist hyggeligt i Nordland.»

Olga blev mere og mere ordknap og stille: Gud, – hvorledes skulde dette gaa?

»

To og tyve dage efter moderens død kom brevet. En stor, graa konvolut med hans firmamerke trykt udenpaa. De fik begge to taarer i øinene. – Gudskelov, at brevet kom!

Det var langt, paa tre tætskrevne ark. Først et par ord om søsterens bortgang; hun havde ikke levet noget let liv, Vorherre gjorde vel, som løste op. – Dette var nu skeet, for at de ogsaa engang skulde blive rigtige mennesker og leve et liv i arbejde og ansvar, som andre havde gjort og maatte gjøre den dag i dag. Han vilde vist være den sidste til at sige noget forkleinende om sin bortgangne, kjære søster, men at opdrage stasdukker laa ikke i tiden. «Hvad ved I om penge og penges værd,» skrev onkelen, «det er en lukket bog for Eder.» Saa kom der en opregning af faderens synder i det økonomiske. Den gang havde hjulpet, – og den gang havde han hjulpet. Og altid hed det, at laanet skulde tilbagebetales, men indtil denne dag havde han hverken seet afdrag eller renter, – han vilde bare fortælle dem, at det androg sig til flere tusen kroner, – nu slog han naturligvis høimodig en streg over det hele. «Nei, nu faar I tage fat selv, nu er det Eders tid til at optage kampen for livet; hos mig kan I ingen hjælp vente.» Her kom en opregning af alle hans store udgifter, sønnen maatte til udlandet og han selv til bad. «I er opdraget over Eders stand,» sluttede han, «over Eders økonomiske stand, det er feilen, saa det skulde ikke undre mig, om I endnu trods dette Vorherres slag og Eders pekuniære stilling er fulde af fordringer. Jeg siger bare, slaa af paa dem, slaa af jo før jo heller; der ligger nok af arbejde, hvis I vil tage fat. En post for nogen af Eder heroppe, som I omtaler i Eders brev, er ikke at opdrive, det maatte vel i saa fald nærmest være som barnepiger i fornemme huse, da I jo, saavidt mig bekjendt, intet har lært. I er vel nu snart firti aar, saa man skulde vel formode, at fornuften har indfundet sig, hvis den i det hele taget kommer. En deltagende hilsen i sorgen fra Deres tante og fra mig, der har prøvet livet, saa vi kjender det.» Og i en efterskrift: «I havde i Eders hjem en gammel, antik sølvsukkerkop fra mine forældres hjem; hvis den ikke alt er afhændet, vilde jeg gjerne give Eder nogle kroner for den.»

Malli og Olga stirrede paa hinanden. «Det er stygt, – fy for et stygt brev, – og tænk, saa tror han, vi er firti aar!» raabte Malli.

«Ja, men det er sandt,» sagde Olga stille.

«Hvor kan du sige det, – og saa vil han, vi skal være barnepiger, – hvad skal

vi gjøre, Olga, – aa, jeg er saa ræd?»

«Jeg er ogsaa ræd,» sagde Olga stille.

«Kan vi sulte ihjel, tror du?»

«Jeg ved ikke, – ja, det kan vi vist.»

«Aa Gud, – hvor forfærdeligt vi har det, Olga.»

Ikke et menneske havde de at henvende sig til. Ingen slegt, ingen venner i den store by. Havde endda Alvilde Jensen, deres veninde, været hjemme, men hun var i Paris.

«Aa, at vi intet har lært, Malli –.»

«Skal vi gaa op paa mamas grav?» foreslog Malli.

De to sortklædte, unge damer med de lange sørgeslør gik op igjennem gaderne. Folk strøg tæt forbi de to venneløse kvinder, ingen anede deres fortvilelse.

«Alle mennesker ser glade ud, undtagen vi, du,» sagde Malli.

Det var en forunderlig følelse at sidde der oppe ved graven alene. Det var som at staa paa en øde ø, – ingenting foran og ingenting bag, ingen som længtedes efter dem, ingen som ventede dem, ingen penge, intet havde de lært af det, som livet fordrer, intet arbeide, fremmede paa den hele jord, – det eneste sted, hvor de kunde krybe ind, var det tomme pensionatsværelse der oppe i fjerde etage, hvilket de vel snart maatte forlade, naar pengene slap op. Om vi begge laa der nede ved siden af moder, tænkte Olga, – hvor deiligt, – hvor deiligt.

Og der kom en vild, trodsig tanke op i hendes sjæl: Kjære, veien staar jo aaben, – jeg kan jo gaa dødens vei, naar jeg selv vil, – naar jeg bare selv vil, – om to-tre, om fem minutter kan jeg være borte fra det altsammen

Og hendes tanker fløi op til et vand der oppe i bygden, eler hjemme, dybt og sort var det indunder fjeldet; oppe paa toppen ved udsigten var det brat, dybt ned, bare lukke øinene, hoppe til, – et eneste hop, der var høit, en var kanskje død før bunden var naaet. Aa, Gud – Gud – Gud!

Men netop der oppe maatte det ske, ingen andre steder, – det var bare at reise med jernbanen opover, – gaa de to-tre mil fra stationen, veien vidste hun, men hun vilde gaa skogveiene, ingen skulde se hende, – og saa kom hun didop.

laften, naar jeg har lagt mig, tænkte Malli, vil jeg bede til Gud, aa, som jeg vil

bede; naar jeg bare faar sagt ham rigtig, rigtig, hvordan vi har det, saa sender han hjælp, – men jeg maa bede rigtig, rigtig brændende.

Saa begyndte de at tale.

I pensionatet kunde de ikke blive boende, det var altfor dyrt; men hvorledes skulde de indrette sig?

Malli snakkede uafbrudt, græd indimellem, snakkede igjen. «Vi maa leie et lidet værelse ude i byen,» sagde Olga tilslut, «spise bare brød og melk og ikke middag, – aa, Malli, disse kostbare slørene og kjolerne og hanskerne, du fik mig til at købe, – aa, det er latterligt!»

«Ikke spise middag, – er du gal, Olga?»

Der gik en ung, flot herre forbi dem oppe ved graven. Han kastede et blik paa Malli, formodentlig slaaet af hendes sørgmodige ansigt, saa han igjen paa hende, vendte om, kom tilbage og saa atter paa hende. Der skulde ikke mere til for at opmuntre Malli.

«Se det ikke saa mørkt da, Olga, kjære, vi kan da arbeide, vi kan jo blive selskabsdamer og faa gode poster, – det maa være hyggeligt at læse høit for en gammel dame –.» Den unge, flotte herre gik atter forbi og saa paa Malli.

«Aa, Olga, du skal se, det greier sig nok, – vi er jo unge endda, – og det kan godt hænde, at mama beder for os oppe i himmelen.»

«Ikke fortæl til nogen i pensionatet, at vi ikke har raad til at bo der længer,» sagde Olga, «det er bare af nysgjerrighed, at de spørger.»

Indtrykket af den flotte, unge herre, der havde gaaet forbi tre gange og seet saa længe og dvælende paa hende, holdt sig endda hos Malli. Det gjorde hendes sind freidigere og hendes dom mild.

«Aa nei da, Olga, – de er da ikke saa leie allesammen.»

Kanske det ikke er rigtig at være saa stolt, tænkte Olga; frøken Skabo er jo saa religiøs og er vel snil, kanske vi bør tale med hende om vor stilling.

Om aftenen gik hun op paa frøken Skabos værelse. Det var hende rent fysisk imod, men hun gik alligevel.

Først en lang omfavelse fra frøken Skabo og lange, dvælende, kjærlige blikke. Olga fortalte deres historie kort og stille; hvad vilde hun raade dem til?

«Nei, at I er saaledes stillet, hvem skulde tro det om Eder? – ja, verdens

forfængelighed er stor, – det er en prædiken om verdens forgjængelighed, dette, – ja, hvad vil I gjøre nu da?

«Ja, vi vilde raadføre os med Dem, frøken Skabo.»

«Ak, verden er trang, – trang som et naaleøie, men vi maa igjennem den, – vi maa, – vi maa. – Nei, saa Deres bortgangne moder sad saa daarligt i det; – det har jeg mange gange tænkt at spørge Dem om, frøken, udtalte ikke Deres moder sin syndsbekjendelse og sit levende haab i sin sidste stund?»

«Nei, det gik jo saa fort.»

«Ja, det var skrækkeligt, men De maa ikke fortvile over Deres moders salighed, frøken, Herren kan frelse den vanartigste, den mest uomvendte fra helvede.»

«Er det min moder, De taler om?» sagde Olga ligbleg og reiste sig.

«Jeg vilde blot bringe Dem et trøstens ord efter ringe evne, – Herren –.»

«Nei, jeg maa vist gaa –.»

«Ja, hvad vil Dere tage fat paa, da? – Der er hundred hænder om alt, – ja, her er for dyrt for Dere her, da, – men De maa huske, at Herren lever endda, – den gamle af dage –.»

«Vi flytter altsaa, straks vi har faaet et andet værelse.»

«Ja, helst imorgen, det er netop en dame, der gaar og taler om Deres værelse hver dag.»

Der var blevet en paafaldende forandring i damernes væsen ligeoverfor Malli og Olga. De snakkede ligesom over dem. Og helst om sine poster, om tillæg, de snart vilde faa i sin gage, og om theaterbilletter til Iste parket, – ikke et ord henvendt direkte til dem, uden saadan i forbigaaende, uden at vente paa svaret.

«Nei, saadan som menneskene er, du» sagde Olga, «de er igrunden bare behagelige, saalænge de gjør sig til for hverandre, – det er vist derfor, at søskende saa ofte ikke trives sammen, du Malli, fordi de ikke gjør sig til for hverandre, – fordi det ikke nytter –.»

«Ja kanske,» sagde lille Malli grundende

De havde en lang liste paa ledige værelser. Hvor ofte havde de ikke der oppe i hjemmet holdt spektakel og gjønnet over: Værelser til leie for to, der vil dele seng, o. s. v.

Det var lange veie at gaa. Trappe op og trappe ned, simple, halvpaaklædte madamer og fortrolige, halvdannede mandfolk i tøfler, blege kvinder, der saa ud som de levede i mørke den hele dag, mørke rum, skidne rum, lugtende rum med udsigt til en trang gaard eller med udsigt til en kalket, hvid, himmelhøi væg.

«At det virkelig er os to, du, som gaar her,» sagde Malli.

«Vi tager det næste værelse, hvorledes det saa er,» sagde Olga, «dette holder jeg ikke ud mere.»

Det var i en baggaard hos en blikkenslager. Han var en sort, busket mand, lud i ryggen; der lugtede sterkt parafin i gangen. Værelset var langt og smalt, blikkenslageren forsikrede, at der var sol. – «Ja, om sommeren er det nu et solværelse af rang.»

«Da er her vel saa hedt, at det er umuligt at være her,» sagde Olga bittert, mere til sig selv end egentlig til de andre. Det var det syttende værelse, de saa paa; de orkede ikke mere, men tog det og flyttede ind samme eftermiddag. Ingen af pensionatets damer var tilstede ved deres afreise; frøken Skabo vilde kysse dem, men de undgik det heldigt.

De havde placeret sine kufferter saa hyggeligt som muligt i det smale værelse. Der sad de altsaa. Det var en forunderlig, hvileløs tilstand, som om de hele tiden blev jaget af noget, de var ræd for. Hvor i verden skulde de vende sig?

Lys og ved skulde de holde sig selv. Malli var nede i butikken og købte en flaske petroleum, som hun bar opover trapperne en armslængde fra sig. Olga havde faaet købt en boks med kul af blikkenslageren. «Ovnen ryger kanske lidt med kul, men ikke saa meget, at det er noget at hefte sig ved,» sagde blikkenslageren. Han tuslede ud og ind ad døren hos dem den hele tid. Konen var paa stiftelsen, forklarede han, derfor var det ham, der maatte greie alt.

Ovnen viste sig, til at begynde med, umulig;

Olga og Malli foretrak heller at have det koldt og krøb sammen i et stort sjal oppe i den gamle sofa. Der sad de til længe, længe efter, at det var bleven mørkt. Inde fra blikkenslagerens trængte en skarp lysstribe og en sterk kaffelugt ind gennem døren. Der var mange stemmer, der blev syet paa maskine, sunget Sankeys sange og leet og snakket. De havde begge længe siddet ganske tause.

«Hvor deilig de har det derinde, som er saa mange,» sage Malli pludselig.

Olga svarede ikke, før paa længe, saa kom det skarpt og haardt:

«Hvor stygt, – hvor hjerteløst af fader og moder, at vi ingenting har lært, – hvor grusomt, – sætte os ind i et saadant liv.»

Malli viklede sig forfærdet ud af sjalet.

«Olga, er du bleven gal, at snakke slig om fader og moder?»

«Ja, de kunde sagt os, hvorledes livet var ialfald, – de kunde ladet os skure og koge og hugge ved, – saa kunde vi da det.»

«Aa, Olga, jeg vil tænde lys, jeg vil ikke sidde med dig i mørket længer, saa grusomt, som du snakker, – jeg tænker, du vilde have skuret gulve hjemme, jeg.»

« Hvis vi bare havde vidst det, – hvis vi bare havde vidst, hvilket liv vi gik ind til.»

«Aa, tænk paa den søde moder, vi har havt da, Olga, der strævede saa og var saa taalmodig.»

Ingen af dem vilde have mad til aftens. De krøb sammen oppe i dobbeltsengen. «Det er godt, vi er to,» sagde Malli og krøb tættere ind til søsteren. «Tænk, om en af os var alene, – uf, Olga, kjender du, hvor det lugter af sengklæderne?»

Olga laa atter med tanken paa det bratte stup der oppe i bygden. Gudskelov, – der var da en udvei, – hun foldede hænderne og bad, at, det ikke maatte være synd, hvis hun gjorde det. For jeg maa vist gjøre det, jeg holder ikke dette ud.

Om morgenen tog hun af akkurat saa mange penge, som jernbanebilletten op til bygden kostede, og lagde dem for sig selv. Der havde hun udveien ialfald.

«Hvorfor lægger du de pengene der,» sagde Malli.

«Aa –.»

De havde været nede paa «Industrien» og faaet sig noget arbeide. Naar de var rigtig flittige som myrer, kunde de fortjene 15 øre dagen hver med broderi. «Ja, men naar vi kan tjene 30 øre dagen, kan vi da ikke sulte ihjel,» sagde Malli forhaabningsfuldt.

Olga saa paa søsteren; hun var bleven saa gul og tør i huden de to maaneder, siden de reiste hjemmefra; – det var første gang, hun saa, at lille Malli var bleven gammel.

Hvis de endda havde havt ro til at sidde stille og brodere. Men det havde de ikke: Altid var det noget, de maatte gaa efter, syntes de, og altid syntes de, at de

maatte gaa sammen. Det var billetter, de lagde ned i ekspeditionerne om poster, – de kunde lægge ned en fem-seks om dagen, – og poster, de gik og hørte efter, og poster, – de tænkte paa, og poster, de snakkede om. De talte ikke om andet den hele dag, og i nattens mulm og mørke vaagnede de og talte om poster.

Og de to nette, smaa, sorte skikkelser med de lange, sorte slør gik gade op og gade ned, paa kontorer og bureauer. «Har De attester?» – «Nei.» – «Uddannelse?» – «Nei.» – «Ja,» undskyld mine damer, da nytter det ikke at henvende sig her.» Den besked fik de alle steder. Aa, stupet der oppe, – stupet, stupet, tænkte Olga, var jeg der oppe nu, jeg gik gladelig udover med en eneste gang.

«Men er det ikke nogen, vi kan bede hjælpe os da,» sagde lille Malli.

«Ja, – du saa jo onkel Emil, – og det er jo vor nærmeste slegt, – aa, verden er grusom, Malli.»

Saa kunde de sidde og snakke om veninden Alvilde Jensen, der havde gjort saadant godt parti.

«Tænk, nu reiser hun til Italien og kanske til Algier, – og ved du, Malli, hvad hun kan takke for det? – at hun har pen hud, den fine bløde huden og de pene kinderne hendes. For det var bare det, som var pent paa hende, og som Jensen blev indtaget i. Det er bare dét, at vi ikke er pene, Malli, som er skyld i det altsammen, – bare – bare det. Hvis vi havde havt saadan ferskenhud, som Alvilde, og koketteret og klængt os saadan ind paa herrer som hun, – saa kanske vi ogsaa kunde været i Italien nu, – aa, kan du huske, hvor grusom Jensen var med den tykke tungen, som læspe, og den finnen, han altid havde paa halsen?»

«Ja, at Alvilde var istand til at gifte sig med ham, – hvor rart, at en kvinde bare er noget i forbindelse med en mand,» sagde lille Malli.

«Nei, – bare vi kunde noget, saa, –» sagde Olga haardt, – «aa, hvor jeg har gaaet blind gennem livet.»

Og saa denne endeløse venten paa postbudet, om maaske en af de mange, de havde skrevet og nedlagt billetter til, skulde reflektere paa dem. De var i en spænding de tider, posten var ventendes; Malli kunde ikke brodere da, men stod i vinduet og saa efter det første glimt af postbudet. For saa havde hun drømt om mama, og nu maatte der komme noget godt idag.

Længe, længe efter den tid, at posten med rimelighed kunde være udleveret,

ventede Olga og Malli paa den. De fandt paa allehaande formodninger om, at endnu kunde posten ventes, endda en halv time, – endda ti minutter Men der kom aldrig noget brev til Olga og Malli.

Og livet bruste forbi dem, arbeidets tilfredsstillelse, lykke og kjærlighed, glæde og haab ilede forbi de to ensomme kvinder i baggaarden hos blikkenslageren. Og de vilde dog ogsaa saa gjerne være med; de strakte hænder og sjæl ud efter livet, – efter det livets gjestebud, de aldrig vilde naa.

«Malli, sover du?» det var i nattens dybeste stilhed, – «imorgen gaar jeg ned og fæster mig som barnepige, – for dette holder jeg ikke ud længer –.» Malli blev lys vaagen. «Ja, gjør du det, gjør jeg det ogsaa.»

«Ja, der er da varme og lys, der er da mad og mennesker, – dette smale værelse her gjør mig gal, – aa, disse Sankeys sange der inde –.» «Men tænk, om nogen kjendte papa og mama da?»

«Det bryder jeg mig ikke om længer,» sagde Olga haardt, «synes du, det er bedre at sulte ihjel her da?»

Naar Olga var saadan, tiede Malli stille. Den næste dag gik de ned paa et fæstekontor. «Barnepiger?» sagde fæstemadamen og saa forbauset paa dem, «Dere ser mig mere ud som fruer eller fine frøkener, Dere, – men én ser saa meget sligt nutildags; mig er det det samme, her sidder netop en frue, der skal have barnepige –.»

De stod foran en liden, rund dame med sorte øine og allevegne besat med sorte stenkulspærler.

«Og Dere vil være barnepiger, – nei tak, – nei, Gud bevare mig, – nei, – nei –», og den lille, runde frue trillede afsted og raabte endda i døren : « Gud bevare mig, – nei tak!»

«Tænk, at være saa overflødig i verden, saa komplet overflødig,» sagde Olga hen for sig, – «ingenting, – ingenting, – ingenting; gid der kom en kvindepest,» fortsatte hun bittert, «der tog alle overflødige kvinder bort fra jorden, – al den sorg, der da vilde være slukt.»

Da de gik op ad trappen til sit logi, kom de i følge med blikkenslagerens datter, en liden, sort væver en paa 16 aar. Hun bar endel bøger, da hun gik og lærte bogholderi og handelsregning; nu var hun snart færdig, og da havde hun løfte om en post ude paa Grønland hos en ven af papa, – hun var svært

selvbevidst.

Kanske det ogsaa var noget for os, tænkte Olga og Malli. De gik ind til blikkenslagerens og talte med den lille selvbevidste sorte.

«Jo, det var saa let, saa, – pyt, det var jo bare regning, jo, – og læreren var saa flink, – og alle, som var hos ham, fik poster straks, – jo da, de kunde godt faa være med hende imorgen og tale med læreren, der gik mange gamle der ogsaa, saa de kunde godt spørge sig for ialfald.

De fulgte med til handelslæreren. En rar mand i et bagværrelse; han havde sky øine, og det faldt ham vanskeligt at udtale bogstavet r, der kom tykt og blødt. Mallis hurtige øine saa sig om; alt i det mørke værelse var symmetrisk sat ved siden af hinanden. En papirkniv paa bordet, to tommer fra den et blækhus, to tommer fra det en pakke aviser, to tommer fra den et nøgleknippe. Seks par sko paa gulvet, to tommer mellem hvert par. Han kan ikke være gift, tænkte Malli – nei, ingen ring paa fingeren.

Ja, det var ingenting i veien, damerne kunde begynde straks; handelslæreren tullede og ballede med de ulyksalige r. Det var forholdsvis billigt. Naar de solgte et dusin gamle sølvskeer, klarede de den udgift. De havde glædet sig ved og stolet paa det gamle sølvtøi, at de dog havde noget til uforudseede udgifter. Og faders og moders uhre, og deres ringe, moders tynde slidte inde i faders tynde slidte, – men dem vilde de aldrig, aldrig sælge.

Nu skulde de da lære noget. Gudskelov!

De tog fat med stort mod. Men en uventet hindring mødte dem straks. De kunde ikke regne; bogstavelig umulige i de simpleste regnestykker. Disse usigelig mystiske opgaver om A. og B, som laante en unævnt sum til unævnte renter, og saa skulde man alligevel tilslut nævne baade summen og renterne. «Det er jo som en gaade,» sagde Malli. For Malli var ubetinget den værste; Olga grublede og arbeidede sig gennem det paa en vis, men Malli var aldeles blottet for all begribelse. Hun græd, hver gang hun regnede. «Kan du skjønne, at jeg skal være saa dum, Olga? – jeg skjønner jo ikke et ord af alt dette.»

«Hvilken skole har damerne frekventeret?» læspede læreren.

«Nei, noget saa latterligt, at de ikke kunde regne,» sagde den lille sorte; nei, saadanne mennesker havde hun da aldrig truffet paa før, og saa gamle som de ogsaa var, det var da latterligt, – regning som er saa let da!

Det gik i Malli i Olga, der de sad. Den uforskammede jentungen! Imellem tænkte de paa at give det hele op, men nei, det var jo umuligt, – de havde jo ikke andet, – og dette kunde de umuligt!

Handelslæreren gjorde sit bedste, læspede og forklarede og regnede. Broderiet havde de nu aldeles lagt paa hylden, de regnede og arbeidede den hele dag. Forsaavidt var det noksaa heldigt, at det dog var ét arbejde, der maatte gjøres, noget at prøve sine kræfter paa, saa dagene gik hurtigere end før. «Om jeg bliver 90 aar, skal jeg aldrig glemme dette handelslærerens værelse,» sagde Malli, «det lugter, saa man skulde tro, der blev vasket med blæk.»

De havde gaaet det reglementerede kursus. «Ja,» – handelslæreren slog ud med haanden; et testimonium kunde de jo faa, men et godt, – umuligt; – den ældste frøken var dog ikke værst; «men De», henvendte han sig til Malli, «min reputation» (det var et vanskeligt ord for handelslæreren) «forbyder mig det, rent ud sagt.»

Malli laa paa sengen og græd i to timer, da de kom hjem. «Du siger, du er overflødig, Olga, men du kan da lære, du, jeg er dum ogsaa, jeg,» «Kjære, søde Malli min, hvis jeg nu faar en post, saa arbejder jeg for os begge, – og du broderer saa nydeligt, ved du.»

Nei, ingenting trøstede Malli den dag. Ingenting, – ingenting. Blikkenslagerens datter kom ind til dem om aftenen; hun havde faaet det og det i de forskjellige fag, glimrende karakterer helt igjennem. Forresten vilde hun bare fortælle dem, at den kassererposten ude paa Grønland, hun skulde havt, nu var ledig, da hun havde faaet et meget bedre tilbud fra en anden kant.

«Vil ikke en af Dere søge den, da,» sluttede blikkenslagerens datter, «én behøver ikke være saa fælt flink for at faa den filleposten.»

Den næste dag gik Malli og Olga der ud. En lang vei i sneslabs og søle. Det var en stor, rummelig kolonialbutik; købmanden var graahaaret og saa ud som en gammel professor.

«Kassererske, – men jeg har jo ikke averteret endda?»

«Jo, blikkenslagerens datter –.»

«Jasaa, – kjender Dere hende? – Ja, det er en anden sag.»

Nei, saa bekjendtskabet med det ufordragelige pigebarn dog til syvende og sidst skulde være det, der hjalp dem. Ja, verden er rar!

Olga fremviste sit vidnesbyrd. Det var ikke engang tale om Malli.

«Hm,» købmanden tog sig om hagen, «ja, jeg har jo seet bedre ting end dette, – men De er saa altfor gammel, De, – folk vil se unge ansigter, om det saa bare er paa kasserersken, – nei, det maatte heller være Dem, da,» henvendte han sig til Malli.

Malli rødmede lige op i haaret. «God løn, ser De, tyve kroner maaneden; er jeg fornøiet, bliver det fem og tyve fra nytaar.»

Malli tog imod uden betænkning. «Ja tak, ja, tusen tak.» «Og De kan begynde imorgen.»

Olga og Malli kastede et blik paa kassererskens lille baas, da de gik forbi den. Et stort vindu med røgede fleskeskinker paa den ene side, døren paa den anden. «Bare det ikke er koldt,» sagde Olga.

«Pyt, nei da.» Malli var straalende, da de gik hjemover, snakkede uafsladelig, som hun pleiede, naar hun var glad. Tænk, at hun havde en post, – en virkelig post!

Men det var noget, der stak i Olga. For gammel!

Saa hun virkelig gammel ud alt! Der hjemme i bygden var hun blevet regnet til de unge piger, paa landsbygden er der ikke saa mange, der fortrænger hinanden. Da hun fyldte det tredivte aar, var det jo ligesom en lidt ubehagelig følelse, men hun saa ingen synderlig forandring i sit ydre, – og nu pludselig var hun gammel! Trods deres forladte stilling, stak den ting, at hun ikke fik posten, ikke saa dybt som købmandens bemærkning om, at hun saa gammel ud.

Da Malli var nede hos deres købmand efter brød, tog Olga det brøstfældige speil ned, som hang over komoden, og saa nøie paa sit ansigt i det svage dagslys fra vinduet.

Jo, – hun var blevet gammel; der var en rynke ved munden, – og om øinene var der rynker, – og tænk, hun havde graa haar i tindingerne. Mange, mange graa haar! Hun skyndte sig at hænge speilet op igjen, inden Malli kom tilbage.

Graat haar, intet arbeide, ingen venner Olga laa vaagen om natten og stirrede ud i mørket. Aa, hvor dum jeg var dengang, at jeg ikke tog sorenskriverens fuldmægtig, der friede til mig. – Tænk, det er 16 aar siden iaar, – han er jo død siden, men det havde været bedre alligevel, – – – og saa siger de, at én ikke er

bedre end prostituerede kvinder, naar én gifter sig uden kærlighed, – aa, de, som siger det, skjøner ingen ting; de skjøner ikke, hvad det vil sige at blive gammel og graahaaret og alene og fattig, – skjønte de det, saa prostituerede de sig allesammen, tænkte Olga, – allesammen.

Olga laa vaagen hele den nat, hun fik ikke ro for de hvileløse tanker. Hun var ræd og angst for livet, og ingen var der til at beskytte hende, ingen.

Hele dagen saa nu søstre ikke hinanden. Men Malli var ikke længer saa straalende, naar hun kom hjem om aftenen. – «Hvorledes hun havde det?» – «Aa jo, men det var saa koldt.» – Altid det samme, at det var saa koldt. Hver morgen gruede hun for al gaa der ud, saa Olga maatte følge hende for at opmuntre hende. Paa en af disse ture mødte de Alvilde Jensen.

«Nei, du verden, er det Dere, hvorledes har I det?»

«Aa, – jo tak.»

«Jeg er netop kommet hjem, – tænk, vi har været i Venedig og Neapel, – og den blaa grotte, – og tænk, Deres moder er jo død, – uf, døden er det sørgeligste, jeg ved.»

«Ja.»

Hvor bor Dere henne, da?» – Malli fortalte, at hun havde en post.

«En post? – aa, hvor tilfredsstillende og deiligt, hvor rasende morsomt at staa paa egne ben, – men Dere kan tro, Neapel var deilig, aldrig i mit liv havde jeg kunnet tænkt mig noget saadant.»

De fulgtes ad et stykke. Da de skiltes, bad Alvilde Jensen dem endelig komme op til sig, naar de vilde, – «skjønt nei, alting er saa uordnet endda efter reisen, – jeg skal skrive, – hvor deiligt, at være sin egen herre som Dere –.»

Olga talte ikke; hun havde en følelse af, at sagde hun noget, vilde hun angre det siden. I det sidste øieblik kom der dog en bitterhed op i hende, som hun ikke formaaede at skjule.

«Ja, du havde kanske mere lyst til at være kassererske paa Grønland end at reise til Capri – du –»

«Jeg, – nei, jeg maa have nogen at støtte mig til, jeg, – jeg maatte gifte mig, jeg; – men Dere er saa kjække, Dere. – Uf, kan Dere sige mig, hvor én skal faa kjøbt nogle rigtig gode hjerper henne idag?»

Nei, det vidste Olga og Malli ikke, og saa skiltes de. Ikke et ord vekslede de, før de var lige ved butikken. Saa sagde Malli: «Det maatte være deiligt at være gift – og kjøbe hjerper.»

Og Malli gik ind i sit kassereraflukke ved siden af de duftende, røgede skinker bag det islagte vindu, medens Olga sad hjemme i det smale, halvkolde værelse og tænkte paa poster, læste om poster og søgte poster.

Og nu var endda den angst kommet til: Kanske jeg er for gammel til det altsammen. – – Men da gik hun hen til vinduet og plukkede sine graa haar ud ved det brøstfældige speil.

Naar hun saa ventede Malli, lagde hun ovnen fuld, flyttede bordet hen til ovnen og lampen paa det; nu – nu kom Malli snart!

Men naar Malli kom, var hun blaa i ansigtet og vilde bare lægge sig. Det var saa koldt, alting var saa koldt. I otte dage var lille Malli kassererske paa Grønland; saa kunde hun en morgen ikke staa op, værelset gik rundt for hende, og hun var brændende hed.

I fjorten dage laa Malli tilsengs i feber. Havde de i den tid ikke havt blikkenslagerens kone, var Olga bukket under, det følte hun. Bare den tanke, at de ikke var alene, at det var nogen, der kom ind til dem, holdt Olga oppe. Blikkenslagerens kone gik ud og ind med sit spædbarn ved brystet, trøstede og snakkede, – og Olga tænkte paa hendes liv; mon hun igrunden havde det saa stort bedre end Malli og hun selv? Siden hun kom fra stiftelsen, havde hun ikke en eneste gang været nedenfor trapperne. Grønlig-hvid i ansigtet var hun, kjolen stadig opknappet, ud og ind fra den lille kvalme entré til stuen og kjøkkenet

Blikkenslageren var blevet religiøs i det sidste, eller maaske han havde været det før; bønnerne havde idetmindste aldrig været saa høilydte. Olga blev lidt rørt; han mente sikkert, det skulde være til en trøst i sygeværelset. «Kom, kom i denne ston, i denne aftenston, om det kunde ske, at du kom i denne ston,» lød det stadig.

«Holder han ikke snart op derinde,» sagde Malli med svag stemme, «det er saa ondt at høre paa.» Hun kastede sig med feberstraalende øine fra den ene side af sengen til den anden, og Olga sad ved sengekanten dag efter dag og stirrede paa det skidne rullegardin, hvor en herre i knæbukser og med gevær underholdt en dame i langsjal under et palmetræ, medens der i baggrunden tronede et slot.

– Fem og firti kroner havde de igjen i penge, halvandet dusin theskeer, og en gammel suppeøse. – –

«Jeg tror, jeg dør jeg, Olga; men jeg er saa ræd –.» Malli laa stille en liden stund, saa hviskede hun igjen: «Det var vist bedre at dø; men jeg er saa bange.»

De havde hentet en doktor, som blikkenslagerens kone havde anbefalet. En smaaøiet, ung mand, der snakkede en masse bergensk og var som en hvirvelvind ude af døren igjen. Olga havde tænkt paa den gamle professor, der kyssede dem paa haanden, dengang moderen var død; men saa generede hun sig for, at han skulde se, hvor daarligt de nu havde det.

En dag, medens Malli var paa det værste, kom Alvilde Jensen med maarskind op om de dunbløde ferskenkinder. «Gud – er det her, Dere bor?»

Da hun hørte, Malli var syg, vilde hun paa ingen maade gaa ind. «Aa, sygdom er det værste, jeg ved, – jeg taaler ikke at se noget leit, jeg, – sandelig har det ikke taget paa dig, Olga, – du ser jo rent gammel ud, – kjære, drik bouillon hver dag, – det gjør jeg, – det er det eneste, som hjælper,» – og langt ned igjennem trappen raabte hun: «Drik bouillon da, Olga.»

Olga fortalte ikke Malli engang, at «veninden» havde været der. Saadan var altsaa verden, tænkte Olga. Og hun tænkte paa et ord af faderen: Jo længer ieg lever, desto mindre tro faar jeg paa menneskene, havde han sagt. Og hun tænkte paa sin rare, stille fader, – mon han havde ret? Dette var altsaa veninden, som de havde længtet saa efter i pensionatet; naar bare hun kom, saa havde de troet, at alt skulde blive godt, – og Alvilde, der havde været saa meget i deres hjem; men dengang havde de papa, og hun var forældreløs; – nu havde hun en mand. – Olga grublede og tænkte, broderede for «Industrien», og hendes sind var ikke lyst.

Malli kom sig. Rekonvalescenstiden begyndte; hun blev smaagrættet, kræsen og vilde altid have mad. Olga saa paa hende med tunge, bedrøvede øine. Men begyndte Olga at tale om kassererposten, blev Malli som fra sig selv. «Jeg holder ikke ud at gaa der igjen, – det var som iet isskab, – jeg dør derude, Olga – –.»

I disse dage tænkte Olga ofte, meget ofte paa stupet der oppe i bygden. – Skulde hun overvinde sig selv og gaa op til Alvilde og bede hende sende Malli noget god mad. Der var saa hjerteskjærende at høre lille Malli ligge der borte paa sengen og snakke om grønkaal med kjødboller – «eller fuglesuppe, du Olga!»

En aften hørte de en fremmed, landlig, høi stemme snakke meget inde hos blikkenslagerens. Bare at spekulere paa, hvem det kunde være, interesserede dem begge nu. Den næste morgen blev det opklaret; det var en søster af konen, gift med en landhandler oppe i landet. Hun fulgte søsteren ind til frøknerne, som om det var noget, der faldt af sig selv. Rødkindet, bred og hjertelig sad hun i det smale værelse og fyldte hele rummet med sit friske liv.

«Jamæn er det rart at se, hvorledes bedre mands barn kan faa det ogsaa,» sagde hun, «Dere ser ikke ud, som Dere er vant til verden nogen af Dere.» For hende kunde Malli og Olga aabne sig; de fortalte sit livs historie, og landhandlermadamen slog sig paa knæerne:

«Jøsses! – jøsses! – skulde én have hørt sligt da! – Firti kroner igjen og saa fattiggassen for to saadanne pene frøkener, der gjerne vil arbeide.» Hun kom igjen ud paa aftenen: «Jeg kan ikke faa Dere af tankerne; jeg havde tænkt saa smaat paa at faa et menneske til at læse med smaajenterne, og siden det flasker sig saa rart til, kanske en af Dere vilde følge med opover til os. – Det er ingen løn da, – men frit ophold og reisepenge – og godt humør har vi alle.»

Da hun var gaaet, omfavne Olga og Malli hverandre, og for første gang efter moderens begravelse græd de sammen. «Du skal reise, Malli; – det er Gud, som har sendt hende hid til os, ser du. – Det er Gud, – det er Gud, Malli.»

Allerede dagen efter reiste Malli. Olga var saa let og fri, som hun ikke havde været paa længe; naar bare Malli havde det godt, saa var det jo ingen sag med hende. Hun gik ind til blikkenslagerens om aftenen, og de sad længe sammen og snakkede; tilslut sang hun Sankeys sange sammen med konen.

Men den næste dag gik Olga ud til købmanden paa Grønland. Om han ikke kunde forsøge hende istedenfor søsteren? Hun var rigtignok gammel, sagde hun med et vemodigt smil, men hun kunde nok regne.

Aa ja, en kassererske skal jo ikke netop være noget «trækplaster», spøjte købmanden, og Olga kunde forsøge.

Der kom en styrke i hendes sind, som hun ikke før havde kjendt. – Aa, Gud i himmelen, at hun nu virkelig havde arbeide! – Al bitterhed var veget bort; hendes sind var blødt som et barns. Hun skulde nok taale kulden, hun vilde taale den simpelthen. Om aftenen bad hun til Gud, hvad hun ikke havde gjort paa længe; – kanske der alligevel fandtes en Gud, der hører bønner.

Der var i butikken en ældre handelsbetjent med et poset ansigt og blaafrøse hænder med pulsvanter. Olga havde ikke været to dage i butikken, før hun merkede, at de blaafrøse hænder med pulsvanterne greb efter hende, naar hun tilfældigvis gik forbi. Han er vist ikke ganske vel bevaret, tænkte Olga og saa paa ham med en viss skræk. Men hun merkede snart, at han var ved sine fulde fem; det skulde blot være et slags kurtise.

«Vil De værsgod lade mig være,» sagde Olga paa sin korte maade, næste gang de blaafrøse hænder kom nær hende. Han smilte blot med en blød, stor mund og saa uhyre forstaaelsesfuld ud. Hans tilnærmelser vedblev; engang hørte hun endog mellem de røgede skinker i vinduet, at han hviskede noget om at elske. Olga var fortvilet; holdt han ved paa denne maade, drev han hende væk, hun holdt det ikke ud, nei, hun gjorde ikke. Hun pressede munden sammen og sad som en stenstøtte i sit aflukke. Og hun kom til at huske paa, hvad hun havde tænkt i de fortvilede dage for ikke længe siden, at hvemsomhelst, der kunde give hende et sorgfrit udkomme, vilde hun gifte sig med. – – Om den posedede handelsbetjent havde haft penge – aldrig – aldrig i evighed! – Aa, da tusen gange heller sulte, dø, tusen gange heller stupet der hjemme, hvor fjeldvandet under var saa dybt og deiligt og stille.

Der kom brev fra Malli. Hun var frisk; der var deilig mad og deilig luft og fuldt af folk paa gaarden; – men, Herregud, simple var de alle, skrev hun. Og saa ien efterskrift: «Du kan tro, her er en løierlig fyr, som bor her, en seminarist, stiv som en lineal og snakker bogsprog; han siger «haver» og «lader» og ser ud som en agurk i ansigtet.» Og i det næste brev: «Sørsdahl» – Olga gjettede sig til, at det maatte være seminaristen – «er lige latterlig; – han gaar efter mig alle steder, du skulde aldrig seet slig en borre. Var det ikke saa latterligt, skulde jeg tro, han var forelsket.» Olga tænkte paa handelsbetjenten og skrev et alvorligt, advarende brev til søsteren.

«Pyt san,» skrev Malli, «du tager nu alting saa alvorligt, du; én maa da have lidt at more sig med. Jeg lærer ham at spille whist, og han lærer mig noget, han kalder løitensokning-rakker. – Jeg ler af ham lige op i øinene.»

Saa i det næste brev:

«Tænk, alle her oppe taler om, hvor indtaget Sørsdahl er i mig, og allesammen bryr mig for ham. – Uf! – du skulde bare se det nuppede fjæset

hans. – Jeg vil ikke snakke med ham mere.»

Otte dage efter:

«Tænk, Sørsdahl har friet til mig. Først et brev paa otte sider og siden mundtlig, da vi gik til kirken idag. Stakkar, jeg har ondt af ham; for han ser ud, som om han skal gaa i graven; for jeg vil jo ikke have ham, kan du vide.»

To dage efter:

«Olga! – synes du, det er forfærdeligt, at jeg har sagt ja til Sørsdahl? Han er virkelig glad i mig, ser du. – Madamen har begyndt at snakke om, at igrunnen behøver de ingen lærerinde, og hvor skal jeg saa hen? Og du ved, jeg kan jo ikke lære noget; jeg bliver syg og forkjølet straks. Sørsdahl har den største lærerpost i bygden og bor bare her, medens han venter paa, at det store, nye skolehuset skal blive færdigt. Stort, deiligt hus, fire værelser og køkken foruden skoleværelserne. Og det er da bedre at faa sit eget, Olga. Jeg passer ikke til byen eller til at være alene, og Sørsdahl er saa snil og tænker saa pent, det gjør han virkelig.»

Aa, du lille Malli, tænkte Olga. Aa, du lille, lille Malli!

Hun græd ikke og klagede ikke; – hvem skulde hun ogsaa klage for? – Men det var, som om en dyb bølge af vemod slog sammen over hende. Dette var livet! Dette var, hvad de havde gaaet og snakket om der hjemme paa de lange, øde veiene, om prinsen, som skulde komme, om kjærligheden – den underfulde kjærligheden – og det lyse, rige livet, de havde i sin haand.

Om eftermiddagen mødte hun Alvilde Jensen, og med en af disse underlige inkonsekvenser fortalte hun hende Mallis forlovelse, som om det var en glædelig begivenhed. Han bestyrede en skole og var en meget brav mand, og det var jo godt at Malli fik sit eget.

«Nei, for en lykke da,» sagde Alvilde; «ja, ingenting kan sammenlignes med at være gift. Jeg havde simpelthen ikke kunnet leve, jeg, hvis jeg ikke havde havt en at støtte mig til.»

Hun fortalte ogsaa købmanden forlovelsen, og den posede handelsbetjent gratulerede, og alle syntes, det var en lykke. «Det er saamæn sjelden at høre, at en fattig pige gjør et saa godt parti,» sagde købmanden. Tilslut syntes Olga ogsaa, at det kanske ikke var saa galt; hun kunde sidde og skrive Malli Sørsdahl – fru Malli Sørsdahl – for at se, hvorledes det tog sig ud

Malli skrev ofte; hun lod til at være fornøiet. Sjelden noget om sin forlovede,

men desto mere om det nye skolehus. Hvilket værelse skulde være dagligværelse, hvilket spiseværelse; engang havde hun endog vilde planer om et røgeværelse for Sørsdahl. Og haven, – den skulde blive et mønster af en have. Sørsdahl interesserede sig umaadelig for træplantning og havestel. «Skolehuset er nu færdigt,» skrev Malli, «Sørsdahl løser kongebrev, og i slutten af næste uge gifter vi os. Aa, om du kunde været her da, men det er jo umuligt, men saa maa du komme til sommeren, kjære, og se mit hjem. Vi har faaet saa meget af konen her, tænk, en stor, deilig dyne og gryder og en aldeles deilig kaffekjedel.»

For en forunderlig følelse det dog maa være at faa sit eget, tænkte Olga, aldrig havde hun hørt, at lille Malli var faldt i henrykkelse over en dyne og en kaffekjedel før.

Malli var gift, og brevene kom sjeldnere. Og naar de kom, var der ikke et ord om manden, bare om husstel og veiret og de faa besøgende, der kom indom. Malli var forresten en mester i at faa intet til at se ud, som det var noget. Havde presten tilfældig seet indom skolehuset en dag, blev det i et brev til Olga til et stort, paatænkt besøg. Olga forsøgte at læse mellem linjerne, men hun fik intet ud af det; Malli maatte vistnok være lykkelig, saa underligt det hørtes. Naar Olga paa stormfulde aftener kom hjem til sit ensomme værelse, kunde hun fryde sig ved tanken paa Mallis koselige stue der oppe paa landet, lampen tændt, røgelsesduft i værelset; Malli likte en egen sort, huskede hun. Gud var god, som havde givet lille Malli denne havn.

Men ikke et ord svarede Malli paa Olgas forventning om at se hendes hjem; ikke før langt ud paa vaaren, da hun skrev: «Ja, kom endelig, Olga, men ikke før i september, da er vel mit lille barn kommet; kom, – kom, du kjæreste menneske paa jorden.»

Vaaren var kommet og gaaet, og sommerheden satte ind med kraft i gaderne. Det lugtede i portrum og søppelkasser; i butikken havde de døren aaben til gaden den hele dag; det var en rammel af vogne; skulde noget rigtig forhandles, maatte døren lukkes. Gadestøvet kom i hele laviner væltende ind over svedende fedevarer og store, smilende smørbutter, over chokoladevignetter og lange rader af billige vine. Det var døde tider, og Olga heklede blonder i sit kassereraflukke den hele dag til Mallis ventede lille. Den posede handelsbetjent havde sluttet sit kurnageri og fundet et mere modtageligt sind hos opvartningspigen. Olga kunde igjennem

gaderamlen høre hende le ude fra lageret. – Malli skrev sjelden, næsten aldrig; hun orkede ikke at skrive i varmen, hed det i hendes sidste brev. Hvor kunde dog Malli tale om varme der oppe paa landet med store marker og svale aftener i skogen og den deilige have, Malli havde skrevet om; der maatte være et syrenlysthus, et deiligt skyggefuldt sted, hvor Malli og hun skulde sidde med den lille. Hvor Olga glædede sig; aldrig i sit liv havde hun længtes saa saart efter noget, som efter at sidde i det lysthus med Malli, sin egen, lille Malli.

I august kom barnet; et kort, stivt brev fra Sørsdahl, som underrettede hende om begivenhe den. September var endelig kommet, og Olga fik reise. Et par foræringler havde hun med, nu skulde hun jo leve frit hos Malli en hel maaned, saa det havde hun altid raad til.

Det var ganske ukjendte trakter af landet, hun reiste i. Olga nød reisen som et skolebarn, der har faaet ferie, og altid var den endda større glæde foran hende, mødet med Malli, – Mallis barn, – og Mallis hjem.

De sidste to-tre mil maatte kjøres med skyds; det var ingen vakker egn, fladt med lave aaser i baggrunden, ingen store, velstelte gaarde, men mager, stenet jord. Det bliver nok vakrere nærmere Mallis hjem, tænkte Olga; hun vidste saa tydeligt, hvorledes det var. Birkeskog rundt det lyse, nye skolehus; fra vinduerne vakker udsigt over hele bygden, – det laa høit. Malli havde skrevet, at de saa langt; og kløvermarker, der duftede i aftensvalheden, og vild timian langs grøfttekanten. Gud, – hvor glad hun var; saa glad havde hun ikke været, siden moderen levede.

De kjørte over en øde mo; store kampestene strøede udover det magre land, en mager, gul hest veirede med hovedet bag et stengjerde og vrinskede efter dem, langt der borte paa sletten laa et nyt, upanelet hus alene i solheden. Det er da et underligt, tomt landskab, tænkte Olga. De nærmede sig det nybyggede hus; store, høie, tomme vinduer og den lige graa landevei klods forbi. Skydsgutten stansede hesten med et ryk.

«Hvorfor stanser du her?»

«Det er jo hid, Dere skal.»

«Hid,» – Olgas øine gik forfærdet fra gutten opover det tomme nye hus, – «hid!»

Men der saa hun Mallis ansigt i et vindu. Store Gud, – jo, det var her, – i et

sekund var hun ude af kariolen og mødte Malli paa trappen, de lo og græd i hinandens arme, – men der kom et mandfolk, – aa, Gud, det var ham, – i skjortearmer og med pibe.

Olga saa paa Malli, at hun med en eneste gang blev ligesom lidt brydd. «Det er min mand, Olga, – men du lovede mig jo, at du skulde have frakke paa, naar Olga kom, Anton,» – det var spøg og dog lidt fortrydelse i stemmen, – derpaa til Olga: «Stakkar, han lider saa af varmen, det er en forfærdelig varme, vi har havt i sommer ogsaa.» Olga hængte sit reisetøi op, Malli snakkede uafsladelig, hendes mand havde endda ikke ytret et ord, før de kom ind i stuen, da det kom langsomt og bredt: «Jamæn ser De skral ud ogsaa –.»

«Ja, dette er dagligstuen,» skyndte Malli sig at sige, «er den ikke pen, – og er ikke den visitkortskaalen nydelig, – den fik Anton af presten, – og denne blomsterpotten, – ja, det er jo mange ting, som mangler, ser du, endda, –» og Malli for ud af stuen i sine husmoderlige pligter.

«Ja, hun bragte ikke meget til huset, konen, just,» kom det langsomt fra Sørsdahl.

«Nei, vi havde jo solgt alt vort efter min faders død.»

«Ja, men det var nu rart ogsaa, at det skulde være saa blottendes bart efter en embedsmand, som havde draget sine gode penge af staten i saa mange aar.»

Olga kastede et blik paa sin svoger, et eneste, stort blik.

«Ja, jeg har nu opgjort mig mine egne tanker derom», vedblev Sørsdahl, – «at Dere søstre var bleven enige om, at den, som var ugift, skulde have hele forældrearven, det er saa rart med det, naar en kvinde har faaet en mand, saa skal jo han trække læsset.»

«Til dette har jeg intet andet at sige, end at De tager fuldstændig feil,» sagde Olga rolig; men inde i hende rørte det sig som en stormflod af had mod dette menneske, – «der var desværre intet igjen efter mine forældre.»

«Ja, elendigt stel maa det nu have været, da,» sagde Sørsdahl og kradsede sin pibe ud.

«Jeg maa bede Dem erindre, at det er mine forældre, De taler om,» brast det ud af Olga.

«Ja, hvem skulde det ellers være?» sagde Sørsdahl forundret.

Malli kom ind igjen, varm og rød med en dug under armen. «Vil du drikke chokolade eller se gutten først?»

«Gutten først naturligvis.» Begge søstrene forsvandt i soveværelset. «Hvad synes du,» spurgte Malli, «er han ikke deilig? – aa, øinene skulde du se, – nu aabner han dem, de deiligste mørkeblaa øine, akkurat som staa, saa glimter de.»

Olga havde i de to-tre sekunder gjennemgaaet en fortvilende angst for, at barnet skulde ligne faderen, men der laa det lille barn med deres egen moders fine næse og brede ansigtsform. «Han ligner jo mama, Malli, – Herregud, han ligner mama –,» og Olga bøiede sig ned over det dunbløde barnekind, – «aa, Malli, er det ikke rart, at det er dit barn?»

«Aa jo,» sagde Malli i sin nye værdighed, «én indbilder sig altid, at det skal være saa forfærdelig rart, ligesom saa jublende, – og saa er det bare saa naturligt, ligesom ikke noget svært rart, – men jeg er jo fælt glad i ham, kan du vide.»

Det var med de mest forvirrede følelser, at Olga saa Malli her i disse fremmede forhold med den simple mand og det lille barn herude i det tomme hus paa sletten, og endda lod Malli ikke til at være ulykkelig, saa bundulykkelig, som Olga syntes, hun maatte være.

«Men Malli, du talte om haven i dine breve, – her er jo ingen.»

«Jo da,» – Malli gik hen til vinduet, – «ser du ikke, den er stukket ud, der med de hvide pinderne? – Der skal blomsterbedet være, – og der syrenlysthuset, – og der kanske asparges –.»

Aa, Olga kjendte Malli igjen, den lille Malli med sine vilde planer. Asparges – paa den stenede mark! Hun havde et sekund lyst til at spørge hende, hvor hendes mands røgeværelse var henne, men kanske det bare vilde saare hende.

Om aftenen, da Olga var kommet i seng, græd hun saart og længe nede i Mallis gjestedyne. Dette var altsaa det, hun havde længtes saa jublende efter? – Nedenunder hørte hun Malli bysse og synge for det lille barn. Og det syntes hende saa underlig unaturligt, at Malli skulde ligge der nede hos den simple mand, som hun havde kjendt i knapt 1 aar, og ikke her oppe hos hende, der havde elsket hende alle de 30 aar, hun havde levet.

«Men Malli, hvor har du gjort af dig i denne varme sommer, her er jo ikke

skygge skabt paa lange veie?» sagde hun dagen efter.

«Kjære, vi har da siddet rundt husvæggen da, og flyttet os efter solen.»

«Det er ondt for Malli, som er saa glad i skog, at det er saa langt til den,» sagde Olga til svogeren. Det var en underlig, ubetvingelig følelse i hende at sige ting til ham, som hun vidste, han ikke likte. Aldrig havde hun følt det saaledes ligeoverfor et andet menneske.

«Puh, Malli er ikke synderlig glad i skog, hun,» sagde Sørsdahl overlegent.

«Det skulde da jeg vide,» bruste Olga op. «Ja, det skulde da vel jeg ogsaa vide, naar det er konen min,» svarede Sørsdahl uden at lade sig anfegte.

«Ja, desværre,» havde Olga nær sagt; men hun betvang sig. Malli kom til i det samme.

«Gaar du vel og længes efter skogen, du kjærring?» spurgte Sørsdahl.

«Langtfra!» sagde Malli, «nei, jeg liker saa godt at se langt, som vi gjør her.»

Saa forandret som Malli var blevet, og ikke var det hende muligt at faa grund i, om hun var lykkelig eller ulykkelig. At spørge hende saadan direkte kunde Olga heller ikke faa over sine læber. Olga gik i en stadig sindsoprivelse, rasende paa svogeren over, at han kaldte Malli for «kjærring» og ellers tog lidet hensyn til hende, og forbauset over søsteren, som det var hende umuligt at udgranske. Før havde hun eiet nøglen til alle hendes tanker; men der var nu et rum i lille Malli, hvor søsteren aldrig fik se ind. Hun kunde jo umuligt være lykkelig, – og dog saa det paa en maade ud til det. Hvor havde lille Malli faaet denne underlige resignation fra – uden klager?

En dag saa Olga, at Sørsdahl pryglede sin hund, saa den laa halvdød; det var umuligt for den at reise sig. Olga var oprørt og løb til Malli.

«Han maa da gjøre med sin hund, hvad han vil, kan du skjønne,» sagde Malli; men Olga saa paa hendes ansigt, at hun led ved det. Der var øieblikke, hvor det syntes Olga, at det vilde være en lettelse, om Malli vilde skribe ud, at hun var fortvilet, ulykkelig, saa hun kunde taget hende ind til sig, kjærtagnet hende, trøstet hende, istedet for denne rædsomme komedie, hun der gik og spillede.

Nu var det gaaet saa vidt, at Sørsdahl og Olga ikke talte fem minutter med hinanden, før de faldt ud af rollen. Malli kunde opholde sig hvorsomhelst i huset, saa havde hun det paa følelsen, hver gang Olga og svogeren var alene; øieblikkelig var hun der, glattede ud og dækkede over Sørsdahls simple

tænkemaade og ufine manérer og Olgas spidse svar. Olga sledes i et kaos af de mest forvirrede følelser. Hun havde tabt søsteren, hendes inderste væsen eiede hun ikke mere, og for hvem havde hun maattet vige? Og som hun havde længtes op mod Malli, næsten som mod himmeriges glæder! – Der var nu stunder, hvor hun længtes, eller en følelse, der lignede længsel, mod det smale værelse dernede i byen hos blikkenslageren; men saa stormede det igjen over hende: ingenting – ingenting – ingenting havde hun at længes i mod.

I saadanne stunder var Mallis lille barn det eneste, der trøstede hende. Hun kunde sidde lange stunder med det paa fanget. «Du – du – du er det eneste, jeg har i verden –.»

Saa kom faderen: «Nei, gamle jomfruer duer ikke til at holde paa unger engang. – Ungen kvæles, han, naar De holder ham slig. – Tag barnet dit, Malli.»

Olga leverede den lille fra sig uden en lyd; hendes ansigt var stivt som en statues.

Blot en eneste gang gav hendes indestængte følelse sig luft. Malli skjøjte paa hende, at hun gik og længtes efter skogen, saadan saart og dragende. «Skulde vi ikke tage en tur bort i Sønsteby skogene,» foreslog hun. Bare vi to kunde gaa alene, tænkte Olga. Turen blev bestemt; Malli havde saft og vand i en flaske og smaakager i en pose. Bare dette, at Malli ikke spurgte hende tilraads i sit madstel, stødte Olga; hun havde jo spurgt hende om alt før, hvorfor gjorde hun det da ikke nu?

Det var at gaa over bakker og moer, et langt stykke træløs udmark, og der oppe begyndte skogen, stor og høitidsfuld. Olga kastede sig ned og pustede ud: «Hvor deiligt, – hvor deiligt –.»

Men Sørsdahl var blevet tørst. «Har du korketrækkeren, Malli?»

«Nei, den har vel du?»

«Nei.»

Ja, Malli havde den ikke. Sørsdahl blev med en eneste gang heftig, disse pludselige, rasende vredesudbrud, der forfærdede Olga.

«Fa'n til kjærring til at glemme,» hvislede han mellem tænderne. Olga hørte, han skar tænder; han greb et glas og gik indover skogen for at finde vand. Det var, som graaden vilde op i Olga; men ikke en muskel bevægede sig i Mallis

ansigt. En for en tog hun smaakagerne op af posen og lagde dem paa en tallerken.

«At du kan, – at du kan være glad i ham, –at du holder ud at leve med ham –.» Olgas stemme brast ved de sidste ord.

Men Mallis øine dengang glemte Olga aldrig. Hun saa paa hende, bare saa, ikke et ord kom over hendes læber. Der var sorg i dem, ordløs smerte; men det var ogsaa fasthed, der talte om, at kampen maatte strides ud. Hvor længe de stirrede paa hinanden, vidste Olga ikke; men hun sænkede først sine øine.

Der kom Sørsdahl tilbage.

«Fandt du noget vand?» spurgte Malli rolig.

De sad høit; det vide landskab laa under dem i sommersolens hede glans, smaa gaarde med dyrket mark af grønt rundt husene, den brune, stenede udmark, den graa vei over lange, stenede moer, men intet vand. Det var saa underlig stængt, uden liv. Som altid, naar hun saa vidt, kom længselen over Olga. Hun troede, det var efter Gud, hun længtes; havde nogen sagt hende, at det var efter kjærlighed – livets skinnende, jublende kjærlighed – var hun maaske blevet vred.

«Kommer der ikke saadan længsel over dig, Malli?» hviskede hun tilslut.

«Jo, efter Lillegut,» sagde Malli hurtig og reiste sig. «Kom saa gaar vi hjem.»

Den næste dag, da Olga opholdt sig paa sit værelse ovenpaa, hørte hun Sørsdahls stemme gennem den aabne dør nede fra gangen. «Naar hun tjener saa meget som fem og tyve kroner maaneden, var det nu ikke formeget, om hun betalte noget for sig, saalænge hun giver sig til her,» sagde han. Der kom et utydeligt svar fra Malli inde fra kjøkkenet. «Jasaa, synes du ikke fem og tyve kroner maaneden er meget for et fruentimmer?»

Olga lukkede døren; hun vilde ikke høre mere. Saa han syntes, hun blev for længe? – Ja, selv havde hun rigtignok heller ingen lyst til at blive længer; han maatte bare ikke tro det. Og stakkars lille Malli havde jo ingen mening længer. Hun gav sig med en gang til at pakke ind. Aa, med hvilken glæde hun havde pakket sine ting ned derinde i byen; hun huskede hvert stykke, hun havde lagt ned, – i sin store længsel efter Mallis hjem.

Hun stod og saa udover sletten fra kvistvinduet:

Ingenting – ingenting havde hun nu at længes imod – – –

Malli sagde ikke stort, da Olga erklærede, at hun maatte reise.

«Ja, du kan vel ikke være længer fra din post.»

«Jeg synes saamæn ikke, De kan klage paa principalen, saa pas lang ferie De har havt,» sagde Sørsdahl.

Kariolen stod for døren; Malli stod paa vogntrinnet, omfavnede Olga atter og atter og græd ved hendes skulder.

«Naada, kjærring!» sagde Sørsdahl, «de faar da komme sig afsted engang.»

Da Olga var et stykke borte paa den lange, lige landevei, vendte hun sig om; der stod Malli endnu midt paa veien og vinkede efter hende; Sørsdahl var ikke at se. Malli hævede begge arme og vinkede; Olga vinkede igjen, blændet af taarer. Saa reiste hun.

Da hun pakkede op sin kuffert inde i byen, græd hun over nogle madvarer, som Malli, hende uafvidende, havde lagt ned der fra sit tarvelige, lille kjøkken.

Men den forskjjel var det dog fra før, hun reiste til Mallis hjem, at hun nu i ensomme, fortvilede stunder ikke mere tænkte paa stupet deroppe i bygden, men paa Mallis lille barn, som lignede hendes egen moder. Hvorledes det kunde gaa for sig, at det lille barn kunde give hende nogen glæde, det skjønte hun ikke; men hans første smil havde hun faaet. Malli havde sagt, at han aldrig havde smilet til nogen, før til hende, og engang havde det lille uskyldige barn strakt sine arme mod hende. Og det kunde Olga aldrig glemme. Paa det smil og de smaa arme levede Olga Hoch alene derinde i den store by. Det var dog noget at elske, noget, hun ogsaa havde paa jorden, – men som dog, naar alt kom til alt, slet ikke var hendes.

Og høsten kom med søle opover anklerne og sur, høstlig vind rundt gadehjørnene. Den trængte ind gjennem butikkens store vinduer, mellem de røgede skinker og i store, raakolde gufs, hver gang døren blev aabnet. Olga sad med tandpine i sit kassereraflukke og stak de gule lapper paa den spidse stage. En af hendes fortænder havde faaet et hul, og Olga havde ikke raad til at plombere den nu; den fik vente til efter jul. Men formodentlig vilde ikke tanden vente, – uden tænder, med graat haar ved tindingerne og blaafrøse, sprukne hænder i de grove pulsvanter – og dog sad ogsaa hun der med længsel i sin sjæl efter kjærlighed og livets jublende glæde!

Hun saa ned paa sine hænder, strøg dem mod hinanden, saa hun kjendte deres ru, haarde flade; saa hviskede hun næsten høit:

«Jeg mener, jeg er gal! – At jeg alligevel kan sidde og tænke paa sligt!»

Om sommeren.

Sanatoriets brede veranda var fuld af damer. De sad paa gelænderet, i trapetrinnet og i dørkarmen, – lyse, hvide sommerkjoler alle steder. Den hele veranda i en latter og passiar, den svage solgangsvind fra sjøen gav smaa, lystige smeld i den rød- og hvidstribede markise, medens solen brændte paa den hvide singel udenfor verandaen og paa det nyanlagte, tynde parkanlæg nedover de skraanende marker. Nedenfor laa fjorden, man saa den milevis opover og nedover, skinnende og stille. Dampskibene pilede afsted, – de store, udenlandske med grønne skrog og røde skorstene med de mægtige røgsøiler i en lang stribe efter sig, – de smaa trækbaade, der pustede og stønnede, trak to-tre seilskibe efter sig og saa ud, som de ikke kom af pletten, dampskibe paa kryds og tvers, grønne jagter med brune seil, og brune snekker med hvide seil, der seg stille udover det blanke vand. Og dampskibspropellernes taktfaste slag gennem sommerdagens stilhed lød op til den brede veranda.

Der sad en ung pige i rød hue, blaa kjole og røde sko paa verandaens gelænder. Hun slog de røde hæle mod hinanden.

«Sig, hvor er alle herrer henne om sommeren?» sagde hun pludselig, – «én kan komme, hvor én vil, paa sanatorier og badesteder og bondegaarde, nede ved kysten og oppe i fjeldene, – bare damer, – damer, – damer alle steder –.»

«De forsøgte maaske fjeldet ifjor, frøken Rasch,» sagde en ældre, mørkhaaret frøken med meget smaa, indgroede øine, – «og iaar sjøen med samme uheldige resultat.»

Frøken Rasch lo, saa man saa hende langt ned i halsen, og satte hagen frem, som hun pleiede. «Ikke for min skyld, frøken Bredal, jeg finder mig briljant uden herrer, jeg, ha – ha.»

«Jeg synes altid, herrer gjør en viss forstyrrelse,» sagde frøken Anthonissen nede fra trapetrinnet, «det er roligere og hyggeligere, hvor damer er alene.»

«Og kjedeligere, ha – ha – ha,» lo frøken Rasch. Frøken Anthonissens ansigt

var ingenting at sige paa, næse, hud og øine i den skønneste orden, men vendte man sig bort i to minutter, havde man glemt det hele.

«Damerne glemmer jo, at vi har et eksemplar af det sterke kjøen, – studenten,» – sagde frøken Ely, hun sad i dørtrinnet og holdt de smale, hvide fingre foldede om knæet, hendes rappe, kvikke øine fulgte dampskibene nede paa fjorden.

«Uh,» – sagde frøken Rasch oppe paa gelænderet, de røde hæle gik fortere og fortere mod hinanden, – «nei tak, undselige herrer er værre end ingen, og denne er jo som et uhrverk til og med, fire minutter før otte op, otte og en halv frokost, elleve et glas melk, tolv en kjeks, halv tolv den vei, og halv to den vei, og i vedskjulet sidder han paa en vedstabe klokken 5.

«Ja, – men han maa dog øiensynlig have en viss interesse for Dem, siden De har studeret hans veie saa nøie,» sagde frøken Ely leende.

«Ja, hvad har jeg andet at gjøre, da?» sagde frøken Rasch og lo igjen.

Provstinde Holm sad i verandaens luneste krog med et brunt sjal om de runde skuldre, havde drukket sin tredje kop kaffe, og det saa nu ud til, at hun havde lyst til at lette sit hjerte med en eller anden bemerkning.

«Holm og børnene», – begyndte provstinden, men frøken Bredal overhørte hende fuldstændig. «Saavidt jeg forstod vertinden, var det idag den spanske konsul var ventende,» sagde hun; glæd Dem, frøken Rasch, Deres udlændigheds dage er talte.»

«Uh, frøken Bredal, – De kjeder Dem, De ogsaa, – men du store, kinesiske, – der har vi ham –.»

Der kom en vogn hurtig kjørende borte paa veien og svingede ind paa den aabne, singelstrøede plads foran verandaen. Og en liden, graahaaret, overmaade soigneret herre hoppede ud. Alice Rasch stirrede, saa hendes øine blev kuglerunde. «Graat haar,» hviskede hun bag til de andre og vendte øinene mod himmelen, som om hun gav sig komplet over. Den nyankomne herre bukkede artig for damerne. Han var meget lysklædt, med rødt lommelørklæde, gule sko og en lys filthat. Vertinden kom tilstede, nok en dyb kompliment. «Jeg er konsul Bodom,» – vertinden foran og han efter op ad trappen.

«Du verden,» sagde frøken Rasch, og hen des latter trillede udover, – «han er jo gammel,» hun var nede og inspicerede hans tøi. «Auguste Bodom staar her,»

– aa, for et dræbende slag, – «det maa være konens navn, – han er gift, frøken Bredal, – han er gift, frøken Ely, – alt haab er ude –.»

«Frøken Rasch, da,» sagde frøken Ely alvorligt, «er De rent tullet?»

Og nedover gik hele flokken for at bade, de kulørte badedragter og haandklæder svingede i luften, en lang, broget rad mod hasselkrattet i det høie græs nedover jordet. Alice Rasch sang, saa det trillede opover:

«Aldrig jag giftar mig,
det är at sälja sig –»

«Gener Dem ikke,» frøken Rasch,» raabte frøken Ely ironisk efter hende.

Provstinde Holm havde faaet fat paa den lille fru Mordt, og «Holm og børnene» kom øieblikkelig paa bane. Og lille fru Mordt snakkede om Kina, for der var hendes mand.

Men frøken Ely vilde ikke bade, saadan bading i flok og følge var hende imod, hun satte sig ind i det aldeles overgroede lysthus, i den friske, fugtige duft af jord og løv, hvor store, grønne mark dumpede én ned i hovedet, lagde benene op paa bænken og lukkede øinene. Saa strakte hun hænderne op over hovedet: «Ak ja,» – aabnede derefter pludselig øinene, – der stod konsul Bodom i lysthusets aabning. Han var kommet i straahat og bukkede dybt.

«Undskyld tusen gange, frøken, – forstyrrer jeg?» – et dybt buk, – «jeg er konsul Bodom fra Spanien.»

Frøken Elys ben kom temmelig hurtig ned af bænken. «Her ser saa indbydende friskt ud i denne hede, – I giver jo ikke de sydlige lande noget efter med hensyn til varme, min frøken, – tillader De, at jeg tager plads?»

Frøken Ely tillod det, hun følte, at hun rødmede og ærgrede sig; hvorfor skulde hun føle sig generet ligeoverfor denne fremmede; saa begyndte hun at tale fort og raskt for at skjule sin generthed. Konsul Bodom legede med sin stok og saa paa hende. Det var en mand maaske opimod de seksti, det graasprængte haar krusede sig ved ørene, med graa, velpleiede whiskers, unge, skarpe øine og en frisk hudfarve. Og soigneret til det yderste.

Han var kommet derved for at fiske og seile. Hans yacht kom formodentlig imorgen, skulde blot pyntes paa en smule. Og det var jo en behagelig overraskelse, at her var saa mange damer. Han talte meget, havde været i

Spanien i 30 aar, – «deiligt liv, frøken, men,» – og han trak paa skuldrene, – «hjemmet drager én, man maa hjem, om ikke for andet, saa for at sidde paa en grøn bakke og græde eller komme ud i en gammel pram og fiske hvitting. Har De ligget ude paa fjorden her saadan en speilblank, drømmende aften og fisket de smaa, sprellende hvittinger, frøken?»

Frøken Ely likte ham; de blev siddende der længe, saa længe, til man paany hørte de badende damers latter og snak opover markerne. Da syntes hun, at hun havde kjendt konsul Bodom i dagevis.

Frøken Ely var 32 aar, men saa yngre ud. Hun var høi og spæd, blond, og med et skiftende ansigtsudtryk. Var hendes ansigt i ro, saa hun trist og træt ud, med blaa ringer under øinene, i et sekund kunde saa det hele forandres til spillende liv, øine og smil straaledede sammen, til det hele igjen forsvandt lige saa pludselig, som det kom, og det trætte kom der igjen, sterkere end før. Hun klædte sig vakkert, stilfuldt, men med sterke farver. Elisabeth Ely var forældreløs og havde været folkeskolelærerinde i 10 aar.

Om hendes arbeide interesserede hende? Aa ja, forsaavidt at hun med det tjente sit livs ophold, – «men havde jeg penge, var jeg økonomisk uafhængig, gav jeg hele skolen en god dag,» sagde Elisabeth Ely, «ikke det mindste suk skulde jeg drage efter disse børn, – disse velsignede, kjedelige, umulige unger, – efter disse ensformige skoleværelser og disse lange, kolde korridorer, hvor jeg stivner til is baade udvendig og indvendig. Der er lærerinder, der elsker skolen for dens egen skyld, – aa Gud, jeg vilde hade den, var det ikke for de hundred kroner maaneden.»

Hvad hun da vilde foretage sig, hvis hun kunde gjøre, hvad hun vilde?

«Aa, – ingenting, – bo paa landet og seile og fiske og reise tilsjøs, paa langfart, reise til Japan og New-Zealand, – og aldrig komme hjem igjen.»

Hun havde sit hjem hos to gamle tanter. Eller maaske rettere, de havde sit hjem hos hende, da hun for en stor del underholdt dem. Men da saaledes hendes løn skulde deles paa flere, var de nødt til at indskrænke sig, de boede tarveligt i en udkant af byen og havde et lunt, lidet hjem paa 3 værelser ud til en gammel bortgjemt have bag et høit graat, forfaldent gjerde. Mod tanterne var Elisabeth Ely hensynsfuldheden og godheden selv. «Gud, jeg skal jo blive en saadan enslig gammel en selv,» sagde hun ofte. Ikke et øieblik glemte hun det, og de gamle

tanter elskede hende. I ferien var hun saa kommet her ned for at samle kræfter og faa se sjøen.

Elisabeth Ely havde let for at skaffe sig venner, – venner, der elskede hende til sværmeri, – dette skiftende, vanskelige, at de aldrig vidste, hvor de havde hende, var en del af hendes charme. Hun kunde være det blødeste, vakreste paa jorden og saa dagen efter afvisende, – hun trængte dem ikke. Nogle dage efter kunde hun saa tigge om, at de vilde holde af hende – bare lidet, lidet gran.

Hun likte sig dernede ved fjorden. Bare himmel og sjø, hvor hun saa hen. Hun kunde sidde nede paa stenene lige ved sjøen, saa hun maatte trække sin kjole op for ikke at blive vaad; – i timevis kunde kun sidde saadan med hatten af, medens vinden blæste hendes pandehaar ret tilveirs.

Saadan var Elisabeth Ely.

Konsul Bodom blev med en eneste gang sanatoriets midtpunkt. Provstinden talte med ham om Holm og børnene, fru Mordt snakkede om Kina, frøken Anthonissen snakkede pent og damemæssigt om ingen ting, og selv frøken Rasch tilgav ham det graa haar. Det er merkeligt, at der findes herrer, der falder i alle, absolut alle damers smag. Disse herrer maa være artige, meget artige, bukke meget, være soigneret i sin klædedragt, meget blid i øinene og fremfor alt lade, som om den kvinde, han netop taler med, interesserer ham fremfor alle andre. Har han saa til og med formue, har natten ikke saa mange stjerner som de tanker, der ødsles paa ham.

En saadan mand var konsul Bodom. Og han var ikke gift; det var hans forfranskede fornavn, der havde narret frøken Rasch.

«Han er en fuldendt kavalier,» sagde frøken Bredal og kneisede. Det laa i hendes mine: Jeg kan bedømme det.

Konsul Bodom henvendte sig altid til hende i vanskelige samtaleemner ved bordet, om luftens sammensætning eller statsøkonomi og lignende.

Frøken Bredal kjendte ligesaa lidt til disse ting som en liden kattepus; men hun vidste at sno sig, og det smigrede hende, at konsul Bodom troede, hun vidste besked paa, under hvilken breddegrad Bilbao laa.

Frøken Anthonissen var af den slags unge damer, der fortæller endeløse historier uden point, om hvad papa sagde i den og den anledning, og hvad mama saa svarede, og hvad hun selv havde tænkt. Men hun fandt i konsul Bodom en

meget interesseret tilhører. Han havde en fin liden cigaret mellem læberne; de smaa gule sko laa overkors, medens han ufravendt betragtede frøken Anthonissens daddelløse, ordentlige profil. Af og til tog han op en liden kam og kjæmmede sine whiskers.

Konsul Bodom havde været paa sanatoriet i akkurat fire dage, da frøken Ely og han en dag spaserede en tur. Frøken Ely plukkede bringebær i stenrøserne ved veikanten. «Vil De have nogle, konsul?» Hun bød ham de fristende bær i sin smale, hvide haand. Han tog hele haanden med bærene og holdt den fast nogle sekunder. «Jeg tager nok mere, end jeg bliver tilbudt,» sagde han sagte. – Du er vist en god, gammel kurtisør, tænkte Elisabeth. Længer inde i skogen tog de plads paa en trærod. Han skulde vise hende nogle behændighedskunster, men kom herved til at rive hendes haand tilblods.

«De søde hænder, – de søde hænder! – Tilgiv mig, tilgiv!» – Han kyssede hendes hænder, klappede dem, «tilgiv mig!» og kyssede dem igjen.

«Kjære, det gjør da ingenting,» sagde Elisabeth koldt. Kanske jeg bør være mere forsigtig ligeoverfor ham, tænkte hun; – men det er maaske hans udenlandske maade. – De bruger det kanske saaledes i Spanien.

Men hun tænkte mere paa konsul Bodom efter den dag, end hun før havde gjort. Og hun lagde ogsaa merke til, at han fulgte hende overalt. Hun smilede af det. «Det er jo latterligt.» Men hun morede sig alligevel, naar de kom alene. Hans yacht var kommet derved, en fin, elegant, hvid lystbaad med blaa vimpel og navnet «Mercedes» i guld paa siden. Han havde en brunbarket sjømand i en flad, blaa hue til at styre den. De havde været ude nogle gange og prøvet yachten, de to. Oppe fra sanatoriet blev saa «Mercedes's» hvide seil fulgt med stor interesse. Elisabeth havde med den største freidighed holdt den i kikkerten den hele tid: «Jeg ser konsulens graa hoved, kom her og se.» Men i de sidste dage var denne hendes freidighed lidt forsvundet; hun brydde sig ikke netop om, at de andre damer skulde se, at hun stod der i kikkerten og stirrede efter konsulen. Ikke en eneste gang saa hun efter ham, naar han var ude; men hun vidste ikke desto mindre meget godt, hvor henne paa fjorden «Mercedes's» hvide seil netop befandt sig.

Der var maaneskin. Augustmaaneskinnets klare, drømmende stilhed over de vide marker, over fjorden og over granaaserne ind mod land. Hele selskabet var

efter aftenstid vandret ned til sjøen. Der nede blev de siddende paa de store stene. Konsul Bodom og frøken Ely sad paa en flad sten alene. Fjorden laa sort med den brede, maaneglitrende stribe. Der gik et dampskib forbi: de røde og grønne lanterner mod den dunkle himmel og maskinens taktfaste, stødige slag var ligesom lige ind paa dem. Og sjøen skvulpede sagte mod land.

«Her er deiligt,» sagde Elisabeth, «det er saadan en sommeraften, én kan længes efter hele vinteren.»

Hendes haand laa paa stenen. Med én gang følte hun, at konsulen lagde sin haand op paa hendes. Hun blev siddende urørlig. Jeg burde vist tage min haand væk, tænkte hun gang paa gang; men saa vilde hun ikke lade, som hun tog det mindre uskyldigt end han. Og hun lod den blive liggende, og konsul Bodoms haand trykkede den fast.

Frøken Rasch sang dæmpet: «Aftenen er stille.»

«Hvor dog maanen vækker længsler,» sagde frøken Bredal.

«Nei,» sagde Elisabeth pludselig, «nu vil jeg gaa.»

«Aa, at De kan ødelægge denne fortryllende stemning,» sagde frøken Bredal. Men da først én gjorde opbrud, gik de dog alle. Veien op fra fjorden gik gjennem et tæt hasselkrat. Elisabeth vidste ikke, hvorledes det gik til – det var aldeles ingen beregning fra hendes side –, men konsulen og hun blev de sidste. Han gik langsommere.

«Vil De ikke tage min arm, frøken?»

«Nei tak.»

«Jo, gjør mig den glæde. – De aner ikke, hvor lykkelig jeg er over at være kommet hid, frøken Ely.»

Der var noget saa hjerteligt i hans tone. Igrunden er det bare affektation af mig ikke at tage hans arm, tænkte Elisabeth og lagde sin arm i hans. Han trykkede den op til sig.

«Hvor dog skjæbnen undertiden kan være én huld, frøken. – De aner ikke, hvor sterkt jeg følte mig tiltrukken af Dem den første gang, jeg saa Dem paa verandaen.»

Frøken Ely følte en lille, bitte smule skjælven indvendig; saa lo hun af sig selv igjen og sagde et par henkastede ord. Han forsøgte at faa fat i hendes haand og

tog og gjemte den ind i sin. Gjennem hasselkrattet gik de saaledes tause begge to. Men straks de kom ud i maaneyset, trak Elisabeth hastig, sin arm til sig.

Hun sov ikke paa længe den nat. Aa, hvor hun ærgrede sig over sig selv og var rasende paa konsul Bodom. At hun skulde have tilladt ham at holde hendes haand slig, – og at hun havde trukket sin haand til sig, straks de kom ud i maaneyset. Hvorfor kunde hun ikke simpelthen have spaseret videre og holdt ham under armen. Som om hun skulde have nogen hemmeligheder med den fremmede mand. Hvad maatte han tænke om hende?

«Jeg tror, jeg er lidt tullet,» sagde hun næsten høit i nattens stilhed, «at jeg tillader ham saadanne friheder; men nu skal det være slut, – jeg vil lade, som jeg aldeles ikke ser ham imorgen.» Med den beslutning sovned Elisabeth Ely.

Hun løftede ikke sine øine fra tallerkenen ved frokostbordet den næste dag og var taus som en sfinx. Efter frokosten tog hun sit arbeide og satte sig mellem provstinden og fru Mordt. Et lidet blik overbeviste hende om, at konsulen iagttog hende. Ja, netop saadan skulde han have det; den slags uforskammetheder skulde hun have sig frabedt. Konsul Bodom satte sig imidlertid ligeoverfor de tre damer ved verandabordet og begyndte at fortælle om Spanien. Han fortalte godt og med liv; det var om tyrefegtninger og spanske nationale danse. Han dansede sogar nogle pas bortover verandaen. Elisabeth saa ikke op fra sit arbeide, uden naar det var absolut nødvendigt for ikke ligeoverfor de andre damer at synes aldeles uhøflig. Men hun følte hans øine paa sig.

Siden gik hun straks op paa sit værelse. Over middag hørte hun latter og sang i salonen. Det var frøken Rasch og konsul Bodom. Hun sad ved pianoet; han tæt op til hende, saa hende ind i øinene og lo. Elisabeth saa gennem vinduet ud til verandaen, at han hviskede noget i Alice Raschs øre, og at hun puffede lidt til ham.

Elisabeth løb ned ad verandatrappen og ned til sjøen. Aa, hvor lei hun blev af sig med en eneste gang. Ligesom noget af en fortvilende følelse. Hun gik ned til stranden og satte sig lige ved vandet, som hun pleiede. Hvorfor ialverden tog hun sig saa nær af dette? At hun kunde blive saa lei af sig, fordi om den gamle kurtisør hviskede noget i Alice Raschs øre! Hun havde jo intet – aldeles intet – med ham at gjøre, – og hun var jo igrunden rasende paa ham fra igaarftes. Ja, hun var rasende, – hun bankede med sin haand mod stenen, hun sad paa; hun

var vred paa ham, – men endda. – Hvorfor ialverden skulde han hviske saaledes til den lille, jaalede Alice Rasch. «Det er ingenting ved ham, naturligvis,» sagde hun ganske høit ud over sjøen.

Hun blev siddende der længe; der blæste en storm fra sydvest, og vandet gik skumhvidt næsten helt ind til hendes fødder. Saa flyttede hun sig i læ af nogle fjeldstykker, satte sig i det gule, vindtørre græs og foldede hænderne over knæerne, som hun pleiede.

Saa kom refleksionen. Elisabeth, – du er vel ikke forelsket? Langt fra! Jo, du er, – du er jaloux. Langt fra! For hvert «langt fra» stødte hun hælen haardt mod det gule græs. Jeg kan bare ikke udstaa, at han skal gaa der og hviske hende komplimenter ind i øret. – Saa en liden stund efter: Elisabeth, du er latterlig, – husk, du er to og tredive aar, – og han har graat haar, – gjør dig ikke til latter hverken for dig selv eller andre!

Der kom nogen ovenover hende ned ad fjeldet. Hun saa op. Det var ham. Da hun saa ham paa frastand, tænkte hun : Er det virkelig denne graahaarede, gamle mand, jeg sidder her og tænker paa, – og er lidt ulykkelig over?

«Sidder De her? – og som jeg har ledt efter Dem.» Han satte sig ned lige foran hendes fødder.

«Sig, er De vred paa mig, frøken?» Hun forsøgte at møde hans øine. Kunde først ikke, men lidt efter lidt blev hendes blik fastere, og de saa hinanden ind i øinene. «Gud velsigne Dem,» sagde han pludselig, «hvor det er underligt, at man kan støde paa et menneske, der saa helt og udelt faar ens fulde sympathi.»

Det havde ærgret hende før, og hun følte det nu igjen, at hun aldrig rigtig vidste, hvad hun skulde svare ham. At tage hans ord for den ungdommeligste kurtise og le dem bort med spøg og spektakel, som hun havde gjort i sin ungdom, – det kunde hun ikke, – han var for gammel, og hun var for gammel; det vilde blevet noget uværdigt i det for dem begge. Men paa den anden side at lade, som hun tog hans ord for alvor, lade ham merke, at hun lagde mere i hans ord, end han maaske selv gjorde, nei, – nei, det vilde hun dog ikke.

«Blev De fornærmet paa mig igaar, frøken Ely –?» fortsatte han, «paa min ære, det var det sidste, jeg vilde gjøre, at fornærme Dem.»

Hun saa paa ham, og hun følte, hvor hendes hjerte droges mod ham. «Det er noget saa hjemligt ved Dem,» vedblev han, «jeg føler det, bare jeg sidder saadan

ved siden af Dem.»

«Det var godt gjort at faa en hjemlig følelse i denne storm,» sagde hun let.

«Men De sidder i ly,» sagde han, – og førend hun vidste af det, lagde han sit kind mod hendes hænder, som hun endnu holdt foldet om knæet.

«Nei, konsul Bodom, sagde hun stille, «ikke gjør det.»

«Kan De ikke unde en stakkars vildsom mand en følelse af ro og hvile,» sagde han sagte.

«Nei, – nei,» hun reiste sig hastig og begyndte at klyve opefter fjeldet; vinden tog i hen des klæder og haar; de kunde ikke høre hinandens stemmer mere, stormen tog lyden og bar den ud over fjorden. Da de kom i ly, begyndte de at tale om de store, violette tidsler ved veikanten.

«Der har vi jo konsulinden,» sagde frøken Bredal, da Elisabeth en stund efter traadte alene ind i salonen, hvor flere damer netop befandt sig; «tør vi spørge, om konsulinden følger med til udlandet allerede til høsten?» De lo alle. Men Elisabeth kunde ikke gaa med paa spøgen. Bare for otte dage siden havde hun kunnet gjøre det, men ikke nu, – ikke for alt i verden.

Pludselig slog det Elisabeth, hvor forandret frøken Bredal var blevet mod hende de sidste dage. Hvad gik der dog af hende? Naar det var hende muligt, kom hun med et bittert udfald mod Elisabeth, – ligesom saa spottende. Og frøken Bredal og Elisabeth var dog dem, der fra først af havde sluttet sig mest til hinanden. Det var ikke den gamle hygge i deres aftenture mere. Hvilket thema Elisabeth saa bragte paa bane, førte frøken Bredal det tilbage til konsulen. Og konsul Bodom kunde Elisabeth netop ikke tale om, – mindre og mindre for hver dag.

«Jeg skal sige Dem, frøken Ely, det er en mand uden principer,» sagde frøken Bredal strengt.

«Ja, jeg kjender ham jo ikke stort.»

«Jeg kan ikke udstaa hans blik,» sagde frøken Bredal.

«Jasaa, – jeg synes da, De har talt med ham som alle vi andre.»

Frøken Bredal kneisede: «Nei, jeg har altid sagt, at det er noget af en havmand ved det menneske –.»

«Uh, frøken Bredal –,» Elisabeth maatte le mod sin vilje.

Det havde regnet den hele eftermiddag; nu var det et lidet ophold. Luften var tung og graa, de fine sandede veie var vaade med dybe, sølede hjulspor, den vilde timian duftede sterkt langs grøftekanten, og rognetrærne ved veien duschede én i nakken ved den mindste berøring. Elisabeth og konsul Bodom havde gaaet bortover veien; nu stod de stille og saa udover fjorden, hvor taagen langsomt drev udover. De havde ikke talt paa en tid. Som regel gik de i det sidste ofte ganske tause.

«For en underfuld ting dog kjærligheden er,» sagde konsul Bodom pludselig. Elisabeth studsede ikke engang, det var, som hun havde teenkt paa det samme.

«Ja,» sagde hun stille og ligefrem. Og denne gang ærgrede det hende ikke, at hun ikke vidste andet at svare ham, – det var, som der intet andet svar behøvedes.

Men fra den dag vidste Elisabeth ved sig selv, at hun elskede ham. Skjønt, elske, – nei, det var saadant et sterkt ord, – nei, ikke elske, – men like ham, – like ham fremfor alle andre. Og tomheden og graaheden forsvandt med en eneste gang af Elisabeth Elys liv. Hver dag var ny. Alle hendes gamle, mismodige tanker var som blæst bort; at dog livet havde gjemt en saadan glæde endnu for hende!

For han elskede hende; hun følte det. Om hun ikke saa ham, – hun følte det, naar han kom i hendes nærhed.

Hun sov ikke mere saa roligt om nætterne, laa vaagen og tænkte op igjen og op igjen alt det underfulde, som dagene bragte. Saa kunde hun pludselig le af sig selv: Nei, jeg er gal, – det er bare noget tøv altsammen, – han bryder sig ikke om mig, – kanske det er noget, jeg indbilder mig, det hele, at jeg ogsaa liker ham, – og kanske han ligner en havmand en bitte liden smule. Hun kunde gaa ned til frokosten med den tanke: Uh, den gamle kurtisør, virkelig vil jeg ikke se at komme væk fra dette, – og saa havde hun ikke talt med ham i fem minutter, før hun intet andet tænkte paa i verden.

Men det merkelige var, at hun følte sig mere mild og blid, end hun paa lange tider huskede at have været. Hele verden var saa deilig; hun fik saadan stor trang til at være snild. Hun kunde nu i timevis sidde og høre paa provstindens beretninger om Holm og børnene, uden at det trættede hende; frøken Anthonissens historier om, hvad papa havde sagt for merkelige ting, døiede hun meget bedre, ja, selv den hypokondre student tog hun sig af og morede sig ved at

tale til ham.

Konsulen havde bedt alle damerne med ud paa en seiltur med «Mercedes.» Det var en solblank dag. «Mercedes» laa nede ved den lange stembrygge og vuggede i dønningerne med flag og vimpel og de hvide seil oppe, og nedover de lange, skraanende marker kom det hele følge med plæd og kurve, hvorfra lange flaskehalse tittede op. Konsulen var i et ypperligt humør, som en gut, sang spanske lystige omkvæd, og stod paa den spidseste sten med sine bitte smaa, lakerede støvler og hjalp damerne ombord. Elisabeth forstod straks, at han arrangerede det saa, at de kom ved siden af hinanden i baaden. Tæt op til hinanden sad de alle sammen i det lille aflange rum midtskibs.

«Det kommer an paa, om han ikke frsker paa udover dagen,» sagde baadsmanden med den flade, blaa hue.

«Desto bedre,» sagde konsulen. «Desto bedre,» raabte alle damerne.

«Ja, for han har ikke været at stole paa de sidste dage,» sagde baadsmanden. Vinden tog i det store seil; de satte udover fjorden. Elisabeth følte sig mere bevidst lykkelig, end hun kunde huske, at hun nogensinde havde været. Det var sommeren og det var solen, og denne jublende, frie følelse ved seiladsen, og – og – det var ham, der sad her lige ved hendes side, tæt op til hende. Hun blev muntre, end hun pleiede, rent overgiven glad med pudsige indfald; hun satte liv i det hele. Med én gang følte hun, at konsul Bodom greb hendes haand og trykkede den sterkt, næsten knugede den, useet af alle de andre. Elisabeth blev med én gang stille. Hun likte det ogsaa, men maaske det dog ikke netop var en agtelsesfuld maade, han her behandlede hende paa. Hun forsøgte at trække sin haand til sig, men kunde ikke faa den løs, useet af de andre.

«Hvad gaar der dog af Dem, frøken Ely?» blev der spurgt. «De er bleven saa stille, – er De sjøsyg?»

Det friskede paa, som baadsmanden havde sagt; sjøen gik høiere, baaden lagde sig mere over; frøken Rasch jublede høit for hver ny sjø. Og konsulen lod champagnen knalde, vinden smeldte i det store seil, og det friske, hvide skum stod høit over forstavnen. Baadsmanden begyndte at tale om at vende, men det fandt ingen an klang hos selskabet. «Nei, bare ud til den odde, –og den odde –og den odde –.» Det blev overskyet, solen var borte, og sjøen gik høiere for hvert minut. Pludselig sprutede en eneste stor sjø over det hele dæk. Der blev et skrig:

«Konsul Bodom, er det farligt? – Lad os vende! – lad os bare vende – –!»

Det tunge seil blafrede sterkt i den voldsomme vindbyge; baaden laa i til langt over vandgangen. Konsulen sprang forud for at hjælpe baadsmanden, og alle damerne klamrede sig fast og skreg i, naar sjøerne kom. Konsulen og baadsmanden strævede med topseilet, der maatte ned; hattene blæste af damerne, haaret blæste dem om kinderne, og sjøerne slog over dækket.

«Dette er vor sidste stund!» raabte frøken Bredal, hun lagde hovedet bagover og gav sig øiensynlig Gud i vold. Men da de andre damer saa, at frøken Bredal gjorde det, blev de først for alvor bange.

Elisabeth havde aldrig følt frygt paa sjøen; hun satte sig op paa dækket, holdt den ene arm om masten og stirrede ud over de hvide, skumdækte bølgetoppe; – nu var det netop jublende morsomt.

«Bodom! – Bodom!» raabte frøken Bredal, «kom herved til os.» Det blik, hun sendte op til konsulen, der stod paa dækket, røbede for Elisabeth med én gang hendes hemmelighed. Det var et hundetro, ydmygt blik, som Elisabeth aldrig glemte. Hun stirrede paa hende.

Du elsker ham, tænkte Elisabeth, – du ogsaa, – du ogsaa, – og hele frøken Bredals underlige opførsel i de sidste dage stod med én gang for hende. Elisabeth Ely hadede sig selv, der hun sad og saa mørkt ud over den oprørte sjø. Vi stakkars, stakkars kvinder, tænkte hun, der gaar vi hen og giver bort vort hjerte, straks en mand taler lidt venligt til os. Der kom et trodsigt udtryk i hendes ansigt: Men jeg vil ikke dele noget med frøken Bredal, – lad hende tage ham, – gjerne for mig. – Det er dog, som man siger, at det er de gamle piger, der hurtigst forelsker sig. Uh! jeg hader mig selv!

Konsulen var gaaet ned til frøken Bredal; hendes hoved laa mod hans skulder. Ikke et ord mere hørte man om hendes skræk; hun saa næsten lykkelig ud. Er det ikke forfærdeligt, tænkte Elisabeth, der var hun dødsensræd for et minut siden; men naar hun ligger der med sit hoved mod hans skulder, er hun rolig. Gid jeg kunde dø, tænkte Elisabeth, jeg liker ikke livet.

Sjøen gik ikke længer saa høi; de kom ind i smulere vand og var snart hjemme. Men frøken Bredals hundetro, ydmyge blik forfulgte længe Elisabeth Ely.

Hele den næste dag var konsul Bodom i byen. Elisabeth savnede ham og gik

som i drømme. Hvorfor kom han dog ikke? Hun gik der og stredes med sine følelser; det var stunder, da hun elskede ham varmt og fuldt af sit hele hjerte, saa kunde der komme en mistro mod ham op i hende; men – og det var det merkelige – da blev hun rasende paa sig selv, fordi hun likte ham, – aldrig paa ham. Hun sad der alene, saa ud over de vide marker og holdt disse lange enetaler med sig selv, som hun pleiede: Uf! hvad skal jeg gjøre, fordi jeg liker dette menneske saa usigelig? – Jeg er igrunden lidt fortvilet for det, – men, kjære, man er da ikke en saadan bold for sine følelser. – Jeg vil ikke tænke mere paa ham. Og Elisabeth nynnede for sig selv og gav sig til at plukke en buket med markblomster, blaaklokker og prestekraver med lange stilke; saa maatte hun have ormegræs ogsaa, langt, svaiende ormegræs. – – Men han mente dog virkelig, hvad han sagde; det var dog noget godt og trofast ved ham!

Det var begyndt at mørkne udover aftererne. Elisabeth gik alene efter aftenstid markstien ned mod fjorden. I hasselkrattet kom nogen imod hende; en tændt cigar lyste i mørket. Det var ham. Der gik som et stød gennem Elisabeth; saa kom der en jublende let følelse. Han begyndte at tale med sin sonore, behagelige stemme. Han havde været i byen i forretninger den hele dag, men havde længtet udover igjen. – Han elskede dette sted, – han vilde elske det bestandig, – alle de deilige minder, der knyttede sig til det, – at livet dog har en saadan oase i ørkenen. – «Hvorledes har De havt det idag, frøken? – De har vel ikke ofret en stakkar, der maatte være i byen den hele dag, en tanke –?»

Jo, Elisabeth havde da tænkt paa ham

«Tak!» Han greb hendes haand, men slap den straks.

De satte sig ned paa et stengjerde mellem markerne. Det var en usigelig stille aften; efterslaatten af kløver stod i fuld blomst, luften var mættet af den søde duft, og sjøen slog sagte mod stranden. Elisabeth sad lidt lavere end han. Pludselig tog han hende om halsen og lagde hendes hoved op til sig. «Du søde – søde,» hviskede han; det var et øieblik, Elisabeth ikke rigtig vidste af sig selv. «Du er den sødeste, jeg nogensinde har mødt,» kom det igjen sagte ned over hende, – «du er mig dyrebarere end nogen anden, – du aner ikke din magt –.» Han for søgte at kysse hende.

«Nei, Bodom! – slip mig! – øieblikkelig, hører De! – Er De gal!»

«Min egen, kjække pige –.»

Det var nogen, der kremtede; en svag liden lyd borte ved hasselkrattet. Elisabeth sprang op; der dukkede en skikkelse frem af skyggen.

«Det er frøken Bredal!» raabte konsulen med en stemme saa hjertelig, som om den vilde sige: Dig har vi jo netop siddet og ventet paa. «Frøken Bredal, – kom herhen, – her er en deilig hvileplads. – En henrivende aften, ikke sandt?»

«Nei, lad mig ikke forstyrre stemningen,» sagde frøken Bredal, – «jeg agtede mig blot ned til stranden.»

Elisabeth fik ikke en stavelse over sine læber; hun hørte paa frøken Bredals stemme, at hun havde seet det hele. Bodom konverserede paa sin lette maade, men frøken Bredal var ikke at formaa til at sidde ned.

«Saa gaar vi ogsaa,» sagde Elisabeth hurtig.

Nei, dette var det forfærdeligste, hun havde oplevet! Hvad tænkte frøken Bredal om hende? Hun maatte jo være gal, at hun havde ladet Bodom kjærtegne sig slig. Og tænk, hun var to og tredive aar! Det var jo til at dø af skam over, at hun havde opført sig saaledes; – men hun elskede ham – elskede ham; nu var der ingen tvil længer i hendes sind. Imorgen bad han hende blive hans hustru, ja, han havde jo allerede næsten gjort det, – og det trange skoleliv og det lille hjem i den gamle, forfaldne have blev med én gang saa fjernt, – ligesom noget gammelt, forbigangent. Gud fader i himmelen, hvor glad hun var! Ikke mere disse lange, ensomme aar fremover i livet at tænke paa; hun skulde faa et hjem dernede i syden, og han skulde give farve og liv til alle hendes dage. Og Elisabeth Ely stolede paa ham af hele sit fulde hjerte. Hvor dog livet havde bragt hende meget paa tre korte uger!

Da Elisabeth den næste morgen kom noget sent ned paa verandaen, kom allerede frøken Bredal spaserende fra byen. Hun spaserede meget, frøken Bredal, med opheftet kjole og turiststøvler, med afmaalte, bestemte skridt, det ene skridt aldrig længer end det andet. Frøken Bredal kom lige mod hende, og hendes øine skinnede; det var noget hensynsløst over hende, som om hun var opfyldt af en eneste ting.

«Jo, det er nete historier, – yndefulde historier at høre om Deres ivrige tilbeder. Tilfældigvis nævner jeg til en dame inde i byen, at konsul Bodom boede herude. Findes der virkelig damer, der vil være sammen med ham, sagde hun, jeg troede, hans rygte var altfor vel kjendt,» – frøken Bredals øine lynede; – «han

lever et gyseligt liv; der er ingen ende paa alle hans historier, en Don Juan af værste kaliber. – – Ja, jeg maa sige, frøken Ely, at jeg har forbauset mig over Dem mere end én gang,» – frøken Bredal fik med én gang noget fjernt, overlegent i sit væsen, – «at De virkelig vilde tillade ham denslags stormende kurtise; jeg saa jo fra første øieblik, hvilken klasse han hørte til.»

Det gik et øieblik aldeles rundt for Elisabeth, som om hun blev styrtet ned fra en høide. For alt i verden maatte dog frøken Bredal ikke merke hendes bevægelse.

«Folk siger jo saa meget,» fik hun med anstrengelse frem.

«Ja, men dette er notorisk, – notorisk, – kjære frøken Ely. – Husker De ikke den gyselige historie, der gjorde sin runde i byen i vinter; det var en udenlandsk konsul, hed det; – det var ham, – Deres kurtisør. – Jo, De kan være stolt af den erobring, frøken Ely.»

Elisabeth havde hørt den samme historie og blegnede. Hun følte, at hun hadede frøken Bredal. Jeg gennemskuer dig, tænkte hun, – aa, hvor jeg gennemskuer dig, – saadan som vi kvinder er, – blandet sammen af jalousi og retsind og smaa, ynkelige tanker, – og kjærligheden behersker os alle.

«Tak, frøken Bredal,» sagde hun overlegent, let henkastende, «paa saadanne steder, hvor man ikke selv kan vælge sit selskab, kan man jo meget let være udsat for den slags.»

«Ja, jeg syntes, det var min pligt at sige Dem det,» sagde frøken Bredal paa sin side overlegen. «Trods De ikke er ganske ung længer, er der noget troskyldigt ved Dem.»

«Tak!» Elisabeth lo; hun forbausede sig siden over, at hun den gang dog virkelig havde kunnet le. Hun hørte sin egen kolde, klare latter.

Og en af disse underlige følelser af, at man har oplevet det hele en gang før, kom over hende. Ikke et sekund tvilede hun paa sandheden af frøken Bredals beretning. Hun havde jo selv havt en vag følelse af mistro den hele tid, men havde aldrig villet give den rum. Det nye havde draget hende, og hun havde ikke villet se.

Den stygge – stygge Bodom! nei, nei, han var ikke styg – –.

Elisabeth laa paa sin seng; hun havde stængt sig inde paa sit værelse. Var virkelig det hele forbi? – dette deilige, dragende, underlige, – kunde hun ikke

mere være glad i ham, – var han et uværdigt, gyseligt menneske –.

Hun saa elendig ud, der hun laa og stirrede frem for sig: Var der intet mere i livet for hende? Saa en liden stund efter: Men ialverden, med hvilken ret kan jeg stille noget krav til hans moral; jeg vil ikke sørge mig ihjel over det. – Mon jeg igrunden ikke har gaaet hen og forelsket mig i ham af pur kjedsomhed. – – Nei, nei, det er jo det forfærdelige, at jeg endnu elsker ham, endda jeg ved dette om ham – endda – endda –. Hun reiste sig op, gik hen i speilet og stirrede paa sig selv. «Jeg gad vide, om du igrunden ikke er et foragteligt menneske du ogsaa, Elisabeth Ely,» sagde hun næsten halvhøit, – «at du kan like ham trods dette, – og saa har jeg ladet ham kjærtegne mig slig – –.»

Elisabeth satte sig paa en stol og græd sagte, for at ingen i sideværelserne skulde høre hende. Medens hun græd der stille og alene, kom hun til at tænke paa, at der ikke fandtes et menneske i verden, som hun kunde græde ud hos for denne sorg, og saa græd hun endda saarere. Tanterne vilde korse sig over hende, og veninderne vilde foragte hende, – jo, hun syntes, hun hørte dem. Men aldrig skulde han ane noget af alt dette. Det var, som om denne beslutning gav hende kraft, hun reiste sig op og begyndte at ordne sit haar til middagen.

Hun vilde reise straks. Gjemme sig bort hos de gamle tanter bag det høie, graa plankegjerde. Bare hun kom did, vilde alt blive godt. Hvor hun længtes did, saa saart, saa saart! Og ikke længer siden end igaar havde hun jublet over, at hun ikke mere skulde leve sit liv i det lille hjem, hvor dagene var saa ensformige, saa fortvilet ensformige.

Hvor tomt livet var – –!

Hun gik ned til Middagen. Konsul Bodom talte til hende over bordet; hun saa paa ham og svarede ham og undrede sig lidt over, at hun elskede ham mere, naar hun blot tænkte paa ham, end naar hun havde ham her ansigt til ansigt.

Naturligvis skal jeg komme over dette, tænkte hun, – jeg ved ikke noget dummere end kvinder, der gaar og ruger i aarevis over en dødfødt kjærlighedshistorie. – Den slags kvinder er mig en gru.

Hun fortalte, at hun skulde reise.

«Reise!» raabte konsul Bodom, «hvad er det dog for en skrækkelig bestemmelse, frøken Ely?»

Jo, – – et uventet brev hjemmefra, – hun maatte hjem allerede iaften.

Det var damernes badetid, da hendes vogn kom frem, og hun var glad ved at slippe afskedtagningen paa verandaen. Konsul Bodom kom ned ad trappen. Der blev et hurtigt farvel; hesten var ung og livlig og vilde ikke staa stille.

«Kjør forsigtig!» raabte konsulen til kusken. Saa tilføiede han sagtere, saa blot Elisabeth hørte det: «Han skulde blot vide, hvilken værdifuld skat han kjører – .»

– Nogen tid efter mødte Elisabeth Alice Rasch paa gaden. Alice Rasch kom løbende imod hende: «At jeg traf Dem netop nu. – Jeg har været nede og fulgt konsul Bodom ombord. – Hvor sød han er, frøken Ely; vi blev saa forfærdelig gode venner; han skal skrive til mig. Jeg kan ikke tænke mig nogen saa elskværdig som han. – Havde vi ikke en deilig sommer, – frøken Ely?»

«Nei!» sagde Elisabeth Ely haardt. Og hendes hjerte var endnu haardere end hendes stemme.

Tante Gitta.

Der er den forskjel paa den enlige mand og den enlige kvinde, at den første liker at være alene, og den sidste liker det aldrig. Altid er det suk og jammer over, at hun er alene, over denne blytunge ensomheden, over at hun ingen har at elske og ingen, der elsker hende. Men – har saa to saadanne enlige kvinder besluttet at bo sammen og danne et hjem, kan man vædde ti mod en paa, at det gaar galt. Saaledes gaar det ialfald med tante Gitta.

Hun har sine to pyntelige værelser og lillebitte kjøkken, hvor kjøkkentøiet skinner, saa det skjærer én i øinene; hun har sin rundelige livrente og sin maanedspige og er buden bort næsten hver eneste aften i aaret. Der er mangen forslæbt husmoder og mangen enke med en børneflokk, der tænker: Tante Gitta har det da som blommen i et eg.

Men tante Gitta synes ikke det. Aa, Gud der mangler nok meget paa det.

Naar hun har klædt sig paa om morgenen, hvilket er et meget langvarigt og omhyggeligt arbeide, da hvert haar paa hendes hoved skal ligge, hvor det har ligget de sidste firti aar, naar alle hendes utallige smaasager er støvede af, alle de fotografier, hun har staaende oppe, er lagt med retten ned for ikke at blive bleget af solen, alle bordtepper brettede op paa bordene, aviser lagt over skamler,

aviser over puder, over sofaer og stole, saa har tante Gitta intet mere at gjøre for dagen. Intet andet end at gaa og kikke ud mellem sine gardiner, der altid hænger i de samme regelrette folder, efter alle de lykkelige mennesker dernede paa gaden, der ikke er saa alene, som hun er, og dernæst at kjende efter alle sygdomssymptoner i sit spæde, lille legeme; især er hendes lille hoved udsat for de underligste ting. Det er næsebruskbetændelse og øienbetændelse og noget, hun kalder øiengigt. Ja, tante Gitta er ikke aldeles sikker paa, om hun ikke hver dag har et lidet slagtilfælde. Og, hvad der er det sørgeligste og ufatteligste, der findes ikke et menneske paa jorden, der helt ud forstaar hendes lidelser.

Tante Gittas evne til at elske er meget liden; der er maaske et tomt rum i hendes hjerte, hvor denne evne skulde havt sin plads. Der er dog en klasse mennesker, tante Gitta føler en ganske særegen tiltrækning for; det er doktorer. Dem elsker hun næsten allesammen. Hun har prøvet dem alle i miles omkreds, krammet sine skrøbeligheder ud for dem og vendt hele sit lille legeme ud og ind for deres aandelige blik. Hver høst og vaar gaar hun ufravigelig, selv om hun ikke netop da har et af sine onder, til sin doktor for at faa regler for sin vinter og regler for sin sommer. Og ingen lov paa den ganske jord bliver nøiagtigere overholdt. Det forhindrer dog ikke tante Gitta fra at bruge sine egne remedier indiblandt; det er især en blanding af bygsuppe og blyvand til omslag, for hovedpine, der skal være aldeles fortrinlig.

Tante Gitta maa vel siges at være det forsigtigste menneske under solen. Har hun f. eks. været ude i flere graders kulde, tør hun aldrig sætte sig ned, naar hun kommer ind i et varmt værelse, før luften i hendes klæder er bleven gennemtempereret.

Tante Gitta har aldrig været gift. «Gud fader ske lov og tak!» siger hun og slaar fra sig med begge hænder, «det har han dog bevaret mig for.»

Hvis et eller andet uforsigtigt menneske vilde indvende: «Ja, men tante Gitta, det havde dog været en glæde for dig, om du nu havde havt nogle børn, saa du havde sluppet at være saa alene,» svarer hun.

«Glæde! Naa, saa du synes, det er en glæde at have vanartige børn –»

«Men kjære, hvorfor skulde du havt vanartige børn?»

«Tror du, jeg er saa egoistisk, at jeg skulde tro, at mine børn skulde været bedre end alle andres, – og synes du, det er andet end vanart, der vokser op nu

for tiden; – ja, jeg maa sige, jeg sørger over tiden,» siger tante Gitta.

For sørge kan tante Gitta. Hun er den personificerede sorg, – alt kan der komme noget galt ud af. Selv naturens omskiften er hun bekymret over ikke skal gaa sin regelmæssige gang. Sommer og vinter, nat og dag er aldrig som de skal være for tante Gitta.

«Herregud! nu faar vi et regnskyl,» siger tante Gitta paa den mest solblanke dag. Og den klareste vinterdag profeterer hun snestorm og ufarbare veie og elendighed. Undertiden er nætterne for mørke og undertiden er de for lyse, – Vorherre alene ved, hvad for naturomvæltninger vi nu har i vente! De, der kjender tante Gitta bedst, er imidlertid bange for, at det ikke er det store og heles vel, der ligger hende paa hjerte; men at det er sit eget lille legeme, tante Gitta er ængstelig for skal lide overlast. For tænk, om det blev en snestorm, saa doktoren ikke kunde komme fra hus til hus, om hun pludselig i nattens mørke skulde trænge ham. Eller tænk, om det blev saa huskoldt, at hun kom til at fryse paa benene! Aa Gud! – denne verden er tung, jamrer tante Gitta.

I aarenes løb har tante Gitta gjort mange forsøg paa at bo sammen med ligestillede, enslige kvinder. Men hidindtil er det endnu aldrig gaaet godt.

Det var først veninde Petrea. Det var en ferm, rund, ugift dame med et misundelsesværdigt humør. Hvor tante Gitta glædede sig! Nu skulde da alt blive godt med det muntre, hyggelige menneske dør i dør, som til og med havde sine egne møbler og sad godt i det, næsten endnu bedre end tante Gitta selv.

Men Petrea elskede luft, medens tante Gitta hadede den. Det var det første store schisma. Veninde Petrea gik midt imellem aabne vinduer og aabne døre og støvede af, saa det graasprængte haar viftede om hendes runde kind, og tante Gitta turde ikke stikke sin næse derind.

Og ret som de sad sammen, og tante Gitta syntes, at varmen var rigtig god og tæt til at holde alle sygdomsspirer ude, saa braareiste veninde Petrea sig: «Nei, nu maa vi lufte!» – og alle vinduer op med et smeld, og tante Gitta som en raket paa dør.

Hvad hygge kunde man have af et saadant menneske? det maatte tante Gitta rigtig spørge om. Og saa raabte veninde Petrea derindefra: «Kom med alle tørklæderne dine, Gitta! de kan trænge en luftning – –:» Nei, tante Gitta vidste med sig selv, at taalmodighed havde hun; men dette var for meget.

Og en saadan usigelig ligegyldighed for naturens fænomener, som veninde Petrea viste, havde tante Gitta aldrig drømt om, at et syndigt, skrøbeligt menneske turde – virkelig turde – vise.

«Tænk! – hun er saa ugudelig, at hun sover i tordenveir,» sagde tante Gitta.

For i tordenveir gaar tante Gitta oppe fuldt paaklædt med assurance- og livspolice i lommen, om det skulde behage den Algode at sende et lyn ned i hendes stue, saa hun hurtigst muligt kan retirere. Nei, det gik ikke med veninde Petrea, og veninde Petrea med sine store mahogni møbler maatte efter to maaneders forløb ned igjen ad tante Gittas smale trapper. «Gud fri mig for Gittas hygiene,» sagde veninde Petrea. «Petrea ligger der, før vi ved ordet af det, med den levevis,» sagde tante Gitta.

Saa kom veninde Margrethe. Hun var lærerinde og havde mange gjøremaal, saa hun yderst sjelden var hjemme. Det blev klagepunktet mod hende.

«Ja, hun er vist hyggelig nok,» sagde tante Gitta med sin sørgeligste stemme; «men jeg ser hende ikke fra morgen til aften; naar hun kommer hjem, vil hun bare sove, saa jeg kan sige, at snorking er den eneste underholdning, jeg har af hende. Men naar jeg sidder alene hele den gud skabte dag og er syg, saa er det noksaa tungt, jeg kan ikke andet sige.»

Det var en af tante Gittas svagheder, at sad hun alene en times tid, blev hun syg, dødsens syg; – hun troede bestemt og lod sig ikke frasnakke, at det var et slagtilfælde. Det merkeligste var forresten, at det bedste middel mod tante Gittas slagtilfælde var en livlig passiar eller næsten endda bedre en indbydelse til middag. Da havde hun jo den hele ettermiddag besat og behøvede ikke at grue for den ensomme mørkningstime.

Men tilslut, da tante Gitta intet andet udbytte havde af veninde Margrethes selskab end hendes snorken, blev de enige om at skilles.

Den næste var frøken Tidemand. Hun boede sammen med tante Gitta i to dage, da tante Gitta opdagede, at frøken Tidemand spyttede i trapperne. Tante Gitta lod hende ikke dø i synden, og der blev stort uvenskab. Hun skulde reise næste dag; men den hele ettermiddag stod ikke døren mellem deres værelser stille. Snart var det tante Gitta og snart frøken Tidemand, der hurtig rev døren op, slyngede sine beskyldninger ind gennem den og ligesaa hastig lukkede den for selv at beholde det sidste ord. «Det sidste ord skal hun ialfald ikke faa,» sagde

tante Gitta. Og frøken Tidemand maatte give sig; det var tante Gittas stemme, der slyngede den sidste knusende beskyldning ned gennem trapperne. Nu hilser de ikke paa hinanden paa gaden..

Saa kom frøken Vold. Det var en yngre dame, literært anlagt, altid kampberedt for sine ideer og med kortklippet haar.

«Hvilket interessant hoved,» sagde tante Gitta, Nu skulde hun da faa underholdning den hele dag. Tante Gitta glædede sig paany.

Den første aften, frøken Vold var der i huset, opdagede tante Gittas fine næse en egen lugt. Hun snusede og lugtede, tilslut helt ind i nøglehullet til frøken Vold.

«Du godeste –!» tante Gitta foldede hænderne i mørket ved døren, hvor hun havde staaet og lugtet. – «Hun røger!»

Og det i hendes bedste stue med de blaa portierer, som tante Gitta ikke nænnede at gaa under for slitagens skyld.

Og der kom fremmede; tante Gitta hørte en – to – tre – fire forskellige stemmer; det var herre- og damestemmer og en latter og en passiar lige dør i dør med tante Gittas eget værelse. Og ikke den fjerneste tanke om at bede hende, tante Gitta, ind til sig.

«Aa nei, naar man er alene, skal man være alene,» sagde tante Gitta i sin bitterhed derinde i mørket. Og hun holdt paa at faa sit slagtilfælde, – ja, hun fik det vist ogsaa og holdt paa at dø, medens de derinde lo og passiarede og røgte hendes blaa portierer til.

Klokken blev et, den blev to og tre, der blev sunget og deklameret, og tante Gitta hørte lyden af glas, medens hun gik op og ned i fire timer i sit værelse i de rædsomste kvaler.

Klokken otte minutter over tre gik frøken Volds gæster, og i samme sekund stod tante Gitta som en aand i hendes dør.

«Gud forbarme sig, frøken! Ved De, hvad klokken er?»

Nei, frøken Vold vidste det ikke; vinduerne stod aabne, og der lugtede gennemtrængende cigar og vin.

«Den er otte minutter over tre,» sagde tante Gitta med sterkt eftertryk paa hvert. ord.

«Jasaa, – ikke mere,» sagde frøken Vold.

«Det er ikke Deres skyld, at De ikke har dræbt mig inat,» vedblev tante Gitta; «men et menneske, der gjør dag til nat og nat til dag, synder mod himmelens ordning. Skaan mig og gaa tilsengs, jeg beder ikke om andet,» sluttede tante Gitta.

Den næste dag flyttede frøken Vold.

«Nei, damer med kortklippet haar og viltre øine skal én passe sig for,» sagde tante Gitta.

Endnu har ikke tante Gitta fundet nogen kompagnon, skjønt det er hendes ivrigste maal og ønske.

Og tante Gitta hyller sig ind i sit forverk, spiser sin beaf, drikker sin porter, gaar i selskab hver eneste aften og sørger – sørger – sørger!

Dikken Zwilgmeyers *Som kvinder er* er lastet ned gratis fra bokselskap.no